

Podręcznik pisania projektów
dla organizacji pozarządowych działających
na rzecz osób niepełnosprawnych

Elżbieta Olejnik

Podręcznik pisania projektów
dla organizacji pozarządowych
działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Leitfaden für das Schreiben der Projekte
für Nichtregierungsorganisationen,
die zugunsten der behinderten Personen arbeiten

Wrocław 2008

Podręcznik przygotowany w ramach projektu
„Animatorzy społeczni na rzecz osób niepełnosprawnych – aktywizacja środowiska
na pograniczu”
Der Leitfaden wurde im Rahmen des Projektes „
Soziale Helfer für Behinderte – die Aktivisierung des Milieus im Grenzgebiet“ erstellt.

Przy współpracy: Magdaleny Bednarskiej-Bajerowskiej i pracowników Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego: Danuty Orzeszyny i Tomasza Wilanowskiego

In Zusammenarbeit mit: Magdalena Bednarska-Bajerowska und Mitarbeitern der Abteilung für Behinderte des Marschallsamtes der Woiwodschaft Niederschlesien: Danuta Orzeszyna und Tomasz Wilanowski

Tłumaczenie/ Übersetzung: Marta Kicińska

© Copyright by Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wrocław 2008

Wydawca / Verleger:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO,
WYDZIAŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Wybrzeże J. Słowackiego 12/14, 50-411 Wrocław; tel. 071 776 30 03;
fax. 071 776 30 98 www.dolnyslask.pl, www.umwd.pl,
e-mail: niepełnosprawni@dolnyslask.pl

Wydanie I/ Herstellung I

ISBN 978-83-926224-1-3

Wydanie i Druk / Verlegen und druck: ELWOJ Jerzy Wojciechowski
www.elwoj.pl, elwoj@elwoj.pl

Publikacja współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG III A Wolny Kraj Związkowy Saksonia – Rzeczpospolita Polska (Województwo Dolnośląskie) oraz ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego.

Die Publikation wurde mit Mittel aus der Europäischen Stiftung der Regionalen Entwicklung im Rahmen des Programms INTERREG III A Freies Bundesland Sachsen – die Republik Polen (Wojewodschaft Niederschlesien) sowie aus dem Etat von Niederschlesien mitfinanziert.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Reprodukowanie, kopiowanie w urządzeniach przetwarzania danych, odtwarzanie w jakiegokolwiek formie oraz wykorzystywanie w wystąpieniach publicznych tylko za wyłącznym zezwoleniem wydawcy.

Alle Rechte vorbehalten. Das Reproduzieren, Kopieren, Digitalisieren und Wiederherstellen in irgendwelcher Form sowie Ausnutzung in dem öffentlichen Austritt nur mit der Erlaubnis des Verlegers.

Spis treści

Wprowadzenie	7
Od pomysłu do wniosku projektowego	9
Przykładowe programy dofinansowywane ze środków unijnych.	19
Inne programy pomocowe.	41
Słownik pojęć	65
Przydatne linki.	67

Inhaltsverzeichnis

Einführung	71
Von Idee bis zum Projektantrag	73
Beispiele für Programme, die Zuschüsse von der Europäischen Union bekommen	85
Andere Hilfsprogramme	109
Begriffliches Wörterbuch	135
Nützliche Links	137

Wprowadzenie

Mamy przyjemność przedstawić Państwu poradnik pt. „Podręcznik pisania projektów dla organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych” skierowany do instytucji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, które zamierzają złożyć projekt na dofinansowanie swoich przedsięwzięć w ramach dostępnych programów finansowanych, zarówno ze źródeł Unii Europejskiej jak i krajowych. Naszym celem jest zaprezentowanie Państwu, w jaki sposób należy się ubiegać o dofinansowanie oraz z jakich źródeł i na jaki cel możliwe jest otrzymanie dofinansowania.

W niniejszym podręczniku nie podajemy Państwu konkretnych tematów i pomysłów, które mogłyby być przedmiotem projektów, gdyż nie chcemy w żaden sposób ograniczać kreatywności wnioskodawców. Zostaną zaprezentowane tylko przykłady mogące być dla Państwa wskazówką przy własnej pracy.

Mamy nadzieję, że poradnik ułatwi Państwu pracę nad tworzeniem projektów oraz dobór właściwego programu jak również zainspiruje Państwa do doskonalenia pomysłów oraz podejmowania innowacyjnych rozwiązań.

Zanim zdefiniujemy rodzaje dostępnych programów pomocowych dla instytucji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych omówimy w sposób ogólny, co to jest projekt oraz pokażemy etapy pisania wniosku projektowego.

Od pomysłu do wniosku projektowego

Co to jest projekt?

Dla skutecznego opracowania wniosku projektowego oraz jego realizacji konieczne jest zrozumienie, czym są projekty i jakimi cechami się charakteryzują. Projekty mogą być różne - począwszy od prostych, pojedynczych działań typu zorganizowanie konferencji, po złożone, ściśle ze sobą powiązane działania np. opracowanie metody identyfikacji oraz leczenia nowotworów skóry. Projekty mogą mieć różny czas trwania - od kilku dni do kilku lat (projekty badawcze). Zadania w zależności od projektu są różne, mniej lub bardziej skomplikowane, czasochłonne. Zasada realizacji projektu jest zawsze taka sama: należy opracować plan i koordynację projektu, przygotować kosztorys i budżet projektu, a praca wykonywana w projekcie musi być monitorowana oraz kontrolowana.

Odnajdując najprostszą definicję, projekt możemy określić jako:

sposób na osiągnięcie celu

lub

zorganizowane działanie zmierzające do osiągnięcia określonego celu.

Rozwijając tą definicję można powiedzieć, że projekt to:

- seria czynności zmierzających do osiągnięcia jasno ustalonych celów w określonym czasie i przy określonym budżecie¹,
- określone w czasie działanie, podejmowane w celu osiągnięcia konkretnego celu, bądź wytworzenia unikalnego produktu lub usługi².

Projekt jest zorganizowanym i ułożonym w czasie ciągiem wielu działań, z określoną datą początkową i końcową realizacji projektu, zmierzającym do osiągnięcia konkretnego i mierzalnego wyniku. Jest adresowany do wybranych grup odbiorców. Cele oraz rezultaty projektu zależą od przeznaczonych na jego realizację zasobów, rozumianych nie tylko jako środki finansowe, lecz również jako zasoby ludzkie (tzn. wiedza i umiejętności), pomieszczenia, wyposażenie i urządzenia, a także – w razie potrzeby – podwykonawców zewnętrznych.

Projektem może być ciąg działań prowadzonych w celu zbudowania i uruchomienia elektrowni wodnej, czy też prace badawcze prowadzone w celu wyeliminowania bądź to zablokowania związków arsenu znajdujących się w gle-

---

¹ Podręcznik zarządzania cyklem projektu, Egip. , Warszawa 2004.

² Amerykański Instytut zarządzania projektami PMI

bie. Innym przykładem będzie opracowywanie nowych metod leczenia stwardnienia rozsianego.

Znany jest przykład projektu badawczego realizowanego w ramach programu ramowego, w wyniku, którego opracowano doskonałe techniki dopasowywania przedmiotów codziennego użytku do anatomii ciała np. zabawek dla dzieci, plecaków, nart dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Zamierzając realizować projekt należy zdawać sobie sprawę, że prace przygotowawcze związane z napisaniem wniosku, wymagają zaangażowania znacznych środków rzeczowych, finansowych, a przede wszystkim zaangażowania ludzi. Należy na etapie pomysłu na projekt wziąć pod uwagę fakt, że pomimo dużych nakładów możemy nie uzyskać dofinansowania czy akceptacji na realizację projektu. Wydatki poniesione na przygotowanie wniosku nie są kosztami kwalifikowalnymi. Jednak w sytuacji uzyskania dofinansowania należy pamiętać, że każdy projekt ma określony budżet przeznaczony na różnorodne działania prowadzone w jego ramach. Należy poczynić wszelkie starania, aby go nie przekroczyć. Realizacja projektu zgodnie z budżetem oraz harmonogramem projektu jest bardzo istotną sprawą, której należy ściśle przestrzegać a właściwe zarządzanie projektem jest podstawą jego sukcesu.

Zarządzanie projektem

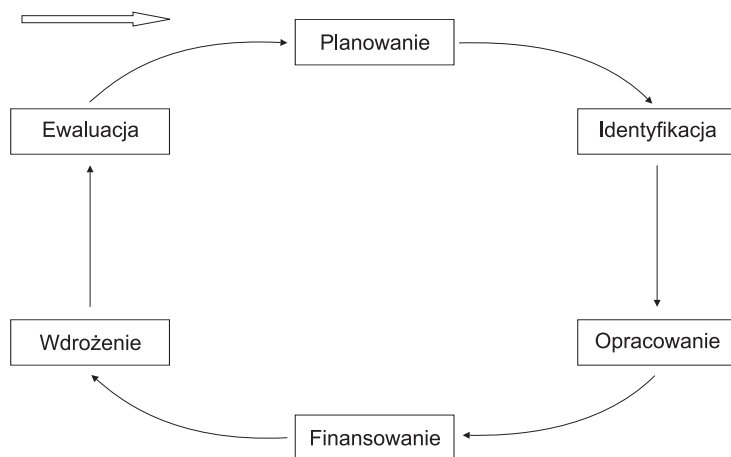
Zarządzanie projektem polega na stosowaniu szerokiej gamy umiejętności dla prawidłowego zainicjowania, zaplanowania, realizacji, monitoringu i ewaluacji projektu. Należy tak zaplanować działania w projekcie, aby później sprawnie oraz płynnie je realizować. Chodzi o to, aby nie dopuszczać do opóźnień. Powstałe opóźnienia w jednym działaniu przyczyniają się do opóźnień całości projektu. Należy na bieżąco śledzić przebieg realizacji prac wg. harmonogramu oraz składać w terminie sprawozdania finansowe i terminowo projekt zakończyć. Jest to umiejętność niezwykle trudna. Istnieje wiele szkoleń, studiów podyplomowych zajmujących się tą tematyką.

Narzędziem rekomendowanym przez Komisję Europejską do definiowania i planowania projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej jest PCM Project Cycle Management – zarządzanie cyklem projektu.

Zarządzanie Cyklem Projektu

Zarządzanie cyklem projektu zostało stworzone w celu poprawy jakości tworzenia projektów oraz zarządzania nimi. Cykl zarządzania projektem integruje wszystkie sześć faz cyklu projektu.

Schemat cyklu projektu przedstawia się następująco:

Cały cykl projektu ma sześć etapów: planowanie, identyfikacja, opracowanie, finansowanie, wdrożenie i ewaluacja.

Fazy cyklu projektu można opisać w następujący sposób³:

– w fazie **planowania** analizowana jest sytuacja w celu określenia problemów, ograniczeń i możliwości, które można by objąć projektem. Wymaga to przeglądu wskaźników społeczno – ekonomicznych, narodowych priorytetów oraz priorytetów określonych dla funduszu, z którego projekt ma być finansowany;

– w fazie **identyfikacji** pomysły na projekty są wybierane do dalszych studiów. Wymaga to konsultacji z domyślnymi beneficjentami każdego z tych działań, analizy problemów, z którymi się stykają oraz określenia możliwości rozwiązania tych problemów;

– w fazie **opracowania** odpowiednie pomysły projektów są rozwijane w operacyjne plany projektu. Beneficjenci oraz udziałowcy uczestniczą w szczegółowym określeniu idei projektu, która następnie jest oceniana pod kątem wykonalności (czy ma szanse powodzenia) oraz trwałości (czy będzie w stanie dostarczyć trwałych korzyści beneficjentom);

– w fazie **finansowania** propozycje są weryfikowane przez kompetentne władze i zapada decyzja o przekazaniu funduszy na projekt,

– w fazie **wdrożenia** projekt jest uruchamiany i realizowany. W trakcie wdrażania kadra zarządzająca projektem ocenia aktualny postęp realizacji

³ Podręcznik – Zarządzanie Cyklem Projektu, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, maj 2004

zdań w stosunku do celów i w razie konieczności dokonuje korekt w sposobie wdrażania;

– w fazie **ewaluacji** instytucja finansująca projekt ocenia go po to, by stwierdzić co zostało osiągnięte i wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Umiejętne stosowanie metody *Zrządzanie cyklem projektu* czyni koncepcję projektu przejrzystą i czytelną oraz pozwala na jego lepsze monitorowanie i ewaluację przez wnioskodawców. Szczegóły metody zarządzania cyklem projektu znajdują się na stronie <http://www.eko-equal.org.pl/pliki/MaterialySz-migiel.pdf>.

Etapy przygotowania i realizacji wniosku projektowego

W części tej zakładamy, że będziemy realizować projekty konkursowe (wyłonione w ramach ogłaszanych konkursów przez instytucje finansujące⁴), które będą współfinansowane ze środków publicznych. Nie zostaną tu omówione projekty komercyjne, które są wynikiem potrzeby poszczególnych instytucji czy też firm.

W celu uzyskania pomocy finansowej należy wybrać odpowiedni do naszego przedsięwzięcia program, z jakiego chcemy uzyskać dofinansowanie. Dotacje, o jakie może ubiegać się wnioskodawca można uzyskać z różnego rodzaju programów, a zadaniem wnioskodawcy jest właściwie je dopasować.

Jeśli przedsiębiorca działający na rynku dolnośląskim zamierza zakupić maszynę, która spowoduje, że wydajność produkcji wzrośnie o 20 %, a zużycie energii znacznie spadnie, musi przede wszystkim odnaleźć źródło, z jakiego może uzyskać wsparcie finansowe. Podobnie, jeśli poszukujemy środków na rozwój naszej dotychczasowej działalności. Przykłady można tu mnożyć. Warto zdawać sobie sprawę z tego, że realizacja wszelkiego rodzaju projektów jest możliwa tylko wówczas, jeżeli uprzednio zostanie przygotowany i złożony wniosek projektowy (wg ściśle określonego formularza), który jest odpowiedzią na **konkurs ogłoszony przez instytucję finansującą**.

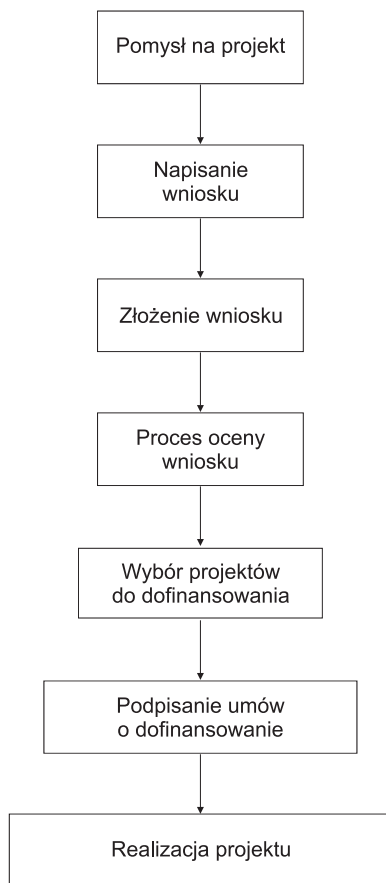
W dalszej części podręcznika zostaną omówione rodzaje programów oraz jakiego rodzaju działań one dotyczą. Mamy nadzieję, że ułatwi to Państwu odnalezienie się w gąszczu istniejących możliwości finansowania planowanych zamierzeń.

---

⁴ Instytucja finansująca jest to dysponent środków finansowych właściwego programu. Instytucja finansową może być Komisja Europejska w przypadku programów badawczych, VII Programu ramowego lub też Urząd Marszałkowski w przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego itp.

Od pomysłu do realizacji projektu

Schemat 1

W tej jednak części chcemy przedstawić Państwu typowe etapy przygotowania i realizacji wniosku projektowego. Oczywiście istnieją różnice na etapie od pomysłu do realizacji projektu, jednak o tym będziemy informować przy omawianiu poszczególnych programów. Standardowo tworzenie i realizację projektu można przedstawić według schematu 1.

Pomysł na projekt

Pomysły na projekt można czerpać z różnych źródeł. Często są wynikiem naszych marzeń czy potrzeb. Mogą one również wpływać w trakcie dyskusji i konsultacji z osobami z własnego środowiska. Ważne jest, aby nasz pomysł mógł być na przykład wykorzystywany przez szerokie grono odbiorców czy być inspiracją dla kolejnych projektów, napisanych w oparciu o dorobek tych wcześniej zrealizowanych. Pomysł na projekt powinien przede wszystkim cechować się innowacyjnością i być spójny z aktualną strategią rozwoju danego sektora czy województwa.

Innowacyjność postrzega się jako proces, którego wynikiem jest innowacja. Nieznany wcześniej produkt danego przedsiębiorstwa jest wynikiem jego innowacyjności. Jeśli zostanie wdrożony w praktyce stanie się innowacją. Innowacyjność jest, więc zdolnością zastosowania aktu kreatywności, nowych idei, wynalazków, czego wynikiem jest innowacja⁵.

Posiadanie idei, pomysłu na projekt nie wystarczy - należy dopasować go do istniejących programów pomocowych, które umożliwią nam ich realizację przez częściowe lub całkowite finansowanie działań przewidzianych w projekcie. W całej Polsce istnieje szereg organizacji, które poprzez realizację różnego rodzaju projektów, udzielają bezpłatnych informacji, dotyczących poszczególnych programów. Pomagają dopasować nasz pomysł do odpowiedniego programu, z którego możemy otrzymać dofinansowanie, również na etapie pisania wniosku. I tak na przykład Regionalne Punkty Kontaktowe w całej Polsce udzielają informacji o programach badawczych, a Punkty Konsultacyjne o Funduszach Strukturalnych.

W niniejszym podręczniku, przy omawianiu rodzaju programów, przedstawimy adresy kontaktowe organizacji udzielających informacji dotyczących poszczególnych programów.

Planowanie i przygotowanie projektów należy rozpocząć kilka miesięcy wcześniej przed terminem składania wniosków, aby właściwie, bez pośpiechu, oszacować budżet oraz zaplanować harmonogram działań oraz właściwie, zgodnie z dokumentacją konkursową, go napisać. Niektóre projekty należy realizować w konsorcjach międzynarodowych lub w partnerstwie krajowym (Fundusze Strukturalne), wymaga to, więc poszukania partnerów oraz przypisania im poszczególnych zadań, a przede wszystkim wyłonienia spośród nich lidera oraz dopracowanie idei projektu. Szczegóły dotyczące budowy konsorcjum zostały omówione dalej.

Dopasowanie idei projektu do odpowiedniego programu wymaga w dalszej kolejności zapoznania się z dokumentacją konkursową, która zawiera informacje o zasadach udziału w projekcie, terminie składania wniosków, o wy-

⁵ www.stim.org.pl,

mogach formalnych, dotyczących uczestników projektów oraz instrukcję przygotowania samego wniosku.

Napisanie wniosku

Pisanie wniosku musi być poprzedzone wnikliwą analizą dokumentów programu oraz analizą bieżących aktualizacji oraz interpretacji instytucji wdrażającej i zarządzającej, którą w przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego danego województwa są Urzędy Marszałkowskie, VII Programu Ramowego (7PR) – Unia Europejska, etc. Struktura wniosku jest ściśle określona w zależności od rodzaju programu. Nie jest to wersja jednolita dla wszystkich programów. Struktura wniosku w programach badawczych różni się od struktury wniosków składanych w ramach Funduszy Strukturalnych. W tych ostatnich opisujemy rodzaj inwestycji, jaki zamierzamy realizować oraz biznes plan, natomiast w projektach badawczych opisujemy badania, jakie będą prowadzone w podziale na instytucje zamierzające realizować projekt oraz aktualny stan wiedzy w danej dziedzinie, itp.

Jeśli projekt realizowany jest w partnerstwie wówczas lider projektu jest odpowiedzialny za przygotowanie i złożenie wniosku.

Struktura wniosku w zależności od rodzaju programu może zawierać następujące dane:

1. Tytuł projektu.
2. Rodzaj projektu (inwestycyjny, usługi, etc.).
3. Identyfikację wnioskodawcy (dane adresowe wnioskodawcy, forma prawna prowadzonej działalności, dane osoby do kontaktu, dane dotyczące rachunku bankowego).
4. Opis projektu:
  - cele planowanego projektu,
  - uzasadnienie projektu,
  - udział innych podmiotów w realizacji projektu,
  - harmonogram realizacji projektu,
  - źródła finansowania projektu,
  - trwałość projektu,
  - powiązanie projektu z innymi projektami,
  - opis dotychczasowych doświadczeń w zakresie korzystania z programów pomocowych,
5. Charakterystyka prowadzonej działalności.
6. Opis partnerów projektu oraz podział prac, (jeśli projekt realizowany będzie w partnerstwie).
7. Wpływ projektu na środowisko.

8. Zgodność projektu z polityką równych szans.
9. Aktualny stan wiedzy w danej dziedzinie (dotyczy projektów badawczych, należy przedstawić ideę naszego projektu w odniesieniu do aktualnego stanu wiedzy).
10. Opis spodziewanych wyników projektu (dotyczy przede wszystkim projektów badawczych realizowanych w konsorcjach międzynarodowych).
11. Opis sposobu upowszechnienia wyników projektu (dotyczy to przede wszystkim projektów badawczych realizowanych w konsorcjach międzynarodowych).

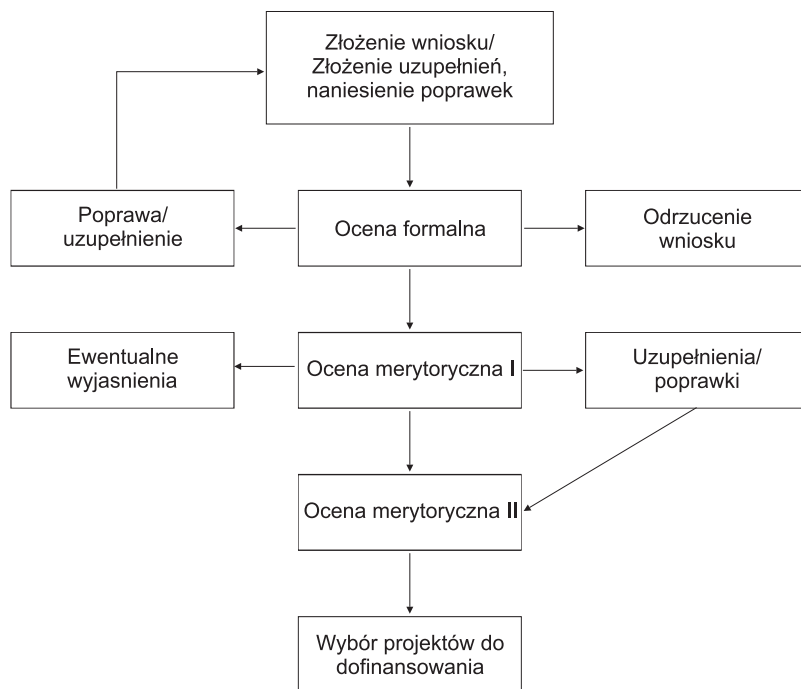
Złożenie wniosku

Szczegóły dotyczące sposobu ubiegania się o dofinansowanie, miejsce, forma i termin składania wniosku – zawarte są w dokumentacji konkursowej poszczególnych programów.

Proces oceny wniosku

Po złożeniu wniosku poddawany jest on ocenie przez niezależnych ekspertów w danej dziedzinie. Szczegóły dotyczące sposobu oceny zapisane są w dokumentacji. Zazwyczaj w pierwszej kolejności poddawany jest on ocenie formalnej. Wnioski oceniane przez KE np. w 7 PR nie przechodzą do dalszego etapu oceny, jeśli zawierają błędy formalne. W przypadku Funduszy Strukturalnych, w zależności od trybu, w jakim był złożony, wniosek może zostać odrzucony lub skierowany do poprawy lub uzupełnienia. Po złożeniu kolejnej, poprawionej wersji wniosku następuje ocena merytoryczna. Na tym etapie wnioskodawca może zostać wezwany do udzielania wyjaśnień lub naniesienia poprawek czy uzupełnień. Wówczas projekt trafia kolejny raz do oceny merytorycznej. Po tej ocenie następuje odrzucenie wniosku (istnieje możliwość złożenia odwołania) lub projekt zostaje wybrany do otrzymania dofinansowania.

W niektórych typach projektów (7PR) ocena może być dwustopniowa. Znaczy to tyle, iż w pierwszym etapie składamy uproszczoną wersję wniosku (opis projektu, jego cele, sposób realizacji). Jeśli wniosek uzyska pozytywną opinię i zostanie zakwalifikowany do następnego etapu wówczas należy złożyć wymaganą, pełną wersję wniosku, zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumentacji konkursowej.

Rys. 1 Schemat oceny i wyboru projektów.

Wybór projektów do dofinansowania

Wyborowi podlegają projekty pozytywnie ocenione na każdym etapie oceny. Następnie zamieszczane są one na liście rankingowej projektów, opracowanej przez instytucję wdrażającą/pośredniczącą w odpowiednim programie. Wyniki wyboru projektów prezentowane są zazwyczaj na stronach internetowych oraz przekazywane w formie pisemnej do każdego z wnioskodawców.

Podpisanie umowy o dofinansowanie

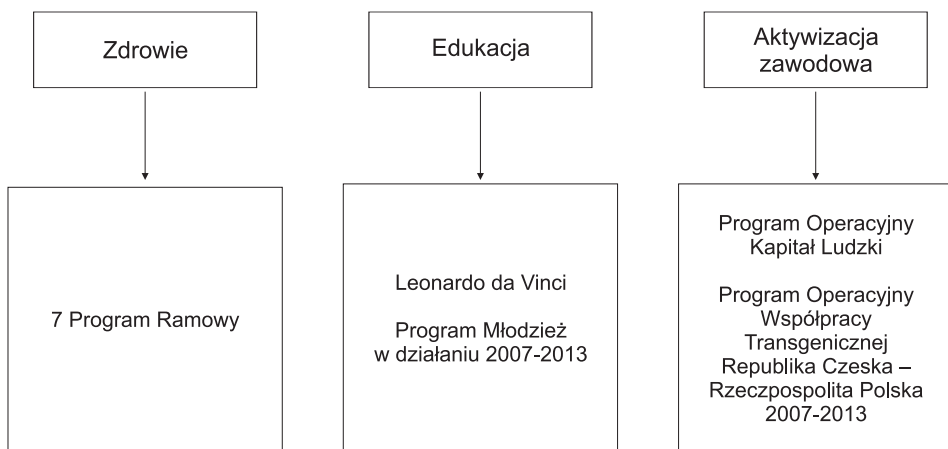
Po zakończeniu procesu wyboru projektu przez instytucję wdrażającą/pośredniczącą następuje etap przygotowania i zawierania umowy o dofinansowanie projektu. Wnioskodawcy są pisemnie informowani o uzyskaniu dofinansowania, otrzymują wykaz dokumentów oraz innych informacji, które należy dostarczyć w celu przygotowania umowy o dofinansowanie projektu. Po ich analizie i ewentualnej weryfikacji niezgodności następuje przygotowanie umowy, której termin podpisania jest zazwyczaj narzucony przez instytucję wdrażającą/pośredniczącą.

Realizacja projektu

W zależności od typu projektu, podczas jego realizacji, niezbędne jest właściwe zarządzanie projektem. Podpisanie umowy na dofinansowanie projektu obliguje nas do właściwego wydatkowania kosztów, zgodnego z harmonogramem oraz budżetem projektu, czyli zgodnie z umową. Jakikolwiek istotne zmiany, jeśli oczywiście będą możliwe, wymagają dodatkowego wprowadzenia do umowy w postaci aneksów. Oznacza to, że bez zgody drugiej strony umowy, wnioskodawca nie może sam podejmować decyzji o zmianie np. kategorii kosztów.

Wydatkowanie środków na realizację projektu wymaga właściwego opisu dokumentów księgowych związanych z tymi wydatkami tzn. wszelkie faktury muszą być właściwie opisane zgodnie z instrukcją sprawozdawczą do przygotowania raportów finansowych oraz merytorycznych. W zależności od rodzaju projektu mamy różne okresy sprawozdawcze. Ich terminy określone są zawsze w umowie o dofinansowanie. Mogą one być miesięczne, kwartalne, półroczne, roczne. Oznacza to, że w ściśle określonym terminie zobowiązani jesteśmy do przygotowania sprawozdań wraz z wnioskiem o płatność, a nie spełnienie tego warunku w skrajnym przypadku może spowodować cofnięcie dotacji. Na tym etapie wielce pomocna okazuje się metoda zarządzania cyklem projektu.

Dziedziny możliwe do sfinansowania w dostępnych programach pomocowych, istotne dla instytucji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przykładowe programy dofinansowywane ze środków unijnych

I. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL)

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Wśród celów strategicznych wyróżnić można: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, poprawę stanu zdrowia osób pracujących, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Działania podejmowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zmierzają do podnoszenia i rozwijania potencjału podmiotów działających w obszarach objętych wsparciem EFS oraz upowszechniania programów wspierających zatrudnienie i integrację społeczną. Realizowane będą inicjatywy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, m.in. poprzez rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- I. *Zatrudnienie i integracja społeczna.*
- II. *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących.*
- III. *Wysoka jakość systemu oświaty.*
- IV. *Szkolnictwo wyższe i nauka.*
- V. *Dobre rządzenie.*

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- VI. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich.*
- VII. *Promocja integracji społecznej.*
- VIII. *Regionalne kadry gospodarki.*
- IX. *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.*
- X. *Pomoc Techniczna.*

W ramach programu operacyjnego przewidziano dwa rodzaje projektów – projekty konkursowe i projekty systemowe. Projekty konkursowe, dają możliwość ubiegania się o dotację wszystkim podmiotom w ramach konkursów.

Konkursy na projekty w ramach danego Działania (lub Poddziałania) są ogłaszane i prowadzone przez IP2. W Województwie Dolnośląskim rolę instytucji wdrażającej IP2 pełni Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy. Nabór wniosków o dofinansowanie jest publiczny i ma charakter konkursu otwartego lub konkursu zamkniętego.

W konkursie otwartym nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania określonego limitu środków lub do zamknięcia konkursu, uzasadnionego odpowiednią decyzją Instytucji Organizującej Konkurs (IOK). Konkurs zamknięty organizowany jest cyklicznie. W konkursie zamkniętym określa się z góry jeden lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków.

Szczegółowe informacje na temat procedury wyboru projektów do realizacji zawierają zasady dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki stanowiące część opisu systemu realizacji PO KL.

Priorytet 6. Rynek pracy otwarty dla wszystkich.

Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.

Celem działania jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie.

Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy

Tryb dokonywania wyboru projektów – projekty konkursowe

Projektodawcy/Beneficjenci: wszystkie podmioty (w tym powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy, w zakresie zadań nieobjętych przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* [Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.]).

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

- Osoby pozostające bez zatrudnienia (w tym osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy), w szczególności osoby należące do jednej lub kilku z poniższych grup docelowych:
  - osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
  - kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
  - osoby do 25 roku życia,

- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą),
- instytucje rynku pracy i ich pracownicy,
- podmioty działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania dialogu oraz partnerstwa publiczno-społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym.

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie,
- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
- wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie:
  - pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe
  - staże/praktyki zawodowe
  - szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- subsydiowanie zatrudnienia
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
- wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) osób pozostających bez zatrudnienia (w tym zwłaszcza osób zamieszkujących na obszarach wiejskich) m.in. poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania,
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),
- wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe),

- organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji zawodowej, w tym m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych i wielokanałowych technik informacyjnych i komunikacyjnych,
- szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy działających na terenie regionu (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia), powiązane ze specyfiką zadań realizowanych przez te instytucje na regionalnym rynku pracy,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy, w tym m.in. tworzenie regionalnych obserwatoriów rynku pracy oraz monitoring migracji zarobkowych na terenie regionu.

Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Cel Działania: Promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Tryb dokonywania wyboru projektów – *projekty konkursowe*

Projektodawcy/Beneficjenci: wszystkie podmioty

Grupy docelowe:

Osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą w okresie 1 roku przed złożeniem wniosku o uzyskanie wsparcia w ramach projektu), w tym w szczególności:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osoby do 25 roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich, w gminach wiejskich, miejsko – wiejskich i miejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów (jednego lub kilku):

- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,

- przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie realizowanym w ramach przedmiotowego Działania), do wysokości stanowiącej równowartość 40 tys. zł (lub 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej),

- wsparcie pomostowe w okresie od 6 do 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej, obejmujące m.in. doradztwo oraz pomoc w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu).

- Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno informacyjne.

- Upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu rozwoju przedsiębiorczości.

Działanie 7.2 - Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.

Celem tego Działania jest poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie projektów ekonomii społecznej.

Poddziałanie 7.2.1 - Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tryb dokonywania wyboru projektów – projekty konkursowe

Projektodawcy/Beneficjenci: wszystkie podmioty

Grupy docelowe między innymi:

- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niezatrudnione, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi,
- osoby powracające na rynek pracy po urloпах wychowawczych i macierzyńskich,

- osoby po pięćdziesiątym roku życia (50+),

- młodzież w wieku 15 – 25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym (z wyjątkiem osób objętych wsparciem na szczeblu ogólnopolskim w ramach projektów systemowych realizowanych przez OHP),

- osoby bezdomne,

- osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających, poddające się procesowi leczenia lub po jego ukończeniu,

- otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie poradnictwa, projektów promocyjnych, oraz działań wspierających),
- instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy,
- partnerzy społeczni i gospodarczy.

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza),
  - kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych oraz spółdzielniach socjalnych połączone z zajęciami reintegracji zawodowej i społecznej,
  - poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia,
  - rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej,
  - rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
  - rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy
  - wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie,
  - promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej”
  - organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
  - rozwój dialogu, partnerstwa publicznospołecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
  - prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowa-

nie i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych).

W tym przypadku wsparcie uzyskują projekty konkursowe, przyjmowane w kolejnych naborach.

Poddziałanie 7.2.2 – Wsparcie ekonomii społecznej - projekty konkursowe dla organizacji społecznych, w szczególności: stowarzyszeń, fundacji, spółdzielni socjalnych i spółdzielni pracy.

Tryb dokonywania wyboru projektów – *projekty konkursowe*

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej
- instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej (w zakresie projektów promocyjnych)

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

Odbiorcy pomocy mogą liczyć na: wsparcie funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej świadczących następujące usługi, doradztwo oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, realizację usług na rzecz podmiotów ekonomii społecznej, m.in. usługi prawne, finansowe, działania na rzecz partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Działanie 7.3 – Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Celem działania jest wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.

Tryb dokonywania wyboru projektów – *projekty konkursowe*

Projektodawcy/Beneficjenci: wszystkie podmioty

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

Dofinansowanie otrzymują projekty konkursowe przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług społecznych na tych obszarach, wspierające inicjatywy lokalne o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym, mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych z obszarów wiejskich.

Dokumenty niezbędne do aplikowania o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- 1) Program Operacyjny Kapitał Ludzki;
- 2) Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL;
- 3) Opis systemu realizacji PO KL
- 4) Wzór wniosku o dofinansowanie projektu;
- 5) Wzór umowy o dofinansowanie projektów;
- 6) Wzór wniosku o płatność,
- 7) Roczny plan działania przygotowywany dla każdego z priorytetów,
- 8) Dokumentacja konkursowa,
- 9) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach PO KL.

Przydatne strony internetowe

Informacje na temat programu operacyjnego dostępne są na stronie www.efs.gov.pl

Informacje na temat konkursów w kompetencji regionalnym www.dwup.pl

Bezpłatna pomoc www.wroclaw.roefs.pl

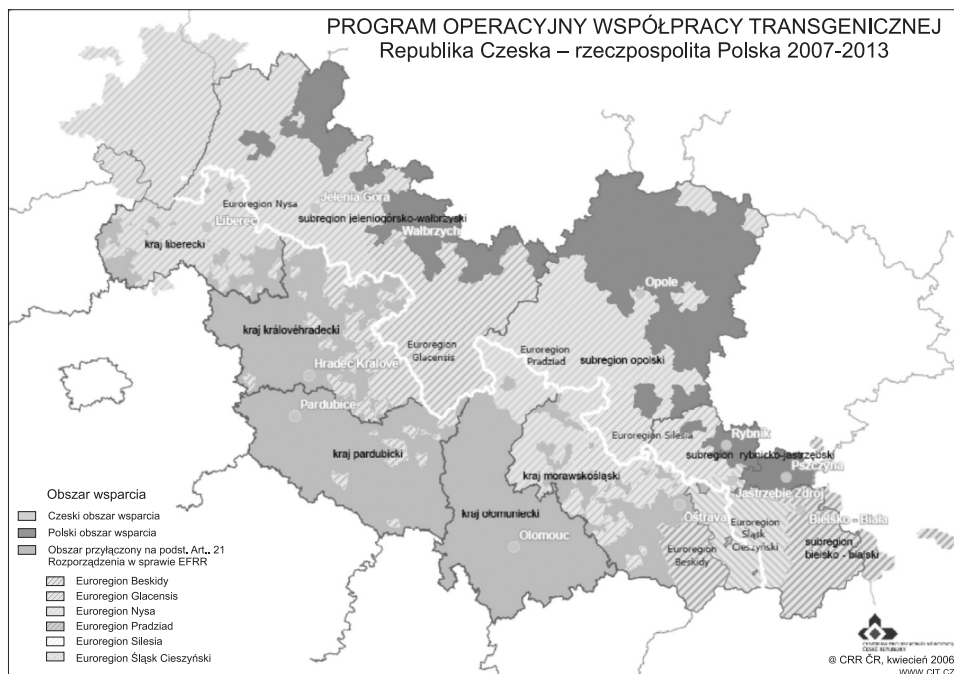
II. Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013

Celem programu POWT RCz-RP 2007- 2013 jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru pogranicza polsko-czeskiego poprzez wzmocnienie jego konkurencyjności i spójności oraz poprzez promowanie partnerskiej współpracy jego mieszkańców.

Zasięg terytorialny

Zasięg terytorialny Programu obejmuje czesko - polskie pogranicze na poziomie jednostek NUTS:

- czeska część pogranicza: Kraje: liberecki, královéhradecký, pardubicki, olomuniecki, morawskośląski
- polska część pogranicza: podregiony jeleniogórsko - wałbrzyski (część woj. dolnośląskiego), opolski, bielsko - bialski i rybnicko – jastrzębski

Obszar województwa dolnośląskiego objęty Programem:

- Powiat bolesławiecki,
- Powiat dzierzoniowski,
- Powiat jaworski,
- Powiat jeleniogórski,
- Miasto na prawach powiatu Jelenia Góra,
- Powiat kamiennogórski,
- Powiat kłodzki,
- Powiat lubański,
- Powiat lwówecki,
- Powiat strzeliński,
- Powiat świdnicki,
- Powiat wałbrzyski,
- Powiat ząbkowicki,
- Powiat zgorzelecki,
- Powiat zlotoryjski.

Osł priorytetowa 2. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

Wykorzystanie i rozwijanie istniejącego potencjału gospodarczego pogranicza i wzmacnianie jego konkurencyjności.

Dziedzina wsparcia 2.3: Wspieranie współpracy w zakresie edukacji

Wspierane będą projekty na rzecz podnoszenia kwalifikacji i umiejętności, w tym znajomości języków obcych. Stymulowane są również projekty w zakresie szkoleń.

Przykładowe działania:

- Wspieranie współpracy w zakresie edukacji, przygotowania zawodowego i kształcenia ustawicznego (w tym poprawa znajomości języków, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności oraz kompetencji zawodowych);
- Wspieranie osób powracających na rynek pracy, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym szkolenia dla bezrobotnych;
  - Podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z wymogami rynku pracy;
  - Kursy rekwalifikacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Organizacja kursów ukierunkowanych na zdobywanie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności, znajomości języków, w tym przygotowanie do zatrudnienia i kształcenie ustawiczne;

Projekt: Lepsze kwalifikacje – podnoszenie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy.**Oś priorytetowa 3 Wspieranie współpracy społeczności lokalnych**

Celem jest wspieranie współpracy transgranicznej w zakresie rozwoju kontaktów międzyludzkich, inicjatyw społecznych, imprez kulturalnych i rekreacyjno-edukacyjnych oraz współpracy jednostek administracji publicznej i organizacji świadczących usługi publiczne.

Dziedzina wsparcia 3.1 Współpraca terytorialna instytucji świadczących usługi publiczne

Wsparcie ukierunkowane jest na rozwijanie i tworzenie sieci współpracujących instytucji, w tym samorządów terytorialnych i powołanych przez nie jednostek, które są odpowiedzialne za realizację polityk publicznych i świadczenie usług publicznych. Inicjowana jest wymiana doświadczeń i promowanie dobrych praktyk w zakresie wypracowania rozwiązań wspólnych problemów oraz wypracowanie wspólnych koncepcji, programów i projektów rozwojowych w obszarze pogranicza polsko-czeskiego.

Przykładowe działania:

- Rozwój współpracy pomiędzy pozarządowymi organizacjami non-profit, (NGO), które są uprawnione do świadczenia usług publicznych;
- Transgraniczna współpraca organizacji młodzieżowych i wymiana młodzieży;

Dziedzina wsparcia 3.2 Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno-edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych

Wsparcie jest udzielane wspólnym projektom kulturalnym, ukierunkowane jest na działania społeczności lokalnych w zakresie rozwoju Życia społecznego, kultury i działań rekreacyjno-edukacyjnych, np.: wystawy, koncerty, programy oświatowe, imprezy sportowe.

Przykładowe działania:

- Wspieranie wspólnych projektów społeczności lokalnych w dziedzinie społecznej, kulturalnej i rekreacyjno-edukacyjnej ukierunkowanych na rozwój współpracy i integracji lokalnego społeczeństwa obszaru pogranicza.
- Wspieranie przedsięwzięć edukacyjno-rekreacyjnych i wypoczynkowych (np. imprez sportowych).

Projekt: Grajmy razem – polsko-czeska olimpiada osób niepełnosprawnych.

Dokumenty niezbędne do aplikowania o środki w ramach programu operacyjnego Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013

1. Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007- 2013
2. Uszczegółowienie POWT RCz - RP 2007-2013
3. Załączniki do Uszczegółowienia POWT RCz- RP 2007-2013
4. Prognoza Oddziaływania na Środowisko POWT RCz-RP 2007-2013
5. Podręcznik wnioskodawcy POWT RCZ- RP
6. Podręcznik beneficjenta POWT RCZ- RP
7. Wytyczne kwalifikowalności wydatków i projektów

Przydatne strony internetowe:

Informacje na temat programu operacyjnego dostępne są na stronie www.ewt.dolnyślask.pl

Dokumenty niezbędne do przygotowania aplikacji dostępne są na stronie www.cz-pl.eu Aplikacja internetowa BENEFIT 7 dostępna jest na stronie www.eu-zadost.cz

Program Młodzież w działaniu 2007–2013

„Młodzież w działaniu” to uruchomiony przez Unię Europejską program dla młodzieży. Jego celem jest stymulowanie aktywnego obywatelstwa europejskiego, rozbudzanie poczucia solidarności i tolerancji wśród młodych Europejczyków i angażowanie ich w kształtowanie przyszłości Unii. Program promuje mobilność w obrębie i poza granicami UE, edukację pozaformalną i dialog międzykulturowy, a także sprzyja integracji wszystkich młodych ludzi, niezależnie od ich wykształcenia, środowiska społecznego i kulturowego.

W programie „Młodzież w działaniu” przewidziano pięć Akcji:

W ramach Akcji 1. wspierane są następujące podakcje:

Akcja 1. – Młodzież dla Europy

• Podakcja 1.1. – Wymiany Młodzieży

Wymiana Młodzieży stwarza grupom młodzieży z różnych krajów możliwość spotkania się i wzajemnego poznania swych kultur. Grupy razem planują Wymianę Młodzieży wokół tematyki, która jest przedmiotem wspólnych zainteresowań.

• Podakcja 1.2. – Inicjatywy Młodzieżowe

W ramach Inicjatyw Młodzieżowych wspiera się projekty grupowe przygotowywane na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Wspiera się również sieci współpracy łączące podobne projekty z różnych krajów, aby wzmocnić ich aspekt europejski oraz rozszerzyć współpracę i wymianę doświadczeń między młodymi ludźmi.

• Podakcja 1.3. – Projekty Młodzieży w Demokracji

Projekty Młodzieży w Demokracji wspierają uczestnictwo młodych ludzi w życiu demokratycznym ich społeczności na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym oraz na poziomie międzynarodowym.

• Sieci Tematyczne

• W celu zwiększenia oddziaływania Programu mogą być ogłaszane coroczne konkursy, w ramach, których dofinansowywane będą projekty sieci tematycznych.

Akcja 2. – Wolontariat Europejski

Celem Wolontariatu Europejskiego jest wspieranie uczestnictwa młodzieży w różnych formach wolontariatu zarówno w obrębie, jak i poza granicami Unii Europejskiej. W ramach tej Akcji młodzież uczestniczy indywidualnie lub grupowo w pracach niedochodowych i niezarobkowych.

Akcja 3. – Młodzież w Świecie

W ramach Akcji 3. wspierane są następujące podakcje:

- **Podakcja 3.1. – Współpraca z Sąsiedzkimi Krajami Partnerskimi Unii Europejskiej**

W tej podakcji wspiera się projekty z *Sąsiedzkimi Krajami Partnerskimi*, tj. Wymiany Młodzieży oraz Projekty Szkolenia i Tworzenia Sieci dotyczące problematyki i działań młodzieżowych.

- **Podakcja 3.2. – Współpraca z Innymi Krajami Partnerskimi**

Ta podakcja dotyczy współpracy w zakresie problematyki i działań młodzieżowych, a w szczególności wymiany *dobrych praktyk* z Krajami Partnerskimi w innych regionach świata. Ma ona zachęcać do wymiany i szkolenia młodzieży i osób pracujących z młodzieżą oraz tworzenia przedsięwzięć partnerskich i sieci z udziałem organizacji młodzieżowych. Wnioski o środki finansowe związane z tą podakcją należy składać w odpowiedzi na ogłoszenia o specjalnych konkursach projektów.

Akcja 4. – Systemy wsparcie młodzieży

1. W ramach Akcji 4. wspiera się następujące podakcje:

- **Podakcja 4.1. – Wsparcie dla organizacji zajmujących się problematyką i działaniami młodzieżowymi na poziomie europejskim**

W ramach tej podakcji dofinansowuje się działalność organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką i działaniami młodzieżowymi na poziomie europejskim, które realizują cel będący przedmiotem powszechnego zainteresowania w Europie. Ich działania muszą się przyczyniać do zwiększenia uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym i społecznym oraz wspierać przygotowywanie i realizację różnych inicjatyw w ramach współpracy europejskiej w zakresie jak najszerzej rozumianej problematyki i działań młodzieżowych. Wnioski o środki finansowe związane z tą podakcją należy składać w odpowiedzi na ogłoszenia o specjalnych konkursach projektów.

- **Podakcja 4.3. – Szkolenie i tworzenie sieci osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych**

W tej podakcji wspiera się szkolenie osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych, a w szczególności wymianę doświadczeń, fachowej wiedzy i dobrych praktyk oraz działania, które mogą prowadzić do powstania trwałych i dobrych projektów, przedsięwzięć partnerskich i sieci.

- **Podakcja 4.5. – Działania informacyjne dla młodzieży oraz osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych**

W tej podakcji wspiera się działania na poziomie europejskim i krajowym, które ułatwiają młodzieży dostęp do usług w zakresie informacji i komunikacji oraz zwiększają udział młodzieży w przygotowywaniu i rozpowszechnianiu „produktów informacyjnych” przyjaznych dla użytkownika i adresowanych do określonego odbiorcy. Wspiera się tu również tworzenie europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych portali młodzieżowych, służących rozpowszechnianiu konkretnych informacji dla młodzieży. Wnioski o środki fi-

nansowe związane z tą podacją należy składać w odpowiedzi na ogłoszenia o specjalnych konkursach projektów.

• **Podakcja 4.6. – Przedsięwzięcia partnerskie**

W tej podakcji przewidziano finansowanie przedsięwzięć partnerskich mających na celu tworzenie długoterminowych projektów, które łączą w sobie różne działania w ramach Programu. Wnioski o środki finansowe związane z tą podacją należy składać w odpowiedzi na ogłoszenia o specjalnych konkursach projektów.

Akcja 5. – Wsparcie europejskiej współpracy w zakresie problematyki i działań młodzieżowych

W ramach Akcji 5. wspiera się następujące podakcje:

• **Podakcja 5.1. – Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę młodzieżową**

W tej podakcji wspiera się współpracę, seminaria i *dialog strukturalny* pomiędzy młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą oraz osobami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową.

• **Podakcja 5.2. – Wsparcie działań prowadzących do lepszego poznania problematyki i działań młodzieżowych**

W tej podakcji wspiera się działania, które pozwalają określić aktualny stan wiedzy na temat priorytetów w zakresie problematyki i działań młodzieżowych, ustalonych w ramach *otwartej metody koordynacji*.

• **Podakcja 5.3. – Współpraca z organizacjami międzynarodowymi**

W tej podakcji wspiera się będzie współpracę Unii Europejskiej z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się problematyką i działaniami młodzieżowymi, w szczególności Radą Europy i Organizacją Narodów Zjednoczonych lub jej wyspecjalizowanymi instytucjami.

Organizacje mogące brać udział w projektach:

1. organizacje typu non profit lub organizacją pozarządową,
2. lokalne lub regionalne instytucją publiczną,
3. nieformalne grupy młodzieży,
4. organizacje zajmujące się problematyką i działaniami młodzieżowymi na poziomie europejskim (ENGO), która ma organizacje członkowskie w co najmniej 8 Krajach Programu,
5. międzynarodowe organizacje rządowe (organizacje międzyrządowe) typu non profit,
6. organizacje komercyjną będącą organizatorem imprezy młodzieżowej, sportowej lub kulturalnej.

Polska Narodowa Agencja dane kontaktowe:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Polska Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”

ul. Mokotowska 43

PL - 00-551 Warsaw

Tel.: +48-22-622.37.06

Faks: +48-22-622.37.08

Przydatne strony internetowe:

Strona Komisji Europejskiej Strona www: http://ec.europa.eu/youth/index_en.html

Europejski Portal Młodzieżowy <http://europa.eu/youth/>

Strona Programu w Polsce www.mlodziez.org.pl

III Program Leonardo da Vinci

Program Leonardo da Vinci funkcjonuje na rynku polskim już od 1998 roku. Ma za zadanie promowanie mobilności pracowników na europejskim rynku pracy oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych dla podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Projekty realizowane w ramach programu dają uczestnikom możliwość nawiązania współpracy międzynarodowej i organizacji wyjazdów na staże zagraniczne, pozwalają doskonalić warsztat metodyczny nauczycielom, trenerom i instruktorom.

W projektach programu Leonardo da Vinci mogą brać udział: szkoły zawodowe, instytucje kształcenia ustawicznego, firmy szkoleniowe, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i ich organizacje, organizacje branżowe, izby przemysłowo-handlowe, podmioty świadczące usługi doradztwa zawodowego i poradnictwa, ośrodki badawcze, administracja rządowa i samorządowa, organizacje non-profit i organizacje pozarządowe („NGO”), w tym działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Projekty programu Leonardo da Vinci muszą być realizowane w partnerstwie międzynarodowym. Projekty tematyczne powinny być realizowane przez zespoły, w których instytucje partnerskie pochodzą przynajmniej z trzech krajów uczestniczących w programie. W przypadku projektów językowych wymagany jest udział partnerów z przynajmniej dwóch różnych krajów.

Program Leonardo da Vinci na lata 2008 – 2010 zawiera następujące priorytety:

- wspieranie mobilności pracowników na europejskim rynku pracy i podnoszenie ich kwalifikacji przez udział w zagranicznych stażach w przedsiębiorstwach;
- wspieranie mobilności nauczycieli, trenerów i osób odpowiedzialnych za zarządzanie zasobami ludzkimi oraz podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych we współpracy z przedsiębiorstwami;
- promowanie i poszerzanie zakresu innowacji w procesie kształcenia zawodowego oraz włączanie przedsiębiorstw do współpracy w kształtowaniu polityki kształcenia i doskonalenia zawodowego;

- poprawa jakości i atrakcyjności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwój dobrych praktyk;
- promowanie przejrzystości i uznawalności kompetencji i kwalifikacji zawodowych (także tych zdobytych w drodze kształcenia nieformalnego i pozaformalnego);
  - podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników na rynku pracy;
  - podnoszenie poziomów kompetencji w grupach zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy;
  - rozwój szeroko pojętego środowiska uczenia się przez całe życie⁶.

Działania możliwe do realizacji w ramach programu Leonardo da Vinci to⁷:

PROJEKTY MOBILNOŚCI I PROJEKTY PARTNERSKIE - przeznaczone są dla wszystkich grup zawodowych na rynku pracy, które pragną podnosić swoje kwalifikacje zawodowe, czyli dla uczniów, absolwentów i pracowników oraz osób związanych z kształceniem, szkoleniem i poradnictwem zawodowym (nauczyciele, szkoleniowcy, doradcy zawodowi, lektorzy języków obcych). Projekty te wspierają międzynarodową mobilność uczestników szkolenia i kształcenia zawodowego poprzez organizowanie staży zawodowych lub wymiany doświadczeń w kraju instytucji partnera.

PROJEKTY WIELOSTRONNE - mają na celu opracowanie innowacyjnych produktów szkoleniowych: programów nauczania, modułów i materiałów szkoleniowych, programów kursów zawodowych, metodyk, materiałów do zintegrowanego nauczania językowo-przedmiotowego, tworzenie sieci współpracy instytucji oraz przeprowadzenie badań w zakresie wybranej dziedziny kształcenia i szkolenia zawodowego. Projekty wielostronne obejmują kilka typów projektów:

- projekty transferu innowacji,
- projekty rozwoju innowacji,
- projekty międzynarodowych sieci instytucji.

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej na poziomie krajowym Narodowe Agencje nadzorują wdrażanie **projektów mobilności i projektów partnerskich i projektów transferu innowacji**, natomiast pozostałe typy działań są zarządzane przez europejską Agencję Wykonawczą (Executive Agency) w Brukseli,

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/newprog/index_en.html.

PROJEKTY TRANSFERU INNOWACJI (TOI) - Projekty TOI mają służyć podniesieniu jakości kształcenia i szkolenia zawodowego przy wykorzystaniu technologii informatyczno-komunikacyjnych. Głównym ich celem jest prze-

⁶ „Jak powstaje projekt – od pomysłu do realizacji” – poradnik dla wnioskodawców Programu Leonardo da Vinci, tekst A. Mazur-Barańska, J. Laskowska, red. A. Atlas Warszawa 2007 s.4

⁷ Tamże, s. 5, 6

niesienie, adaptacja, przetestowanie oraz upowszechnianie innowacyjnych produktów szkoleniowych stworzonych w innych projektach (niekoniecznie europejskich) do danego kraju przy współpracy z instytucjami europejskimi.

Ich realizacja ma doprowadzić do przygotowania i wdrożenia następujących rezultatów:

- programów nauczania
- programów szkoleniowych
- metod i podejść dydaktycznych
- modułów szkoleniowych
- narzędzi oceny umiejętności i kwalifikacji.

PROJEKTY TWORZENIA INNOWACJI - Projekty te służą opracowaniu innowacyjnych pomysłów w dziedzinie kształcenia i doskonalenia zawodowego i polegają na stworzeniu zupełnie nowych rozwiązań z wykorzystaniem nowych metod i podejść w taki sposób, aby ułatwić kilku krajom zajęcie się wspólną kwestią, która nie była dotychczas przedmiotem współpracy.

SIECI INSTYTUCJI - Program Leonardo da Vinci wspiera tworzenie międzynarodowych sieci instytucji, stanowiących infrastrukturę upowszechniania wiedzy i doświadczeń na poziomie europejskim. Sieci takie powinny realizować trzy zadania: gromadzić wiedzę w określonym obszarze szkolenia zawodowego na poziomie regionalnym lub branżowym, określać tendencje, wymagania i korzyści z podejmowanych inicjatyw w zakresie szkolenia zawodowego oraz upowszechniać dobre praktyki i rezultaty dotychczas realizowanych projektów.

W projektach Programu Leonardo zasadniczą rolę odgrywają rezultaty. Według zasad programu, jasno zdefiniowane rezultaty/produkty są bezwzględnym warunkiem uznania danej propozycji za projekt. Ponadto, proponowane produkty/rezultaty projektu stanowią również podstawę oceny zakresu jego innowacyjności, wymiaru międzynarodowego, a także szans udanej realizacji. Produkty/rezultaty projektów powinny służyć grupom docelowym jako narzędzia codziennej nauki i nauczania oraz podnoszenia swoich umiejętności zawodowych, a także aktualizacji posiadanej wiedzy.

Prace nad przygotowaniem wniosku na realizację projektu w ramach programu Leonardo da Vinci nie różnią się od typowego schematu. Oczywiście struktura formularzy jest inna niż w przypadku innych programów. Dopasowujemy swój pomysł do celi programu, tworzymy konsorcjum, przygotowujemy i składamy wniosek (opisujemy cele, rezultaty, wartości dodane, wymiar ponadnarodowy), po etapie oceny/ewaluacji następuje podpisanie umowy na realizację projektu.

Szczegóły dotyczące konkursów odbywających się w ramach programu Leonardo da Vinci Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, pomoc na etapie pisania wniosków oraz wszelkie informacje związane z konkursem można uzy-

skać w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w Narodowej Agencji, Programu „Uczenie się przez całe życie” znajdującej się przy:

ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa

LLP@frse.org.pl

<http://leonardo.org.pl/>

022-622-37-12

7 Program Ramowy (7 PR)

7 Program Ramowy jest największym programem finansowania badań naukowych na poziomie europejskim.

Proces tworzenia wniosków w 7 PR nie odbiega znacząco od omawianych wcześniej wniosków związanych z uzyskaniem dofinansowania z KE, co przedstawia rysunek 1.

Instytucją, do jakiej należy złożyć wniosek jest Komisja Europejska (KE). Szczegółowe informacje o 7 PR w tym informacja o konkursach znajdują się na oficjalnej stronie 7 PR http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html.

W projektach 7 Programu Ramowego mogą brać udział **osoby fizyczne** oraz **osoby prawne** powołane na mocy prawa krajowego obowiązującego w miejscu ich siedziby, na mocy prawa wspólnotowego lub prawa międzynarodowego.

Przykładowymi jednostkami biorącymi udział w projektach są:

- uczelnie wyższe
- organizacje badawcze (w tym instytuty PAN, jednostki badawczo-rozwojowe)
- osoby prawne utworzone na mocy prawa wspólnotowego (w tym Wspólnotowe Centrum Badawcze – JRC)
- organizacje międzynarodowe
- instytucje publiczne, organy samorządowe i szkoły średnie
- przedsiębiorstwa, w tym małe i średnie MŚP

7 PR umożliwia finansowanie między innymi:

1. Badań wykraczających poza stan aktualnej wiedzy (program IDEAS - POMYSŁY), inicjowanych przez naukowców we wszystkich dziedzinach nauki.

2. Badań prowadzonych przy międzynarodowej współpracy naukowo-badawczej (program COOPERATION - WSPÓŁPRACA) w wybranych obszarach tematycznych takich jak:

- Zdrowie,
- Żywność, rolnictwo, rybołówstwo i biotechnologia,
- Technologie informacyjne i komunikacyjne,

- Nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne,
- Energia,
- Środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi),
- Transport (łącznie z aeronautyką),
- Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne,
- Przestrzeń kosmiczna,
- Bezpieczeństwo.

Wymagane jest wówczas utworzenie międzynarodowego konsorcjum w celu prowadzenia badań, składającego się z minimum trzech podmiotów prawnych z trzech różnych krajów członkowskich lub stowarzyszonych z UE.

3. Projektów, których celem jest także ilościowe i jakościowe wzmacnianie potencjału ludzkiego w zakresie badań i rozwoju technologicznego w Europie oraz zachęcanie do mobilności międzynarodowej i międzysektorowej – program stypendialny PEOPLE - LUDZIE

4. Projektów mających na celu wspieranie kluczowych aspektów europejskiego potencjału w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji takich, jak infrastruktury badawcze, regionalne klastry badawcze, rozwój pełnego potencjału badawczego we wspólnotowych regionach konwergencji i regionach najbardziej oddalonych, badań na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, problemów budowy społeczeństwa opartego na wiedzy, koordynacja polityki badawczej oraz horyzontalne działania w zakresie współpracy międzynarodowej - CAPACITIES (MOŻLIWOŚCI).

Projekty 7 PR realizowane są w międzynarodowych konsorcjach. Wymogi, zarówno, co do ilości uczestników, jak i ich rodzaju, a nawet kraju pochodzenia są zawsze podawane w dokumentacji konkursowej. Na oficjalnej stronie internetowej 7 Programu ramowego http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html można uzyskać dostęp do wszystkich dokumentów. Na stronie tej można również poszukiwać partnerów do projektu.

Tak jak to zostało wspomniane wcześniej projekty 7 PR nie są wprost dedykowane dla jednostek *pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych*, jednak w żaden sposób nie zabraniają im w nich uczestniczyć. W programie szczególnym *Współpraca (Cooperation) - priorytet Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne Socio-Economics Sciences and Humanities (SSH)* możliwe jest prowadzenie działań badawczych związanych z niepełnosprawnością. Są to działania dotyczące głównych tendencji w społeczeństwie i ich konsekwencji. Należy jednak pamiętać, że 7 Program Ramowy to przede wszystkim finansowanie badań prowadzonych w wielu dziedzinach nauki, to generowanie nowej wiedzy, która ma się przyczynić do poprawy życia obywateli Europy i świata, to również stypendia badawcze, umożliwiające prowadzenia badań w najlepszych zespołach badawczych.

Wszelkich informacji związanych z 7 Programem Ramowym na Dolnym Śląsku udzielają konsultanci Regionalnego Punktu Kontaktowego działającego przy Wrocławskim Centrum Transferu Technologii Politechniki Wrocławskiej – ulica Smoluchowskiego 48 Wrocław, tel. 071 320 3318, fax. 071 320 39 48, wctt@wctt.pl. Punkt informacyjny czynny jest od poniedziałku do piątku od godz. 8.00-16.00. Udzielane informacje są bezpłatne.

Pomysł na projekt	<p>Na tym etapie należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomysł na projekt dopasować do tematów konkursów 7 PR ogłaszanych przez KE, - odpowiedzieć na pytania <ol style="list-style-type: none"> 1. Co z pomysłu wynika? 2. Jaki problem pomysł ma rozwiązać? (badania powinny zostać skupione na rozwiązywaniu problemów naukowych, technicznych, społecznych i biznesowych)
Stworzenie konsorcjum	<p>Zasada ogólna odnosząca się do minimalnej liczby uczestników projektu wymaga, by brały w nim udział 3 niezależne od siebie podmioty z trzech różnych krajów członkowskich lub stowarzyszonych. Badania mogą być prowadzone przez: instytucje naukowe (uniwersytety, akademie, instytuty), jednostki przemysłowe (małe i średnie przedsiębiorstwa, duży przemysł), organizacje (federacje, stowarzyszenia), wszelkie prywatne i publiczne jednostki posiadające osobowość prawną, indywidualnych badaczy oraz jednostki rządowe i samorządowe. Przewidywane jest finansowanie udziału w projektach instytucji z krajów trzecich.</p>
Prace nad wnioskiem	<p>Koordynator projektu (lider spośród partnerów) przy wsparciu całego konsorcjum zobowiązany jest do napisania wniosku zgodnie z jego wymogami formalnymi. W tym celu należy wypełnić formularz wniosku zgodnie z wytycznymi opisanymi w przewodnikach dla beneficjentów. Wniosek składa się z dwóch części:</p> <p>FORM A – informacje kontaktowe oraz opis partnerów projektu, informacje o wnioskowanym dofinansowaniu, krótki opis pracy</p> <p>FORM B – informacje merytoryczne - opis projektu.</p> <p>Formularz wniosku oraz przewodniki dla beneficjentów znajdują się na oficjalnej stronie 7 PR: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html</p>
Złożenie wniosku	<p>Wniosek składa się w systemie elektronicznym EPSS (Electronic Proposal Submission Software). System dostępny jest w Internecie pod adresem https://www.epss-fp7.org.</p> <p>EPSS obsługuje koordynator projektu, który logując się w systemie otrzymuje login i hasło dla siebie i partnerów. System jest nieodpłatny, działa całą dobę, obniża i przyspiesza koszty przygotowania wniosku. Termin złożenia wniosku do KE jest ściśle określony, wnioski należy składać wcześniej, aby uniknąć ewentualnych przeciwności losu.</p>
Proces oceny	<p>Ocena wniosków jest jednostopniowa lub dwustopniowa. W dokumentacji konkursowej zamieszczona jest informacja o sposobie oceny oraz kryteriach oceny. Jeśli ocena jest dwustopniowa wówczas wnioskodawca składa krótszą wersję wniosku, a po pozytywnej ocenie I stopnia poproszony jest o złożenie pełnej wersji wniosku. Fakt ten pozwala zaoszczędzić koszty przygotowania wniosku. Ocena jednostopniowa wymaga złożenia pełnej wersji wniosku. Oceny dokonują niezależni ewaluatorzy na podstawie kryteriów oceny podawanych w podrecznikach do konkursu.</p>

Negocjacje z KE	<p>Etap negocjacji z KE dotyczy wspólnych ostatecznych ustaleni wartości budżetu, działań i rezultatów, które będą osiągnięte w projekcie. Natychmiast po przygotowaniu listy rankingowej projektów po etapie oceny wniosku, koordynatorzy nie odrzuconych wniosków, są zapraszani do rozpoczęcia negocjacji z KE. Zaproszenia rozsyłane są oficjalnym listem określającym program negocjacji, opracowany w oparciu o formularz oceny projektu. Wnioskodawcy mogą zostać poproszeni o wzięcie pod uwagę zmian zaproponowanych w procesie ewaluacji, a dotyczących kwestii technicznych, budżetowych oraz o dostarczenie danych administracyjnych potrzebnych do sporządzenia kontraktu</p>
Podpisanie kontraktu	<p>Po pozytywnej ocenie oraz zakończonym etapie negocjacji koordynator podpisuje z KE umowę „Grant Agreement”. Umowa „Grant Agreement” określa wzajemne prawa i obowiązki pomiędzy Komisją a beneficjentami (uczestnikami projektu). Wzór umowy Grant Agreement określony przez KE znajduje się na stronie: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html</p> <p>Partnerzy przystępują do kontraktu za pomocą podpisania „Form A”. W celu zapewnienia wzajemnych relacji pomiędzy partnerami dotyczących: wewnętrznej organizacji konsorcjum, podział wkładu finansowego pomiędzy uczestników projektu, zasady dotyczące własności intelektualnej i poufności, procedury rozstrzygania sporów, zasady odpowiedzialności i odszkodowań zapewnienia Umowa Konsorcjum, która uczestnicy tworzą sami w celu zapewnienia własnych interesów. Nie jest to dokument KE, jednak jest wymagany przez KE.</p>
Realizacja projektu	<p>Rozpoczęcie projektu zaczyna się spotkaniem inicjującym – kick-off meeting), na którym omawia się cele projektu i rodzaje działań, wybierani są partnerzy odpowiedzialni za poszczególne zadania (pakiety pracy), uszczegóławiane są etapy projektu, wyjaśniane są niejasności. Idea podziału projektu na pakiety pracy i zadania powołana została w celu utworzenia małych, wydajnych zespołów wykonujących różne działania i osiągających wyniki. Spotkanie odbywa się zwykle w pierwszym miesiącu trwania projektu.</p> <p>Na dalszym etapie realizacji projektu, zwykle co 3-4 miesiące organizowane są kolejne spotkania (1 - 3 dniowe), na których omawiane są dotychczasowe wyniki poszczególnych pakietów pracy. Planowane są także prace na dalszy okres.</p> <p>Koordynator odpowiedzialny jest za postęp prac, a więc dobre zarządzanie jest skuteczną metodą w przewidywaniu problemów związanych z realizacją projektów w środowisku międzynarodowym. W trakcie realizacji projektu konieczna jest czasami zmiana celów/ rezultatów itp. – możliwe są zmiany tylko w porozumieniu z Project Officerem lub nawet konieczna jest formalna zmiana zapisów Grant Agreement.</p>

Inne programy pomocowe

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powstał na mocy ustawy z 9 maja 1991 roku o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Obecnie działanie Funduszu oparte jest na ustawie z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) jest państwowym funduszem celowym i posiada osobowość prawną. Środki finansowe PFRON przeznaczone są na cele określone w ww. ustawie, w tym na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Przychodami Funduszu są głównie środki pochodzące z obowiązkowych miesięcznych wpłat pracodawców zatrudniających, co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest niższy niż 6%.

Środki PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej przeznaczone są między innymi na:

- dofinansowanie płacone pracodawcy do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie do składek na ubezpieczenia społeczne od tych wynagrodzeń,
- zwrot części kosztów szkolenia niepełnosprawnych pracowników,
- dofinansowanie zatrudnienia osoby pomagającej niepełnosprawnemu pracownikowi w miejscu pracy (asystenta w miejscu pracy),
- dostosowanie i adaptację nowych i istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc przy tworzeniu i działaniu zakładów aktywności zawodowej,
- programy własne PFRON, realizowane na rzecz rehabilitacji zawodowej oraz służące tworzeniu nowych miejsc pracy i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, między innymi: „Trener pracy – zatrudnienie wspomaganie osób niepełnosprawnych”,

Natomiast w zakresie rehabilitacji społecznej ze środków PFRON dofinansowane są między innymi:

- warsztaty terapii zajęciowej,
- sport, kultura, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych,

– pomoc indywidualnym osobom niepełnosprawnym, między innymi w zakresie, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,

– programy własne PFRON, realizowane na rzecz indywidualnych osób niepełnosprawnych np. „Uczeń na wsi”, „Sprawny dojazd”, „Pegaz 2003 – Moduł I – obszar A, B, C”, „Komputer dla Homera 2003”, „Student II – kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych”,

– projekty wspierane ze środków pomocowych Unii Europejskiej, przewidziane do realizacji w danym roku,

– programy własne PFRON, realizowane na rzecz rehabilitacji społecznej, w tym: „Program wyrównywania różnic między regionami”, „Partner III – wsparcie zadań i projektów realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez organizacje pozarządowe”, „Program ograniczania skutków niepełnosprawności”, „Program wsparcia inicjatyw na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych”, „Pegaz 2003 – Moduł III”

Bezpłatna infolinia i uzyskiwanie informacji

Pod bezpłatnym numerem telefonu 0 800 533 335 od poniedziałku do piątku w godzinach od 10:00 do 18:00 wszyscy zainteresowani mogą uzyskać informacje przydatne osobom niepełnosprawnym, m.in. na temat: uprawnień osób niepełnosprawnych, orzecznictwa rentowego i pozarentowego, zagadnień związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, ścieżek załatwiania spraw osób niepełnosprawnych. Można również uzyskać dane teledoresowe: Oddziałów PFRON, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, starostw i urzędów marszałkowskich, powiatowych i wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, jednostek samorządowych utworzonych na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz ogólnie zapoznać się z aktualnymi programami PFRON.

Wszelkie informacje można również uzyskać pocztą elektroniczną pod adresem pfron@tai.pl, poprzez chat internetowy na stronie www.pfron.tai.pl lub bezpośrednio na stronie internetowej PFRON www.pfron.org.pl.

W PFRON pod numerem telefonu 0 801 233 554 działa call-center dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą, ubiegających się o refundację składek na ubezpieczenia społeczne. Call-center udziela wyjaśnień w zakresie rejestracji osób niepełnosprawnych, prawidłowego wypełniania dokumentów niezbędnych do uzyskania refundacji oraz aktualnego stanu spraw dotyczących wypłaty refundacji. Call-center funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00.

Wybrane programy realizowane przez PFRON

(więcej informacji na stronie <http://www.pfron.org.pl>)

Program pilotażowy: TRENER PRACY – zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych

Realizację pilotażu programu przewidziano na lata 2007–2010.

Realizator programu: Biuro Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem programu jest wypracowanie modelu zatrudnienia wspomagane, zapewniającego sprawne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

Pomoc finansowa w ramach programu udzielana jest w szczególności na dofinansowanie:

- kosztów jednorazowego szkolenia Trenera pracy – w maksymalnej kwocie 2 tys. zł przypadającej na jednego uczestnika szkolenia,
- wynagrodzenia Trenera pracy – do kwoty stanowiącej równowartość trzykrotności najniższego wynagrodzenia,
- wynagrodzenia Doradcy zawodowego – do kwoty stanowiącej równowartość czterokrotności najniższego wynagrodzenia,
- wynagrodzenia Psychologa i Koordynatora projektu realizowanego w ramach programu – do kwoty stanowiącej równowartość trzykrotności najniższego wynagrodzenia,
- kosztów utrzymania biura projektu w maksymalnej wysokości 1500 zł/mies.

Adresatami programu są:

- 1) jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego;
- 2) organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, które zatrudniają lub zamierzają zatrudnić Trenerów pracy.

Usługi Trenera pracy, Doradcy zawodowego oraz Psychologa finansowane ze środków programu mogą dotyczyć wyłącznie:

- osób niepełnosprawnych upośledzonych umysłowo z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- osób niepełnosprawnych chorych psychicznie z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- osób niepełnosprawnych niewidomych lub głuchych z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności,
- osób niepełnosprawnych ruchowo z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności, bezrobotnych lub poszukujących pracy – niepozostających w zatrudnieniu, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy albo uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

PARTNER III – wsparcie zadań i projektów realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez organizacje pozarządowe

Realizatorzy programu: Biuro i Oddziały PFRON.

Realizację programu przewidziano do 31 grudnia 2013 roku.

Celem strategicznym programu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych poprzez działania podejmowane przez organizacje pozarządowe.

Celem operacyjnym programu jest zapewnienie dostępności do oferty wsparcia, w tym usług świadczonych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program realizowany jest w dwóch modułach:

- moduł A – dofinansowanie zadań dotyczących działań realizowanych w sposób ciągły,
- moduł B – dofinansowanie projektów dotyczących działań jednorazowych (tj. projektów, których cykl realizacji zamyka się w okresie jednego roku kalendarzowego).

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej w ramach programu są organizacje pozarządowe (tj. stowarzyszenia, fundacje, kościelne osoby prawne, związki oraz izby, działające na rzecz osób niepełnosprawnych, posiadające statutowy zapis prowadzeniu takiej działalności – tworzone na podstawie odrębnych przepisów).

Warunkiem uczestnictwa w programie jest:

- udokumentowanie prowadzenia działalności na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat,
- posiadanie lub gwarancja uzyskania wkładu własnego.

Z uczestnictwa w programie wykluczeni są wnioskodawcy, którzy:

- posiadają wymagalne zobowiązania wobec PFRON, w tym zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON,
- posiadają wymagalne zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i/lub Urzędu Skarbowego.

Pomoc finansowa w ramach programu może być przyznana na realizację zadań (w ramach modułu A programu) lub projektów (w ramach modułu B programu) dotyczących następujących działań:

- 1) prowadzenie kompleksowej i ciągłej rehabilitacji osób niepełnosprawnych (w tym młodzieży i dzieci niepełnosprawnych) w różnych typach placówek;
- 2) organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie;
- 3) organizowanie i prowadzenie szkoleń oraz warsztatów dla członków ro-

dzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, ukierunkowanych na:

a) proces integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej,

b) zwiększenie aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej osób niepełnosprawnych,

c) podnoszenie umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji,

d) wprowadzanie i doskonalenie stosowania nowych metod w rehabilitacji społecznej zawodowej;

4) prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawno-obywatelskiego dla osób niepełnosprawnych, ich opiekunów oraz osób zaangażowanych w proces rehabilitacji społecznej i zawodowej;

5) prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które:

a) mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,

b) rozwijają umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, mowy i z niepełnosprawnością intelektualną,

c) usprawniają i wspierają funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach;

6) zapewnienie osobom niewidomym lub z niepełnosprawnością ruchową wsparcia w postaci psa przewodnika lub psa asystenta;

7) organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego;

8) gromadzenie i upowszechnianie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznych dla osób niepełnosprawnych o różnych rodzajach niepełnosprawności;

9) promowanie osiągnięć zawodowych i społecznych osób niepełnosprawnych, w szczególności w formie konkursów, plebiscytów, wystaw, prezentacji, festiwali, itp.;

10) organizowanie imprez o zasięgu ponadlokalnym dla osób niepełnosprawnych;

11) uczestnictwo osób niepełnosprawnych w imprezach kulturalnych i sportowych organizowanych dla tych osób poza granicami kraju;

12) prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych, zgodnie z odrębnymi przepisami;

13) prowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz poprawy warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym, przełamywania barier psychologicznych i architektonicznych dotyczących niepełnosprawności;

- 14) opracowywanie i/lub wydawanie:
  - a) wydawnictw ciągłych – periodycznych lub nieregularnych,
  - b) wydawnictw zwartych (informatorów, poradników, materiałów instruktażowych),
  - c) innych publikacji dotyczących problematyki wynikającej z niepełnosprawności;
- 15) opracowywanie i/lub wydawanie publikacji kierowanych do osób niepełnosprawnych – publikowanych drukiem powiększonym lub pismem Braille’a, publikowanych w tekście łatwym do czytania albo wydawanych na kasecie, płycie CD, dyskietce lub w Internecie;
- 16) uczestnictwo organizacji osób niepełnosprawnych lub organizacji rodzin osób niepełnosprawnych (w przypadku braku możliwości samoreprezentacji przez osoby niepełnosprawne) w europejskim i światowym ruchu niepełnosprawnych obywateli.

Kwota wydatkowana ze środków PFRON na realizację każdego z zadań lub każdegoz projektów, nie może przekroczyć 80% wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach realizacji zadania lub projektu oraz kwoty przyznanego dofinansowania.

W przypadku organizacji pożytku publicznego, kwota ta nie może przekroczyć 90% wskazanych wydatków.

Suma wydatków ze środków PFRON na zakup i/lub konserwację sprzętu i/lub urządzeń, prace montażowo-konserwacyjne, adaptację pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, niezbędnych do prawidłowej realizacji zadania lub projektu, nie może być wyższa niż 20% kwoty całkowitego dofinansowania zadania lub projektu.

O przyznanie pomocy finansowej w ramach modułu A programu mogą ubiegać się wnioskodawcy, którzy zostaną przyjęci do uczestnictwa w programie na mocy porozumień zawartych pomiędzy tymi wnioskodawcami a PFRON.

Moduł B programu realizowany jest niezależnie od porozumień zawartych w ramach modułu A programu.

Wnioski o zawarcie porozumienia, w ramach modułu A programu, przyjmowanej rozpatrywane są od 2007 do 2011 roku.

Termin przyjmowania wniosków o zawarcie porozumienia określono do 15 września roku poprzedzającego rok realizacji porozumienia.

Termin przyjmowania wniosków w Module B (dofinansowanie projektów dotyczących działań jednorazowych tj. projektów, których cykl realizacji zamyka się w okresie jednego roku kalendarzowego) w trybie ciągłym, jednakże nie później niż 2 miesiące przed rozpoczęciem realizacji projektu, natomiast w Module A (dofinansowanie realizacji zadań dotyczących działań realizowanych w sposób ciągły) do dnia 15 grudnia roku poprzedzającego rok, którego wniosek ten dotyczy.

Program ograniczania skutków niepełnosprawności

Program zakłada dofinansowanie ze środków PFRON projektów, zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności osób o różnych przyczynach niepełnosprawności, których głównym celem będzie szybki powrót do aktywności zawodowej i społecznej osoby niepełnosprawnej oraz przyspieszenie procesu adaptacyjnego.

Realizatorzy programu: Biuro i Oddziały PFRON.

Celem programu jest szybka aktywizacja zawodowa i społeczna osób, które utraciły sprawność organizmu oraz przyspieszenie procesu ich adaptacji poprzez wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.

Adresatami programu są:

- 1) jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) stowarzyszenia oraz fundacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych (tworzone na podstawie odrębnych przepisów), w tym prowadzące działalność pożytku publicznego, które:

- a) posiadają statutowy zapis o działalności rehabilitacyjnej na rzecz osób niepełnosprawnych,

- b) prowadzą co najmniej 5 lat działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, licząc od daty złożenia wystąpienia,

- c) dysponują profesjonalną kadrą do wykonania powierzonych im zadań,

- d) identyfikują i szybko reagują na potrzeby osób niepełnosprawnych.

Beneficjentami są osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Tryb składania wniosków.

Wystąpienia o zawarcie porozumienia składane są w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji projektu, w terminie ustalonym przez Zarząd PFRON na podstawie odrębnej uchwały.

Wnioski o dofinansowanie składane są w terminie do dnia 15 stycznia roku, którego wniosek ten dotyczy:

- 1) w przypadku organizacji pozarządowych o charakterze ogólnokrajowym – w Biurze PFRON,

- 2) w przypadku organizacji pozarządowych o charakterze lokalnym oraz jednostek samorządu terytorialnego – w Oddziałach PFRON właściwych terytorialnie dla siedziby Wnioskodawcy.

PEGAZ 2003

Realizator programu: Oddziały PFRON.

Program realizowany jest od 2003 roku, w trzech modułach:

1. Moduł I – pomocy w aktywizowaniu osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych i w komunikowaniu się, w tym 3 obszary:

A – pomoc w zakupie/zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

B – pomoc w zakupie sprzętu komputerowego,

C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;

2. Moduł II – pomocy w dofinansowaniu przedsięwzięć realizowanych w ramach programu Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Joni i Przyjaciele Polska, pt. „Wózki dla Polski”;

3. Moduł III – pomocy w dofinansowaniu likwidacji barier transportowych osób niepełnosprawnych – uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

Celem modułu III programu jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym – uczestnikom warsztatów terapii zajęciowej dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Beneficjentami pomocy mogą być fundacje, stowarzyszenia lub inne podmioty, które utworzyły i prowadzą warsztaty terapii zajęciowej.

Dofinansowaniem objęty jest zakup fabrycznie nowych pojazdów przeznaczonych do przewozu osób niepełnosprawnych – uczestników warsztatów terapii zajęciowej:

1) samochodów osobowych, w tym wyposażonych w windę, podjazd lub inne urządzenia dostosowujące pojazd do przewozu osób niepełnosprawnych, które w wersji standardowej są samochodami 9-cio miejscowymi (mikrobusy),

2) autobusów 10-cio i więcej miejscowych, w tym wyposażonych w windę, podjazd lub inne urządzenia dostosowujące pojazd do przewozu osób niepełnosprawnych.

Pomoc w formie dofinansowania może być skierowana do podmiotów, które utworzyły i prowadzą warsztaty terapii zajęciowej oraz które:

1) nie posiadają pojazdu, lub

2) posiadają starszy niż 5-letni pojazd przeznaczony do przewozu osób niepełnosprawnych – uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

Program wsparcia inicjatyw na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych

Program realizowany będzie do 31 grudnia 2010 r.

Celami programu są:

- a) wspieranie koniecznych przemian świadomości społeczeństwa polskiego w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem, warunkujących przełamanie stereotypów,
- b) kreowanie polityki promującej dokonania osób niepełnosprawnych oraz podmiotów organizacji działających na rzecz tego środowiska,
- c) prezentacja i honorowanie dokonań artystycznych i sportowych osób niepełnosprawnych,
- d) promowanie kompetentnej kadry współpracującej z osobami niepełnosprawnymi,
- e) rozwój osobowości osób niepełnosprawnych poprzez sztukę i sport.

Program składa się z następujących modułów:

- a) Moduł A – RÓWNE SZANSE, RÓWNY DOSTĘP – ogólnopolski konkurs na najlepszy program jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminy i powiatu na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych,
- b) Moduł B – OTWARTE DRZWI – ogólnopolski konkurs na najlepszą pracę magisterską lub doktorską, której tematem badawczym jest zjawisko niepełnosprawności w wymiarze zdrowotnym, zawodowym lub społecznym,
- c) Moduł C – SZTUKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – ogólnopolski konkurs plastyczny dla: uczestników warsztatów terapii zajęciowej, uczestników środowiskowych domów samopomocy dla osób niepełnosprawnych oraz mieszkańców domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- d) Moduł D – PRO ARTE – nagrody indywidualne dla osób niepełnosprawnych ze szczególnymi osiągnięciami artystycznymi lub sportowymi,
- e) Moduł E – STATUETKI PFRON – nagrody Zarządu PFRON dla osób i instytucji w szczególnych osiągnięciach dla środowiska osób niepełnosprawnych.

Beneficjentami programu są:

- w Module A – RÓWNE SZANSE, RÓWNY DOSTĘP – jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminy i powiatu,
- w Module B – OTWARTE DRZWI – absolwenci studiów magisterskich i doktoranckich oraz osoby, które obroniły pracę doktorską w innym trybie,
- w Module C – SZTUKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy dla osób niepełnosprawnych, mieszkańcy domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych,

- w Module D – PRO ARTE – indywidualne osoby niepełnosprawne z wybitnymi osiągnięciami artystycznymi, sportowymi oraz w działalności społecznej lub naukowej, w tym laureaci konkursów, festiwali, przeglądów artystycznych i zawodów sportowych o zasięgu co najmniej ogólnopolskim,
- w Module E – STATUETKI PFRON – wybitne osoby indywidualne oraz instytucje o szczególnych osiągnięciach dla środowiska osób niepełnosprawnych.

Dane kontaktowe

CENTRALA

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Al. Jana Pawła II nr 13

00-828 Warszawa

tel. 022 – 50 55 500

INFOLINIA dla osób niepełnosprawnych: 0 800 533 335

Połączenie z numerem infolinii jest bezpłatne. Infolinia funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 10:00 – 18:00.

Call-center dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą:

0 801 233 554

Call-center funkcjonuje

od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00.

rzecznik@pfron.org.pl, interwencje@pfron.org.pl

ODDZIAŁ DOLNOŚLĄSKI PFRON

Oddział Dolnośląski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

ul. Szewska 6/7

50-053 Wrocław

tel. 071 – 346 74 40

fax. 071 – 342 12 60

wroclaw@pfron.org.pl

Dyrektor Oddziału – Marcin Sokołowski

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych (FOP) został ustanowiony w ramach Mechanizmów Finansowych (Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy) i przeznaczony jest na realizację przedsięwzięć o charakterze niedochodowym, przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zwiększenia roli społeczeń-

stwa obywatelskiego w Polsce oraz zacieśnianie współpracy pomiędzy Polską a Państwami – Darczyńcami: Norwegią, Islandią i Liechtensteinem. Budżet FOP stanowi 7% kwoty przeznaczonej dla Polski w ramach Mechanizmów Finansowych i wynosi **37,8 milionów euro**. Środki te będą dystrybuowane w ramach otwartych konkursów projektów organizowanych w latach 2007-2009. Podstawowym zadaniem FOP jest wspieranie stałego rozwoju oraz wzmocnienie wydajności, zasięgu i umiejętności polskich organizacji pozarządowych, aby generowały i podejmowały one działania pożytku publicznego uzupełniające i rozbudowujące działania administracji państwa. Dlatego też przedmiotem dofinansowania będą głównie projekty „miękkie” (nieinwestycyjne), skierowane na zwiększanie różnorodności działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, propagowanie dobrych praktyk, podnoszenie jakości i skuteczności prowadzonych przez nie działań. Dofinansowanie projektów inwestycyjnych jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy jest to niezbędne dla właściwego przeprowadzenia podstawowego projektu „miękkiego”. Projekty muszą realizować zarówno założenia FOP, jak i cel komponentu, do którego są składane. Powinny dotyczyć przynajmniej jednego obszaru tematycznego.

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych to trzy komponenty, które obsługiwane są przez dwóch niezależnych Operatorów:

1. **Demokracja i społeczeństwo obywatelskie** – Operator: **Fundacja „Fundusz Współpracy”;**

2. **Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój** – Operator: **ECORYS Polska;**

3. **Równe szanse i integracja społeczna** - Operator: **ECORYS Polska.**

Zadaniem Operatorów jest wdrażanie FOP i dystrybucja środków dla Wnioskodawców. Operatorzy opracowali procedury aplikowania i wdrażania danego komponentu, dlatego pomiędzy wytycznymi w poszczególnych komponentach występują różnice. Operatorzy wspólnie stworzyli stronę internetową, która ma na celu dostarczenie szczegółowych informacji na temat FOP i która umożliwi przejście na podstronę danego komponentu.

Wnioskodawcami w ramach FOP mogą być wyłącznie organizacje:

- fundacje i stowarzyszenia,
- organizacje założone przez kościoły i/lub związki wyznaniowe (organy i jednostki organizacyjne kościołów lub związków wyznaniowych, nie mogą składać wniosków do FOP),
- partnerzy społeczni (np. organizacje pracodawców i pracobiorców),
- inne organizacje pozarządowe charakteryzujące się odrębnym statusem prawnym działające dla pożytku publicznego.

Podmioty te muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- posiadać osobowość prawną,
- być zarejestrowane, co najmniej 12 miesięcy przed złożeniem Wniosku,
- być zarejestrowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

– działać na zasadzie non-profit lub non for profit tj. nie dla osiągnięcia zysku lub przeznaczające wygenerowany zysk na cele statutowe.

Organizacja niemająca osobowości prawnej lub zarejestrowana krócej niż 12 miesięcy w momencie składania Wniosku, nie może być Wnioskodawcą w ramach FOP, może jednak być partnerem.

Działania w ramach projektu, które nie mogą być przedmiotem dofinansowania:

– działania polegające na doraźnej pomocy (w tym działania polegające na bezpośredniej pomocy socjalno-bytowej np. przyznawanie stypendiów);

– projekty już trwające lub zakończone (refundacja poniesionych kosztów);

– działania o charakterze komercyjnym (realizowane dla osiągnięcia zysku);

– działania o charakterze politycznym (związane z działalnością partii politycznych i organizacji wspierających partie);

– działania o charakterze religijnym (działania związane z praktykami religijnymi lub ze sprawowaniem posługi kapłańskiej);

– działania związane z przygotowaniem i finansowaniem akcji protestacyjnych lub innych form protestu.

Komponent: Demokracja i społeczeństwo obywatelskie

Komponent „Demokracja i społeczeństwo obywatelskie” ma na celu propagowanie rządów prawa, rozwój postaw obywatelskich oraz popularyzowanie wiedzy na temat praw i obowiązków obywateli, a także równouprawnienia płci. W ramach komponentu będą wspierane działania promujące włączanie się sektora pozarządowego i samych obywateli w życie publiczne, w tym ich zaangażowanie w społeczną kontrolę instytucji publicznych każdego szczebla. Preferowane będą działania mające na celu wzmacnianie pozycji organizacji pozarządowych, które mają fundamentalny wpływ na jakość demokracji i poszanowanie praw człowieka.

Komponent obejmuje następujące obszary tematyczne:

A. Poszanowanie zasad demokracji;

B. Podniesienie stanu wiedzy na temat społeczeństwa obywatelskiego i procesów demokratycznych;

C. Rozbudowywanie instytucjonalnych zdolności organizacji pozarządowych i rozwój sektora pozarządowego.

Szczegółowy zakres tych działań jest przedstawiony w Wytycznych dla Wnioskodawców.

Wnioskodawcy mogą kontaktować się z Operatorem w celu uzyskania informacji:

tel.: (22) 45 09 868 (od poniedziałku do piątku, w godz. 12:00 - 15:00)

adres korespondencyjny:

Fundacja „Fundusz Współpracy”

Dział Funduszu dla Organizacji Pozarządowych

ul. Górnośląska 4a

00-444 Warszawa

fax (22) 45 09 803

e-mail: fop@cofund.org.pl

Możliwe jest uzyskanie porad bezpośrednio w siedzibie Operatora jednakże należy wcześniej ustalić termin spotkania i pomoc nie może być związana z treścią merytoryczną wniosku.

Komponent: Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój

Komponent „Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój” ma na celu uwrażliwienie społeczeństwa i zwrócenie uwagi na potrzebę zachowania zrównoważonego środowiska., a także tworzenia możliwości działania społecznego. Ma on także promować partnerstwo między organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze ochrony środowiska a władzami lokalnymi i regionalnymi odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych i państwowych regulacji dotyczących ochrony środowiska.

W ramach tego Komponentu będą wspierane projekty, które realizują następujące cele:

- zwrócenie społeczeństwu uwagi na potrzebę zachowania zrównoważonego środowiska – na poziomie lokalnym i regionalnym, na terenach zurbanizowanych i rolniczych,
- tworzenie możliwości działania i zaangażowania obywatelskiego,
- promocja partnerstwa między organizacjami pozarządowym działającymi w sektorze ochrony środowiska a władzami lokalnymi i regionalnymi odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych i państwowych regulacji dotyczących ochrony środowiska oraz inne o zbliżonym charakterze.

Komponent obejmuje następujące obszary tematyczne:

- A. Działania edukacyjne i informacyjne na rzecz ochrony środowiska;
- B. Ochrona dziedzictwa naturalnego;
- C. Wdrażanie przepisów prawnych z zakresu ochrony środowiska;
- D. Działania na rzecz partnerstwa dla efektywności ekologicznej;
- E. Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej;
- F. Finansowe i instytucjonalne aspekty zrównoważonego rozwoju;
- G. Proekologiczna restrukturyzacja rynku turystycznego.

Szczegółowy zakres tych działań jest przedstawiony w Podręczniku Procedur Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.

Komponent: Równe szanse i integracja społeczna

Komponent „Równe szanse i integracja społeczna” ma na celu rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej i regionalnej. Jednym z głównych zadań jest tu popieranie inicjatyw zwiększających udział społeczny i tworzenie równych szans dla najsłabszych lub dyskryminowanych grup społecznych oraz pomaganie organizacjom pozarządowym w podejmowaniu działań w obszarach, w których możliwości państwa są ograniczone. Wspierane są również inicjatywy kulturowe, promowanie rozwoju lokalnego i regionalnego oraz wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Komponent „Równe szanse i integracja społeczna” ma na celu wsparcie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz poprawy sytuacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich integracji ze społeczeństwem.

Wspierane będą projekty, które w obszarze tym realizują następujące cele:

- rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych,
- wspieranie inicjatyw zwiększających udział społeczny grup marginalizowanych i mniej uprzywilejowanych,
- tworzenie równych szans dla najsłabszych lub dyskryminowanych grup społecznych,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych działających w obszarach, w których państwo odgrywa niewielką rolę,
- wspieranie inicjatyw kulturowych,
- promocja rozwoju lokalnego i regionalnego,
- wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Wyżej wymienione cele będą realizowane przez wdrażanie projektów dotyczących następujących obszarów tematycznych:

- a. Pomoc i wzmocnienie pozycji osób pokrzywdzonych i dyskryminowanych
- b. Wsparcie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego
- c. Łączenie ochrony dziedzictwa kulturowego z rozwojem lokalnych społeczności
- d. Aktywizacja zawodowa grup wykluczonych społecznie
- e. Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej

A. W ramach obszaru tematycznego **Pomoc i wzmocnienie pozycji osób pokrzywdzonych i dyskryminowanych** wspierane będą następujące pola działalności:

- wspieranie inicjatyw przedsiębiorczości społecznej,
- poprawa usług i działań mających na celu integrację społeczną,
- wzmacnianie pozycji i integracja grup pozbawionych przywilejów (np. osób niepełnosprawnych, starszych, bezdomnych),

- profilaktyka i promocja zdrowia,
- budowa i poprawa infrastruktury służącej osobom niepełnosprawnym,
- programy edukacyjne i informacyjne, zwłaszcza z zakresu opieki nad dzieckiem i macierzyństwa,
- pomoc zaniedbanym, porzuconym i niepełnosprawnym dzieciom (np. promowanie rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych, przedszkoli, integracji dzieci niepełnosprawnych z ich rówieśnikami, wsparcie dla organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin),
- programy terapeutyczne i profilaktyczne dla młodzieży z biednych dzielnic i ze środowisk patologicznych,
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i ubogich,
- wspieranie równego dostępu do edukacji dla grup dyskryminowanych,
- profesjonalizacja usług świadczonych przez organizacje pozarządowe (inwestowanie w infrastrukturę, ustanowienie i wdrażanie standardów usług, tworzenie sieci) – tylko jako temat dodatkowy projektu,
- audyty społeczne,
- prowadzenie punktów konsultacyjno-doradczych dla osób niepełnosprawnych, bezdomnych, z problemem alkoholowym,
- wsparcie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich,
- działania na rzeczy wyrównywania szans kobiet na rynku pracy;
- terapia uzależnień,
- programy rehabilitacyjne dla niepełnosprawnych,
- programy ułatwiające dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej zdobywanie wiedzy i umiejętności oraz udział w działaniach kulturalnych i artystycznych.

B. W ramach obszaru tematycznego **Wsparcie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego** wspierane będą następujące pola działalności:

- partnerstwo między aktorami działającymi na poziomie lokalnym i regionalnym w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społecznego (np. między samorządami, środowiskiem biznesu, stowarzyszeniami pracodawców i organizacjami pozarządowymi),
- rozbudowywanie mechanizmów łączących elementy integracji społecznej, edukacji i rozwoju gospodarczego, które pomagają w rozwoju społeczności lokalnych i zwalczaniu bezrobocia,
- wspieranie zbiorowej odpowiedzialności społecznej na poziomie lokalnym,
- programy edukacyjne dla całych społeczności,
- promowanie najlepszych praktyk,
- pomoc w organizowaniu grup wsparcia i samopomocy,

- doradztwo i poradnictwo zawodowe,
- rozwój standardów jakości usług prowadzących do integracji z rynkiem pracy świadczonych przez instytucje pomocy społecznej,
- transfer wiedzy pomiędzy regionami.

C. W ramach obszaru tematycznego **Łączenie ochrony dziedzictwa kulturowego z rozwojem lokalnych społeczności** wspierane mogą być następujące pola działalności:

- renowacja, modernizacja i adaptacja obiektów historycznych wraz z ich otoczeniem dla celów kulturalnych i społecznych (np. centra kulturalne, muzea, galerie, młodzieżowe domy kultury, strefy rekreacji i edukacji dla dzieci i młodzieży),
- zachowanie i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz atrakcji turystycznych związanych z regionalnymi tradycjami,
- ochrona i zachowanie miejsc pamięci i martyrologii,
- zbliżenie międzykulturowe grup dyskryminowanych.

D. W ramach obszaru tematycznego **Aktywizacja zawodowa grup wykluczonych społecznie** wspierane mogą być następujące pola działalności:

- warsztaty i kursy z zakresu aktywizacji zawodowej,
- warsztaty aktywizacji społeczno-zawodowej dla niepełnosprawnych,
- dostosowanie warunków pracy w zakładach produkcyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- szkolenia zawodowe przygotowujące do wykonywania zawodu i podnoszące kwalifikacje zawodowe, w tym również nauka języków obcych (oraz języka polskiego dla uchodźców), kursy korzystania z nowych technologii itp.,
- tworzenie Centrów Integracji Społecznej przeznaczonych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- kampanie promujące oraz inne działania wspierające wolontariat w zakresie integracji z rynkiem pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

E. W ramach obszaru tematycznego **Działania na rzecz poprawy świadomości społecznej** wspierane mogą być następujące pola działalności:

- działania na rzecz zwiększania zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- wzrost akceptacji społecznej dla uchodźców.

Dane Operatora komponentu „Równe szanse i integracja społeczna” i „Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój”:

ECORYS Polska Sp. z o.o.

ul. Raławicka 146

02-117 Warszawa

Tel.: 22 339 36 36

Fax.: 22 339 36 37

Wszelkie informacje dotyczące FOP opracowano na podstawie „Fundusz dla Organizacji Pozarządowych. Dokument ramowy. Mechanizm Finansowy oraz Norweski Mechanizm Finansowy 2004-2009” 23 grudnia 2005 r. oraz danych ze strony internetowej www.fundusznngo.pl/.

Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (Program FIO) powstał jako wieloletni program rządowy, na który w latach 2005-2007 postanowiono przeznaczyć środki z budżetu państwa, w ramach rezerwy celowej, w wysokości określonej w ustawie budżetowej. Zakładano przeznaczyć środki na poziomie 30 mln zł w każdym roku. Obecnie program jest kontynuowany. Celem Funduszu jest pobudzanie oraz wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich z udziałem sektora organizacji pozarządowych. Podmiotami uprawnionymi do składania wniosków o dofinansowanie realizacji zadania w ramach Programu FIO są:

- organizacje pozarządowe
- kościelne osoby prawne i jednostki organizacyjne.

W roku 2008 r. na jego realizację przeznaczono środki w wysokości 60 mln. zł. Celem strategicznym w 2008 roku jest zwiększenie udziału sektora organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych, w ramach kształtowanych i prowadzonych na zasadach partnerstwa i pomocniczości polityk publicznych. Osiągnięcie go będzie możliwe poprzez wsparcie:

- indywidualnych działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie realizacji zadań publicznych,
- wspólnych inicjatyw obywatelskich w ramach partnerstwa publiczno – społecznego,
- wspólnych działań podejmowanych w ramach partnerstw wewnątrz sektora pozarządowego,
- promocji dobrych praktyk, modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania zasady pomocniczości, standardów współpracy, kształtowania demokratycznego ładu społecznego.

Na 2008 rok przyjęto następujące kierunki działań:

1. Zabezpieczenie społeczne

1.1. **Aktywizacja seniorów, integracja międzypokoleniowa** – w szczególności rozwijanie form uczestnictwa seniorów, wzmacniających ich podmiotowość społeczną w środowisku lokalnym, rozwój solidarności międzypokoleniowej, działania integrujące seniorów i młodych, wykorzystujące różne potencjały tych dwóch grup społecznych

1.2. **Problemy dzieci i młodzieży** – w szczególności rozwijanie form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i patologiom, aktywizujące roz-

wój intelektualny przez zwiększenie dostępności do sektora usług społecznych (min. edukacji, kultury, turystyki) przygotowujących do aktywnego życia w społeczeństwie

1.3. **Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych** - działania ograniczające wykluczanie społeczne osób niepełnosprawnych, ze względu na ich funkcjonowanie w nieprzyjnym otoczeniu społecznym oraz trudną sytuację ekonomiczną

1.4. **Wspieranie podstawowych funkcji rodziny** – kształtowanie postaw i wartości rodzinnych; propagowanie wzorców życia rodzinnego, aktywizacja społeczna i ekonomiczna rodzin, wspomóżenie rodzin pracowników migrujących za granicę działania na rzecz przystosowania lokalnego środowiska gospodarczego i społecznego oraz infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb godzenia aktywności zawodowej rodziców z wychowywaniem dzieci, działania na rzecz zmiany społecznego przyzwolenia na niewywiązywanie się z obowiązków alimentacyjnych, propagowanie działań zmierzających do stwarzania możliwości wyboru aktywnych form przeciwdziałania ubóstwu rodzin z dziećmi zamiast biernych form (świadczenia) pomocy

1.5. **Promocja zdrowia** – rozwój inicjatyw służących promocji zdrowego stylu życia oraz upowszechnianiu edukacji zdrowotnej

1.6. **Działania na rzecz środowisk kombatanckich i osób represjonowanych** – włączenie przedstawicieli grup do inicjatyw związanych z pielęgniowaniem tradycji historycznej, wychowania patriotycznego i historycznej więzi międzypokoleniowej

2. Integracja i aktywizacja społeczna

2.1. **Wolontariat w organizacjach pozarządowych i wolontariat pracowniczy** (rozumiany jako formy bezinteresownej i nieodpłatnej aktywności społeczno-zawodowej pracowników realizowane w oparciu o koncepcję społecznej odpowiedzialności biznesu we współpracy z organizacjami pozarządowymi) - w szczególności inicjatywy łączące bezinteresowne działanie z kształtowaniem więzi społecznych opartych na zaufaniu i solidarności społecznej

2.2. **Porozumienia na rzecz aktywizacji zawodowej** – inicjatywy proponujące oryginalne formy pobudzania aktywności na rynku pracy, przede wszystkim wobec grup i osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a także inicjatywy rozwijające poradnictwo i doradztwo zawodowe dla młodzieży; rozwój ekonomii społecznej

2.3. **Porozumienia na rzecz integracji wspólnot i społeczności lokalnych** – ze szczególnym uwzględnieniem partnerskich relacji między różnymi grupami społecznymi w tym zróżnicowanymi ze względu na narodowość, pochodzenie etniczne, język, kulturę, wyznanie; lokalne programy wsparcia projektów w zakresie funkcjonowania szkół integracyjnych

2.4. **Działania na rzecz aktywizacji społecznej i kulturalnej młodzieży** – promocja inicjatyw w zakresie budowania sieci informacji młodzieżowej

o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym; inicjatywy na rzecz pobudzania aktywności społecznej młodzieży z terenów wiejskich

2.5. **Rozwój potencjału organizacji pozarządowych** - działania nakierowane na wyrównywanie szans organizacji słabo rozwiniętych infrastrukturalnie przez pomoc w formie szkoleniowej i informacyjnej

2.6. **Integracja repatriantów w środowiskach lokalnych** - inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej repatriantów i ich rodzin; tworzenie przyjaznego otoczenia społecznego i ekonomicznego do integracji repatriantów

2.7. **Integracja i aktywizacja zawodowa cudzoziemców** - działania wspierające skuteczną integrację cudzoziemców na polskim rynku pracy i w społeczeństwie, przeciwdziałanie zjawiskom wykorzystywania cudzoziemców, pracy nielegalnej i niezarejestrowanej, pomoc cudzoziemcom w korzystaniu z instytucji społecznych i prawnych

3. Prawa i wolności człowieka i obywatela

3.1. **Rozwój poradnictwa i rzecznictwa obywatelskiego** – rzecznictwo interesów osób i rodzin wobec instytucji publicznych sektora administracji, wymiaru sprawiedliwości i gospodarki, inicjatywy skierowane do środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w związku z niską świadomością prawną i niedostatkiem aktywności administracji publicznej w tym zakresie, zwiększające dostęp do tego rodzaju poradnictwa

3.2. **Ochrona i upowszechnianie praw dziecka** – działania na rzecz zapewnienia dziecku pełnego i harmonijnego rozwoju z poszanowaniem jego godności i podmiotowości

3.3. **Kobiety w życiu publicznym i społecznym** - podniesienie poziomu podmiotowości społecznej kobiet, aktywizacja kobiet do pełnienia istotnych ról społecznych w życiu publicznym

3.4. **Działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego** – promowanie zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego

3.5. **Ochrona praw konsumenta** – działania promujące rozwój ruchu konsumenckiego w lokalnych środowiskach, działania promujące sprawiedliwy handel (rozumiany jako wyraz partnerstwa między producentami a odbiorcami oraz jako przejaw uczciwej konkurencji, uwzględniający interes społeczny, poddany społecznej kontroli), walkę z wszelkimi praktykami o charakterze monopolistycznym, w tym w odniesieniu do funkcjonowania wąskich grup interesu, społeczna odpowiedzialność biznesu (rozumiana jako koncepcja oparta na zasadach dialogu społecznego, uwzględniająca w strategii działania przedsiębiorstwa interesy społeczne i ochronę środowiska dla zrównoważonego rozwoju, (zazwyczaj) we współpracy z organizacjami pozarządowymi)

3.6. Przeciwdziałanie dyskryminacji i ochrona praw grup dyskryminowanych – kształtowanie postaw tolerancji dla funkcjonowania osób i grup społecznych narażonych na dyskryminację

3.7. Dostęp do informacji publicznej – edukacja i promocja w zakresie praw obywateli i obowiązków służb publicznych w kwestii dostępu do informacji publicznej, wsparcie dla inicjatyw na rzecz informacyjnego ładu na poziomie lokalnym i regionalnym

4. Nauka, kultura, edukacja i wychowanie

4.1. Pielęgnowanie tożsamości narodowej i kulturowej – promocja rodzimej tradycji, ze szczególnym uwzględnieniem podtrzymywania, popularyzowania szeroko pojętego dziedzictwa narodowego, przez działania promocyjne, upowszechnieniowe oraz edukacyjne; wspieranie inicjatyw będących efektem współpracy różnorodnych środowisk, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w sferze tradycji oraz lokalnej, regionalnej i narodowej kultury

4.2. Wypoczynek dzieci i młodzieży, krajoznawstwo i turystyka społeczna – promocja krajoznawstwa przez turystykę wśród dzieci i młodzieży, w szczególności w ramach letniego i zimowego wypoczynku, wspieranie inicjatyw związanych z projektami turystycznymi mającymi na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej i kulturowej obszarów oraz wpływ na rozwój lokalny

4.3. Lokalne programy – równość szans w edukacji – wspieranie autorskich pomysłów na rzecz likwidowania przyczyn różnicowań społecznych i ekonomicznych w systemie edukacji

4.4. Lokalne programy ekologiczne – lokalne inicjatywy na rzecz środowiska naturalnego, przenoszenie na grunt lokalny zasad zrównoważonego rozwoju (w tym z uwzględnieniem różnych form partnerstwa w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu), edukacja i promocja w zakresie zrównoważonego rozwoju i ekologii

4.5. Działania na rzecz ochrony zwierząt – lokalne akcje na rzecz ochrony zwierząt

4.6. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w środowisku lokalnym – wspieranie inicjatyw w zakresie sportu powszechnego i kultury fizycznej dla wszystkich

4.7. Działania na rzecz zachowania przez Polonię więzi kulturowej z Polską oraz integracji polskiej emigracji zarobkowej w zagranicznych środowiskach lokalnych - wspieranie działań mających na celu nauczanie języka polskiego, poznawanie polskiej kultury, organizowanie akcji letnich dla dzieci i młodzieży; wspieranie akcji charytatywnych, wspieranie organizacji staży i wolontariatu dla polskiej młodzieży, prezentacja wkładu Polaków w rozwój kulturalny i gospodarczy państwa zasiedlenia, informowanie i poprawa dostępu do informacji nt. Polski i Polaków wśród obcokrajowców w skupiskach Polonii

4.8. **Działania na rzecz pogłębiania wiedzy w Polsce o kulturalnej i historycznej roli Kresów Wschodnich oraz Polakach zamieszkałych na Wschodzie** - wspieranie działalności kulturalnej, upowszechnianie tradycji i historii Kresów Wschodnich, popularyzacja w Polsce współczesnej kultury Polaków na Wschodzie

5. Bezpieczeństwo publiczne i obrona narodowa

5.1. **Przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej, stanowiącym zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego** – nowatorskie metody przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej, wykorzystujące społeczną współodpowiedzialność za stan bezpieczeństwa publicznego, działania przeciw przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i w rodzinie

5.2. **Przeciwdziałanie przemocy w szkołach i placówkach oraz środowiskach rówieśniczych dzieci i młodzieży** – inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkołach i w środowisku rówieśniczym uczniów

5.3. **Inicjatywy na rzecz promocji obronności i bezpieczeństwa narodowego** – kształtowanie patriotycznych i proobronnych postaw społeczeństwa, przygotowanie młodzieży do służby wojskowej i służby w innych formacjach obronnych, działania służące upowszechnianiu tradycji i historii oręża polskiego

5.4. **Model lokalnego bezpieczeństwa powszechnego** – opracowywanie systemowych rozwiązań dotyczących współdziałania administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w zakresie bezpieczeństwa powszechnego, inicjatywy na rzecz społecznego wsparcia służb publicznych w zakresie ratownictwa

5.5. **Inicjatywy na rzecz szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa w tym m. in. w zakresie ratownictwa i ochrony ludności** – materiały szkoleniowe i szkolenia, akcje profilaktyczne dotyczące zagadnień z zakresu bezpieczeństwa powszechnego, organizacja przedsięwzięć służących edukacji dzieci i młodzieży z zakresu bezpiecznego zachowania w górach i nad wodami, akcje medialne z zakresu bezpieczeństwa skierowane do dzieci i młodzieży

5.6. **Inicjatywy na rzecz udzielania pomocy humanitarnej** – przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie do niesienia oraz organizację pomocy humanitarnej, przygotowanie wolontariuszy w zakresie udzielania pomocy humanitarnej na terenach dotkniętych klęskami, katastrofami i konfliktami zbrojnymi.

Kierunki działań FIO wynikają z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Do trybu finansowania projektów ze środków Programu odpowiednie zastosowanie mają przepisy regulujące wybór oferty z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przyjęta dla FIO procedura jest prosta i oparta na funkcjonujących już rozwiązaniach (tryb zlecania zadań wynikający z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003

r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; istniejący już w obrocie wzór oferty, ramowy wzór umowy oraz wzór sprawozdania z wykonania zadania, określone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania – (Dz. U. Nr 264, poz. 2207)). Jednocześnie, odpowiednimi podmiotami w zakresie realizacji FIO są Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Rada Działalności Pożytku Publicznego, jako instytucja dialogu obywatelskiego, będąca organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Ze środków FIO finansowane są jedynie działania mieszczące się w zakresie działalności statutowej nieodpłatnej i odpłatnej (zawarte w limitach określonych w art. 9 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), tym samym środki z FIO nie mogą być przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej.

Informacje określające:

- 1) cel, na realizację którego ogłaszany jest konkurs,
- 2) wysokość środków publicznych przeznaczonych na finansowanie Rządowego Programu „FIO” w danym roku,
- 3) termin i warunki realizacji zadania,
- 4) zasady przyznawania dotacji,
- 5) termin składania wniosków,
- 6) terminy i kryteria stosowane przy ocenie wniosków,
- 7) zadania publiczne tego samego rodzaju zrealizowane przez organ administracji publicznej w roku bieżącym i w roku poprzednim.

Zawiera treść ogłoszenia o konkursie.

Dane kontaktowe:

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

ul. Nowogrodzka 1/3

00 -513 Warszawa

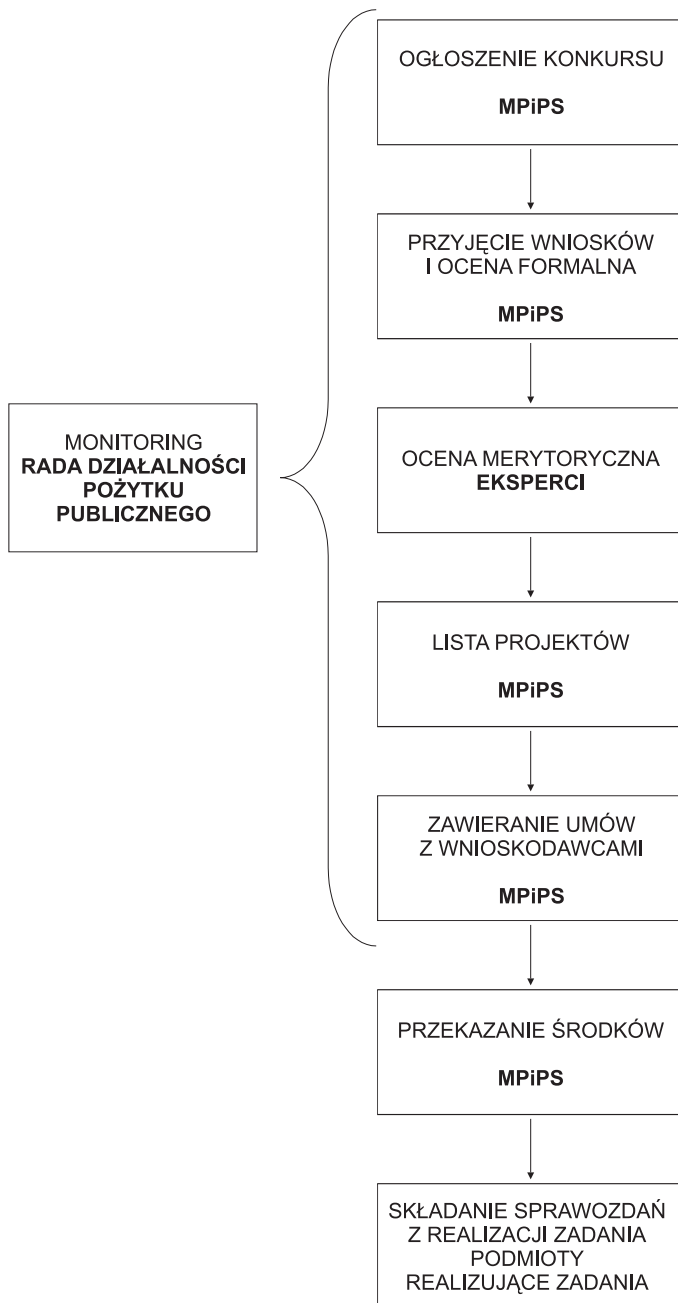
Telefon: +48 22 661 14 02

Strona WWW: <http://www.pozytek.gov.pl/>

Fax: +48 22 661 04 60

Email: fiio@mps.gov.pl

Wszelkie informacje dotyczące FIO opracowano na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 2008 r. w sprawie dokonywania wydatków budżetu państwa w 2008 r. pochodzących ze środków z rezerwy celowej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich oraz danych ze strony internetowej www.pozytek.gov.pl/.

Słownik pojęć

Beneficjent –zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. Nr 116, poz. 1206) to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, korzystająca z publicznych środków wspólnotowych i publicznych środków krajowych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji, podjętej odpowiednio przez właściwego ministra, jeśli pełni funkcję instytucji zarządzającej albo instytucji pośredniczącej, albo przez wojewodę, jeśli pełni funkcję instytucji pośredniczącej.

Beneficjent pośredni – podmiot lub grupa bezpośrednio korzystająca z efektów projektu.

Cele ogólne/pośrednie – cele wyjaśniają dlaczego projekt jest ważny dla społeczeństwa w kategoriach długoterminowych korzyści dla beneficjentów i szerszych korzyści dla innych grup.

Cel bezpośredni – cel odnoszący się do kluczowego problemu i jest definiowany w kategoriach korzyści dla beneficjentów lub grup docelowych, jest rezultatem wykorzystania powstałych produktów

Działania – czynności wykonywane w celu dostarczenia dobra lub usługi.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego EFRR (European Regional Development Fund ERDF) – fundusz wchodzący w skład Funduszy strukturalnych, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii Europejskiej. Współfinansuje on realizację Celów 1. i 2. Polityki strukturalnej Unii Europejskiej. W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.

Europejski Fundusz Społeczny – EFS (European Social Fund – ESF) – jeden z Funduszy strukturalnych, który służy osiągnięciu spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia w Unii Europejskiej poprzez finansowanie działań w ramach pięciu obszarów wsparcia:

1. aktywna polityka rynku pracy,
2. przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
3. kształcenie ustawiczne,
4. adaptacyjność i rozwój przedsiębiorczości,
5. wyrównywanie szans kobiet na rynku pracy.

Projekt – sekwencja powiązanych ze sobą działań, które przebiegają w pewnym określonym czasie oraz są ukierunkowane na osiągnięcie precyzyjnie zdefiniowanego celu.

Produkt – bezpośredni, materialny efekt zrealizowanych działań, musi być osiągnięty w trakcie „życia” projektu, przyczynia się do osiągnięcia rezultatów, a przez to celów bezpośrednich.

Rezultat – fizyczny efekt osiągnięcia celu bezpośredniego i bezpośredni wpływ zrealizowanych działań/stworzonych produktów, osiągnięty natychmiast po realizacji projektu; określa zmiany jakie nastąpiły u bezpośrednich beneficjentów; Oddziaływanie – długofalowe konsekwencje z wytworzenia produktów dla beneficjentów bezpośrednich, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów;

Zadanie – wyodrębniona technicznie lub organizacyjne część przedsięwzięcia;

Wskaźniki produktu – wskaźniki odnoszące się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość osób, które uzyskały pomoc).

Wskaźniki rezultatu – wskaźniki odpowiadające bezpośrednio z natychmiastowych efektów wynikających z programu. Dostarczają one informacji o zmianach np. zachowania, pojemności lub wykonania, dotyczących beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).

Wskaźniki oddziaływania – wskaźniki odnoszące się do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji). Oddziaływanie może pojawić się po pewnym okresie czasu, niemniej jednak jest bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem..

(źródło: Podręcznik Cyklu Zarządzania Projektem – KE).

Wydatki kwalifikowalne – tylko takie wydatki, które zostały faktycznie poniesione i udokumentowane oraz mogą zostać uznane za koszt kwalifikujący się do refundacji.

Wydatek jest kwalifikowany, jeżeli:

- został poniesiony w ramach projektu realizowanego z odpowiedniego funduszu;
- jest niezbędny dla realizacji projektu;
- jest racjonalny;
- jest rzetelnie udokumentowany i możliwy do zweryfikowania;
- jest spójny z obowiązującymi przepisami.

Przydatne linki

Instytucje publiczne

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ <http://www.mpips.gov.pl/>

SEJM RP <http://www.sejm.gov.pl/>

NARODOWY FUNDUSZ ZDROWIA <http://www.nfz.gov.pl/>

NARODOWY FUNDUSZ ZDROWIA DOLNOŚLĄSKI ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI <http://www.nfz-wroclaw.pl/ZUS> <http://www.zus.pl/>

URZĄD MIEJSKI WE WROCŁAWIU <http://www.wroclaw.pl/>

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW <http://www.uokik.gov.pl/>

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH <http://www.rpo.gov.pl/>

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO <http://www.umwd.dolnyslask.pl/>

Fundusze Unijne i inne programy:

PORTAL FUNDUSZY STRUKTURALNYCH – EFS <http://www.efs.gov.pl/>

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO <http://www.efs.dolnyslask.pl/>

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY <http://www.dwup.pokl.pl/>

REGIONALNY OŚRODEK EFS NA DOLNYM ŚLĄSKU <http://www.wroclaw.roefs.pl/>

FABER CONSULTING – EUROPEJSKA PERSPEKTYWA <http://www.faber-consulting.com/>

PAŃSTWOWY FUNDUSZ RECHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH <http://www.pfron.org..pl/>

FUNDUSZ DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH <http://www.fundusz.ngo.pl/>

FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH <http://www.pozYTEK.gov.pl/>

Portale tematyczne, centra informacyjne

PORTAL ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH <http://www.ngo.pl/>

KSIEGOWOŚĆ – PORTAL ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH <http://www.ksiegowosc.ngo.pl/>

NIEPEŁNOSPRAWNI PEŁNOSPRAWNI W PRACY <http://www.pelnosprawniwpracy.pl/>

INTERNET DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH <http://www.idn.org.pl/>

SAMI SOBIE <http://samisobie.clan.pl/>

NIEPEŁNOSPRAWNI CENTRUM INFORMACYJNE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH <http://www.niepelnosprawni.pl/>

IPON INTERNETOWY PORTAL OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH <http://ipon.pl/>

PORTAL MEDYCZNY <http://www.mp.pl/>

Pisma i wydawnictwa

NASZE SPRAWY <http://www.naszesperawy.com.pl/>

DIABETYK <http://www.diabetyk.pl/>

INTEGRACJA <http://www.integracja.org/>

BARDZIEJ KOCHANI <http://www.bardziejkochani.pl/>

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI <http://www.tpdzg.org.pl/>

Leitfaden für das Schreiben der Projekte
für Nichtregierungsorganisationen,
die zugunsten der behinderten Personen arbeiten

Einführung

Mit Vergnügen stellen wir Ihnen den Ratgeber unter dem Titel „Der Leitfaden für das Schreiben der Projekte für Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der behinderten Personen arbeiten“ dar. Es ist an die zugunsten der Behinderten arbeitenden Nichtregierungsorganisationen gerichtet, die einen Antrag auf die Finanzierung ihrer Unternehmen im Rahmen der vorhandenen Programme stellen wollen, die sowohl von der EU-als auch von Staatfinanzquellen mitfinanziert werden. Unser Ziel ist Ihnen zu präsentieren, auf welche Art und Weise man sich um die Finanzmittel bewerben soll und von welchen Quellen und für welchen Zweck diese Finanzmittel zu erhalten sind.

In dem vorliegenden Leitfaden geben wir Ihnen keine konkreten Themen und Ideen an, die als Projektgegenstand gelten könnten, weil wir die Kreativität der Antragsteller auf keinen Fall begrenzen wollen. Es wurden nur Beispiele dargestellt, die für Sie Hinweise für eigene Arbeit sein können.

Wir hoffen, dass der Ratgeber Ihnen die Arbeit an Ausarbeiten der Projekte und die Auswahl des richtigen Programms erleichtert sowie Sie zur Verbesserung der Ideen und zum Annehmen innovativer Lösungen anregt.

Bevor wir Arten der vorhandenen Hilfsprogramme für Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der Behinderten arbeiten, definieren werden, besprechen wir zuerst allgemein, was ein Projekt ist und wir zeigen Ihnen bestimmte Stufen der Arbeit an einem Projektantrag.

Von Idee bis zum Projektantrag

Was ist ein Projekt?

Um erfolgreich einen Projektantrag zu bearbeiten und ihn zu realisieren, ist es notwendig zu verstehen, was Projekte sind und welche charakteristischen Merkmale sie aufweisen. Die Projekte können unterschiedlich sein - von den einfachen, einzelnen Tätigkeiten wie z. B. Organisation einer Konferenz bis zu komplexen, eng zusammenverbundenen Handlungen wie z. B. Bearbeitung einer Methode der Identifikation und Behandlung des Hautkrebses. Die Projekte können eine unterschiedliche Ausführungszeit- von einigen Tagen bis zu einigen Jahren (Forschungsprojekte)- haben. Je nach dem Projekt gibt es verschiedene Aufgaben, die mehr oder weniger kompliziert und zeitaufwendig sind. Das Prinzip der Projektrealisierung ist immer gleich: man soll den Plan und die Projektkoordination bearbeiten und den Kostenvoranschlag und Projektbudget vorbereiten. Die Arbeit an dem Projekt muss überwacht und kontrolliert werden.

Am einfachsten können wir ein Projekt bezeichnen als

Die Art und Weise zum Erreichen des Zieles

oder

Das organisierte Handeln, das zum Erreichen des bestimmten Zieles führt

Wenn wir diese Definition entwickeln, können wir sagen, dass ein Projekt ist:

- Eine Reihe von Tätigkeiten, die zum Erreichen der festgestellten Ziele in bestimmter Zeit und mit bestimmtem Budget führen¹.
- Die in einem Zeitraum bestimmte Tätigkeit, die unternommen wird, um ein konkretes Ziel zu erreichen oder um ein einzigartiges Produkt oder eine einzigartige Dienstleistung herzustellen.²

Das Projekt ist eine organisierte und in der Zeit geordnete Reihe einiger Tätigkeiten, die ein bestimmtes Anfangs- und Schlussdatum der Realisierung haben und die zum Erreichen eines konkreten und messbaren Ergebnisses führen. Das Projekt wird an die ausgewählten Gruppen der Empfänger gerichtet. Projektziele und Ergebnisse hängen von den für ihre Realisierung eingesetzten Mitteln ab, die nicht nur als Finanzmittel verstanden werden, sondern auch als das menschliche Kapital und das benötigte Fachwissen,

---

¹ Das Handbuch über Project Cycle Management, Warszawa 2004

² Das Amerikanische Institut von Project Management, PMI

Räume, Ausstattung, Geräte und auch – je nach dem Bedarf – externe Unterauftragnehmer.

Als ein Projekt kann auch eine Reihe von Tätigkeiten verstanden werden, die geführt werden, um ein Wasserkraftwerk zu bauen und es in Betrieb zu setzen. Ein Projekt sind auch die Forschungsarbeiten, die geführt werden, um die sich im Boden befindenden Arsenverbindungen zu eliminieren oder zu blockieren. Ein anderes Beispiel ist die Bearbeitung neuer Methoden für die Behandlung von multipler Sklerose.

Bekannt ist das Beispiel für ein Forschungsprojekt, das im Rahmen eines Rahmenprogramms realisiert wurde, als Folge dessen gute Techniken der Anpassung von den Alltagsgegenständen an Körperanatomie z. B. Spielsachen für Kinder, Rucksäcke, Ski für körperlich behinderte Personen erarbeitet wurden.

Wenn man beabsichtigt, ein Projekt zu realisieren, muss man sich dessen bewusst sein, dass die Vorbereitungsarbeiten, die mit der Antragstellung verbunden sind, die Anwendung von Sach- und Finanzmitteln benötigen und vor allem das Engagement der Menschen. In der Phase, wenn wir die Idee für ein Projekt haben, sollen wir die Tatsache berücksichtigen, dass wir trotz großer Aufwände keine Zuschüsse oder keine Akzeptanz für Realisierung des Projektes bekommen würden. Die Ausgaben, die wir tragen, sind keine qualifizierten Kosten. In der Situation, wenn wir einen Zuschuss bekommen, sollen wir nicht vergessen, dass jedes Projekt ein bestimmtes Budget hat. Dieses Budget ist für verschiedene Tätigkeiten bestimmt, die im Rahmen des Projektes geführt werden. Es ist wichtig das Budget nicht zu überschreiten. Die Realisierung des Projektes gemäß dem Budget und Zeitplan ist die Hauptsache, die man streng beachten soll. Das richtige Projektmanagement ist die Grundlage für einen Erfolg.

Das Projektmanagement

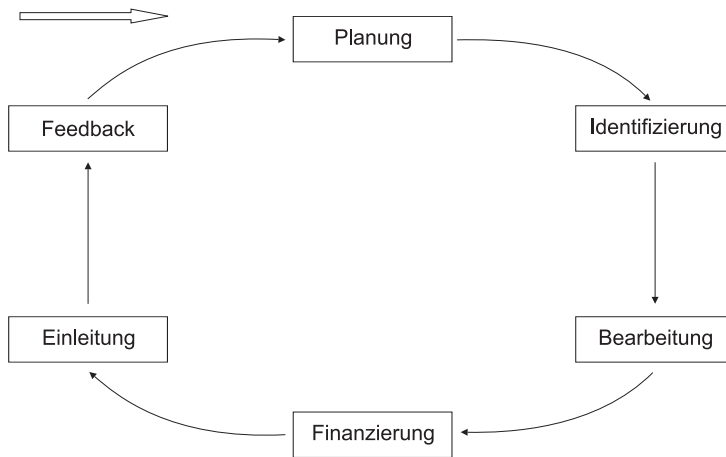
Das Projektmanagement besteht darin, dass man korrekt verschiedene Fertigkeiten anwendet, um das Projekt zu beginnen, zu planen, zu realisieren und zu kontrollieren. Man soll die Tätigkeiten im Projekt so planen, dass man sie später effektiv realisiert. Es geht darum, dass man keine Verspätungen zulässt. Die Verspätungen, die in einem Bereich entstehen, führen zu Verspätungen im ganzen Projekt. Man soll ständig den Verlauf der Realisierung von den geplanten Aufgaben (nach dem Zeitplan) kontrollieren. Man soll auch termingerecht die Finanzberichte einreichen und das Projekt fristgerecht beenden. Diese Fertigkeit ist äußerst schwer. Es gibt viele Schulungen, die sich mit diesem Themenbereich beschäftigen.

Zum Definieren und Planen der Projekte, die von der Europäischen Union finanziert werden, wird PCM Project Cycle Management empfohlen.

Project Cycle Management

Project Cycle Management wurde geschaffen, um die Qualität der Ausführung der Projekte und das Management zu verbessern. Project Cycle Management integriert alle sechs Phasen vom Projektzyklus.

Das Schema vom Project Cycle wird folgend dargestellt:

Der ganze Zyklus des Projekts beinhaltet sechs Etappen: Planung, Identifizierung, Bearbeitung, Finanzierung, Einleitung, Feedback. Die Phasen des Projektzyklus lassen sich folgend beschreiben³:

- In der Phase **Planung** wird die Situation analysiert, damit man Probleme und Beschränkungen bestimmt und die Möglichkeiten feststellt. Es ist notwendig, sowohl soziale, finanzielle und nationale Prioritäten als auch Prioritäten, die für den Fonds bestimmt sind, von dem das Projekt finanziert werden soll, zu überprüfen

- In der Phase **Identifizierung** werden die Ideen für die Projekte ausgewählt, die dann wieder analysiert werden. Es ist notwendig, Besprechungen mit den potentiellen Benefiziaren zu führen, die Probleme zu analysieren und die Lösung dieser Probleme zu bestimmen.

- In der Phase **Bearbeitung** werden die Projektideen zu Projektplänen entwickelt. Die Benefiziaren und Beteiligten nehmen an der ausführlichen

³ Das Handbuch – Project Cycle Management, das Arbeits-und Wirtschaftsministerium, Mai 2004

Bestimmung der Projektidee teil, die dann nach folgenden Kriterien beurteilt wird: ob sie Möglichkeit gibt, erfolgreich zu werden und ob sie den Benefiziären Nutzen bringen kann.

– In der Phase **Finanzierung** werden die Vorschläge von kompetenten Behörden überprüft, und dann wird die Entscheidung getroffen, ob das Geld für das Projekt überwiesen wird.

– In der Phase **Einleitung** wird das Projekt begonnen und realisiert. Während der Einführung kontrolliert das Verwaltungspersonal den aktuellen Stand der Aufgabenrealisierung im Verhältnis zu den Zielen. Und wenn es nötig ist, korrigiert es die Art und Weise der Einführung.

– In der Phase **Feedback** beurteilt die finanzierende Institution das Projekt um festzustellen, was erreicht wurde und welche Schlussfolgerungen man für die Zukunft ziehen soll.

Die richtige Anwendung von dem Project Cycle Management macht den Projektentwurf durchsichtig und deutlich, sie lässt auch den Antragsteller das Projekt besser zu kontrollieren. Die Details der Methode Project Cycle Management befinden sich auf der Webseite: <http://www.eko-equal.org.pl/pliki/MaterialySzmigiel.pdf>.

Die Phasen der Vorbereitung und Realisierung des Projektantrags

In diesem Teil nehmen wir an, dass wir Wettbewerbsprojekte realisieren werden (sie werden im Rahmen von Wettbewerben von den finanzierenden Institutionen gewählt⁴), die aus öffentlichen Mitteln mitfinanziert werden. Hier werden keine kommerziellen Projekte besprochen, die sich aus den Bedürfnissen der bestimmten Institutionen oder Firmen resultieren. Um finanzielle Hilfe zu bekommen, muss man ein für unser Vorhaben entsprechendes Projekt auswählen, in dessen Rahmen wir einen Zuschuss bekommen wollen. Die Zuwendung, um die sich der Antragsteller bewerben kann, kann man in Rahmen von verschiedenen Programmen erhalten. Die Aufgabe des Antragstellers besteht darin, sie richtig einander anzupassen. Wenn ein Unternehmer, der in Niederschlesien tätig ist, beabsichtigt, eine Maschine zu kaufen, die eine 20 %-Produktionssteigerung und einen deutlichen Rückgang des Energieverbrauchs bewirkt, muss er vor allem die Quelle finden, von der er die finanzielle Unterstützung bekommen kann. Es gilt auch, wenn wir Geld für die Entwicklung unseres bisherigen Unternehmens suchen. Man kann

---

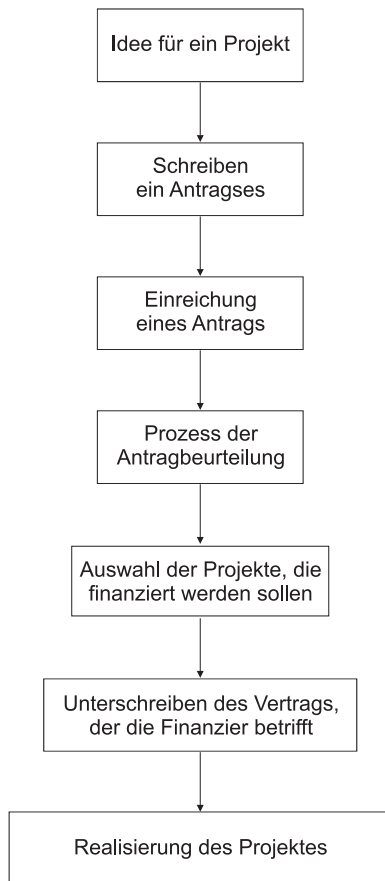
⁴ Die finanzierende Institution als der Disponent der Geldmittel, die Finanzinstitution kann die Europäische Kommission für Forschungsprojekte oder für das siebte Rahmenprogramm sein, oder das Marschallamt für das Regionale Operationsprogramm

zahlreiche Beispiele nennen. Man muss sich dessen bewusst sein, dass die Realisierung aller Projekte erst dann möglich ist, wenn vorher ein Projektantrag vorbereitet und gestellt wird (gemäß dem bestimmten Formular). Der Projektantrag gilt als Antwort auf **den von der finanzierenden Institution veröffentlichten Wettbewerb**.

In dem weiteren Teil des Handbuches werden die Arten der Programme besprochen, und auch es wird erklärt, auf welche Tätigkeiten sie sich beziehen. Wir hoffen, dass es Ihnen hilft, sich in den vorhandenen Möglichkeiten für Finanzierung der geplanten Absichten zurechtzufinden.

Von Idee bis zur Projektrealisierung

Schema 1

In diesem Teil wollen wir Ihnen typische Etappen der Vorbereitung und Realisierung des Projektantrags darstellen. Es gibt natürlich Unterschiede in der Etappe von der Idee bis zur Realisierung des Projektes, darüber werden wir jedoch beim Besprechen der einzelnen Programme informieren. Im Großen und Ganzen kann man das Schaffen der Projekte und ihre Realisierung gemäß dem Schema 1 darstellen.

Die Idee für ein Projekt

Die Ideen für ein Projekt können aus verschiedenen Quellen kommen. Sehr oft folgen sie aus unseren Träumen oder Bedürfnissen. Sie können auch während der Diskussion und Besprechung mit Personen aus eigener Umgebung auftauchen. Es ist wichtig, dass unser Projekt von vielen Empfängern genutzt werden kann oder dass es die Inspiration für weitere Projekte ist. Die Idee für ein Projekt soll vor allem innovativ und mit der aktuellen Strategie der Sektor-oder Regionentwicklung kohärent sein.

Die Innovationskraft wird als ein Prozess betrachtet, dessen Folge die Innovation ist. Das vorher unbekannte Produkt eines Unternehmens ist die Folge seiner Innovationskraft. Wenn es eingeführt wird, wird er zu einer Innovation. Die Innovationskraft ist also die Fähigkeit, die Kreativität, neue Ideen und Erfindungen anzuwenden, das Ergebnis ist die Innovation⁵.

Nur eine Idee reicht nicht, man muss sie an die vorhandenen Hilfsprogramme anpassen, die uns die Realisierung durch Teil- oder Vollfinanzierung aller im Projekt vorgesehenen Aufgaben ermöglichen. In Polen gibt es viele Organisationen, die während der Ausführung verschiedener Projekte kostenlose Ratschläge über einzelne Programme geben. Sie helfen auch unsere Idee an das entsprechende Programm anpassen, von dem wir einen Zuschuss bekommen können, auch in der Phase, wenn wir den Antrag schreiben. Die regionalen Kontaktpunkte in vielen Städten in Polen geben Auskunft über Forschungsprogramme und die Konsultationspunkte über Strukturelfonds.

In dem vorliegenden Handbuch stellen wir beim Besprechen von Arten der Programme die Kontaktadressen der Organisationen dar, die über einzelne Programme informieren. Mit der Planung und Vorbereitung der Projekte soll man einige Monate vor dem Termin der Antragseinreichung anfangen, um richtig und ohne Eile das Budget zu schätzen und um den Zeitplan der Tätigkeiten zu planen und ihn richtig und der Wettbewerbsdokumentation gemäß vorzubereiten. Manche Projekte soll man in internationalen Konsortien oder als Landespartnerschaft realisieren (Strukturelfonds). Es ist also notwendig, Partner zu suchen und ihnen die Aufgaben zu ordnen und vor allem

---

⁵ www.stim.org.pl

einen Leiter zu wählen und der Projektidee den letzten Schliff zu geben. Die Einzelheiten der Gründung eines Konsortiums wurden weiter besprochen.

Die Anpassung der Projektidee an das entsprechende Programm benötigt, dass wir die Wettbewerbsdokumentation kennen lernen. Sie beinhaltet Informationen über Prinzipien der Teilnahme an dem Wettbewerb, den Termin der Antragstellung und auch Informationen über formelle Anforderungen, die die Wettbewerbsteilnehmer und die Vorbereitung eines Antrags betreffen.

Das Schreiben eines Antrags

Bevor man einen Antrag schreibt, soll man die Dokumentation des Programms und die Aktualisierung genau analysieren und die Einführungs- und Verwaltungsinstitution interpretieren. Die Einführungs- und Verwaltungsinstitution für das regionale Operationssystem einer Woiwodschaft sind Marschallämter, für das siebte Rahmenprogramm (7PR)- die Europäische Union. Die Struktur eines Antrags ist genau bestimmt je nach dem Programm. Es ist keine einheitliche Version für alle Programme. Die Struktur eines Antrags in Forschungsprogrammen unterscheidet sich von der Struktur eines Antrags in Strukturelfonds. In den Anträgen, die im Rahmen von Strukturelfonds geschrieben werden, beschreiben wir den Businessplan und die Art der Investition, die wir realisieren wollen. In den Forschungsprogrammen beschreiben wir Forschungen, die durchgeführt werden (mit der Aufteilung auf Institutionen, die das Projekt realisieren wollen und den aktuellen Wissenstand in dem angegebenen Bereich usw.). Wenn das Projekt in der Partnerschaft realisiert wird, ist dann der Projektleiter für die Antragsvorbereitung und Antragstellung verantwortlich.

Die Struktur eines Antrags kann je nach dem Programm folgende Daten beinhalten:

1. Der Titel des Projektes
2. Die Art des Projektes (Investitionsprojekt, Dienstleistungen, usw.)
3. Identifizierung des Antragstellers (Personaldaten des Antragstellers, die Rechtsform der betriebenen Tätigkeit, die Angaben zur Kontaktperson, die Daten, die Bankrechnung betreffen)
4. Die Beschreibung des Projektes:
  - die Ziele des geplanten Projektes
  - die Begründung des Projektes
  - die Teilnahme anderer Institutionen an der Projektrealisierung
  - der Zeitplan der Projektrealisierung
  - die Finanzierungsquellen des Projektes
  - die Dauer des Projektes

- die Verbindung des Projektes mit anderen Projekten
  - die Beschreibung der bisherigen Erfahrungen im Bereich der Nutzung von den Hilfsprogrammen
5. Die Charakteristik der betriebenen Tätigkeit
  6. Die Beschreibung der Projektpartner und die Aufteilung der Arbeiten (wenn das Projekt in Partnerschaft realisiert wird)
  7. Der Einfluss des Projektes auf das Milieu
  8. Die Einstimmung des Projektes mit der Politik der gleichen Chancen
  9. Der aktuelle Wissenstand in dem angegebenen Bereich (das betrifft die Forschungsprogramme, man soll die Idee unseres Projektes in Bezug auf den aktuellen Wissenstand darstellen)
  10. Die Beschreibung der erwarteten Ergebnisse des Projektes (das betrifft vor allem die Forschungsprogramme, die in internationalen Konsortien realisiert werden)
  11. Die Beschreibung der Art und Weise, auf welche die Ergebnisse des Projektes veröffentlicht werden (das betrifft vor allem die Forschungsprojekte, die in internationalen Konsortien realisiert werden)

Die Antragsstellung

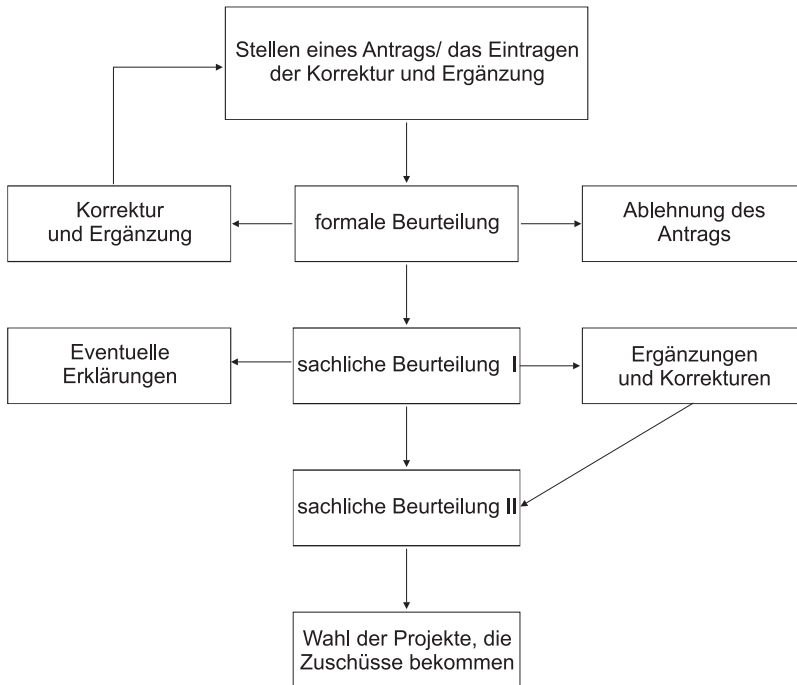
Die Einzelheiten, die die Art und Weise betreffen, auf welche man sich um einen Zuschuss bewerben kann, der Ort, die Form und der Termin von der Antragsstellung werden in der Wettbewerbsdokumentation einzelner Programme beschrieben.

Der Prozess der Antragsbeurteilung

Nachdem ein Antrag gestellt worden ist, wird er von objektiven Experten beurteilt. Die Einzelheiten, die die Beurteilung betreffen, werden in der Dokumentation geschrieben. Gewöhnlich wird der Antrag zuerst formell beurteilt. Die von der Europäischen Kommission beurteilten Anträge z.B in dem siebten Rahmenprogramm, kommen nicht in die nächste Etappe der Beurteilung ein, wenn sie formale Fehler beinhalten. Was die Strukturelfonds betrifft, kann der Antrag je nach der Verfahrensweise, in welcher er gestellt wurde, entweder abgelehnt oder zur Korrektur oder zum Ergänzen gerichtet werden. Nach der Einreichung nächster, korrigierter Antragsversion gibt es eine sachliche Beurteilung. In dieser Etappe kann der Antragsteller gebeten werden, etwas zu erklären, zu korrigieren oder zu ergänzen. Dann wird das Projekt nochmal sachlich beurteilt. Nach dieser Beurteilung wird der Antrag

entweder abgelehnt (es gibt Möglichkeit, gegen ein Urteil Berufung einzulegen) oder zum Erhalten eines Zuschusses gewählt.

Das Schema der Beurteilung und der Wahl der Projekte

In manchen Typen der Projekte (das siebte Rahmenprogramm) kann die Beurteilung zweistufig sein. Das bedeutet, dass in der ersten Etappe wir die vereinfachte Version des Antrags stellen (die Projektbeschreibung, Ziele des Projektes, Realisierungsweise). Wenn der Antrag eine positive Beurteilung erhält, folgt dann die zweite Etappe, in der man die volle Version des Antrags stellen soll, gemäß den Hinweisen in der Wettbewerbsdokumentation.

Die Wahl der Projekte, die Zuschüsse bekommen

Gewählt können Projekte werden, die in jeder Etappe der Beurteilung positiv bewertet wurden. Sie werden dann in einer Rangliste der Projekte veröffentlicht. Diese Rangliste wird von der Einführungsinstitution in dem entsprechenden Programm bearbeitet. Die Ergebnisse von der Wahl der Projekte werden gewöhnlich auf den Webseiten dargestellt und schriftlich jedem Antragsteller übermittelt.

Das Unterschreiben des Zuschussvertrages

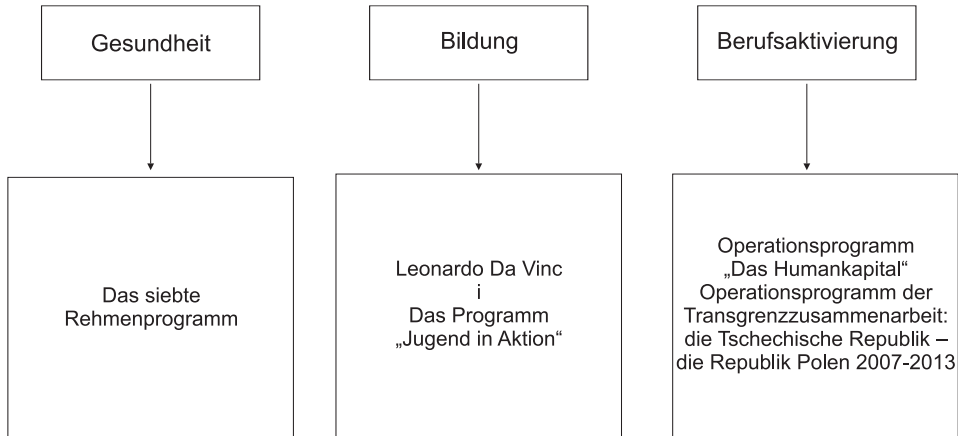
Nach dem Verfahren, in dem ein Projekt gewählt wurde, gibt es eine Etappe, in der ein Vertrag vorbereitet und abgeschlossen wird. Den Antragstellern wird schriftlich Bescheid gegeben, dass sie einen Zuschuss bekommen haben. Sie bekommen auch ein Verzeichnis der Dokumente und anderer Informationen, die sie liefern sollen, um den Vertrag vorzubereiten. Nach der Analyse dieser Dokumente und der eventuellen Überprüfung der Nichtübereinstimmungen folgt die Vorbereitung eines Vertrages. Der Termin, in dem der Vertrag abgeschlossen wird, wird in der Regel von der Einführungsinstitution gewählt.

Die Realisierung des Projektes

Je nach dem Projekttyp ist das richtige Projektmanagement während der Realisierung des Projektes sehr wichtig. Das Unterschreiben eines Zuschussvertrages verpflichtet uns, das Geld richtig auszugeben, was mit dem Zeitplan und dem Budget des Projektes übereinstimmt, d.h. gemäß dem Vertrag. Wesentliche Änderungen sind natürlich möglich, sie müssen aber als Anhänger zum Vertrag eingeführt werden. Das bedeutet, dass der Antragsteller ohne Zustimmung der anderen Vertragsseite - also alleine - keine Entscheidungen über Veränderungen (z.B. Veränderungen der Kostenkategorie) treffen darf.

Das Ausgeben der Finanzmittel für die Realisierung des Projektes fordert die entsprechende Beschreibung der Buchhaltungsunterlagen, die mit Ausgaben verbunden sind, d.h. alle Rechnungen und Lieferscheine müssen korrekt beschrieben werden, gemäß den Berichtsanleitungen zur Vorbereitung der finanziellen und sachlichen Berichte. Je nach dem Projekt gibt es verschiedene Berichtszeiträume. Ihre Termine werden immer im Zuschussvertrag festgelegt. Sie können monatlich, vierteljährlich, halbjährlich, jährlich sein. Das bedeutet, dass wir in dem festgelegten Termin verpflichtet sind, die Berichte zusammen mit dem Antrag auf Zahlung vorzubereiten. Wenn wir diese Bedingung nicht erfüllen, kann das in einem extremen Fall verursachen, dass der Zuschuss zurückgenommen wird. Auf dieser Etappe ist die Methode von Project Cycle Management sehr behilflich.

Die möglichen Gebiete, die im zugänglichen Hilfsprogrammen finanziert werden können, die für Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der Behinderten arbeiten, wichtig sind.

Beispiele für Programme, die Zuschüsse von der Europäischen Union bekommen

I Das Operationsprogramm Menschenkapital (POKL)

Das Hauptziel des Operationsprogramms „Menschenkapital“ ist der Anstieg der Beschäftigung und der Sozialkohärenz. Unter den Strategiezielen kann man folgende nennen: die Ermöglichung der völligen Nutzung des Potentials von Human Resources durch den Anstieg der Beschäftigung und des Anpassungspotentials der Unternehmen und ihrer Arbeiter, die Verbesserung des Gesundheitszustands der Arbeiter, die Steigerung der Ausbildung in der Gesellschaft, die Verringerung der Sozialausschlussgebiete und die Unterstützung der Gründung von der Verwaltungsstruktur des Staates.

Die im Rahmen vom Operationsprogramm Menschenkapital unternommenen Aktivitäten sollen die Leistungsfähigkeit der vom ESF unterstützten Unternehmen steigern und entwickeln und die die Beschäftigung und die soziale Integration fördernden Programme verbreiten. Die Initiativen, die realisiert werden, haben zum Ziel, die Aktivierung der Arbeitslosen und der Berufspassiven, die Vorbeugung gegen den sozialen Ausschluss und die Versicherung des gleichen Zugangs zur Beschäftigung für die Personen oder Gesellschaftsgruppen, die die Diskriminierung auf dem Arbeitsmarkt erfahren. Das passiert z.B., indem man neue, alternative Beschäftigungsformen entwickelt, Berufsqualifikationen steigert oder ändert, die Beschäftigung in der sozialen Wirtschaftswissenschaft fördert und den Unternehmergeist und die Selbstbeschäftigung unterstützt.

Das Operationsprogramm „Menschenkapital“ besteht aus 10 Prioritäten, die parallel auf dem zentralen und regionalen Niveau realisiert werden.

Zentral realisierte Prioritäten:

- I. *Die Beschäftigung und die soziale Integration*
- II. *Die Entwicklung von Human Resources und der Anpassungsleistungsfähigkeit der Unternehmen und die Verbesserung des Gesundheitszustandes.*
- III. *Die hohe Qualität des Bildungswesens*
- IV. *Das Hochschulwesen und die Wissenschaft*
- V. *Die gute Verwaltung*

Regional realisierte Prioritäten:

- VI. *Der für alle geöffnete Arbeitsmarkt*
- VII. *Die Absatzförderung (Promotion) der sozialen Integration*
- VIII. *Die regionale Wirtschaftspersonalabteilung*
- IX. *Die Entwicklung der Ausbildung und Kompetenzen in Regionen*
- X. *Die technische Hilfe*

Im Rahmen des Operationsprogramms wurden zwei Arten von Projekten geplant – Wettbewerbsprojekte und Systemprojekte. Die Wettbewerbsprojekte ermöglichen, dass alle an dem Wettbewerb teilnehmenden Institutionen sich um Zuschüsse bewerben können. Die Wettbewerbe für Projekte im Rahmen einer bestimmten Aktivität werden von IP2 veröffentlicht und geführt. In Niederschlesien spielt das Arbeitsamt der Woiwodschaft Niederschlesien eine IP2 einleitende Rolle. Die Einnahme der Anträge für Zuschüsse ist öffentlich und hat Charakter eines offenen oder geschlossenen Wettbewerbs.

In dem offenen Wettbewerb werden die Einnahme und Beurteilung der Anträge ständig geführt, bis ein bestimmtes Geldlimit zu Ende geht oder bis die den Wettbewerb organisierende Institution den Wettbewerb nach der begründeten Entscheidung schließt. Der geschlossene Wettbewerb wird zyklisch organisiert. In dem geschlossenen Wettbewerb werden im Voraus ein Termin oder einige nacheinander folgende Termine für die Einnahme der Anträge bestimmt. Ausführliche Informationen über das Auswahlverfahren der Projekte zur Realisierung beinhalten Prinzipien der Projektwahl im Rahmen des Operationsprogramms Menschenkapital. Sie sind ein Teil der Beschreibung des Realisierungsystems PO KL

Die Priorität 6. Der Arbeitsmarkt ist für alle geöffnet

Tätigkeit 6.1. Die Verbesserung des Zugangs zur Beschäftigung und die Unterstützung der Berufsaktivität in der Region

Das Ziel dieser Aktivität ist die Steigerung des Berufsaktivitätsstandes und der Fähigkeit zur Beschäftigung für Arbeitslose sowie das Schaffen der Bedingungen zur Entwicklung der Berufsaktivität in der Region.

Die Untertätigkeit 6.1.1. Die Unterstützung der Arbeitslosen auf dem regionalen Arbeitsmarkt

Die Verfahrensweise der Projektwahl – die Wettbewerbsprojekte

Antragsteller/ Benefiziar: alle Institutionen (auch Kreis- und Woiwodschaftsarbeitsämter, im Bereich der Aufgaben, die nicht in Vorschriften des Gesetzes vom 20. April 2004 (über Promotion der Beschäftigung und Institutionen des Arbeitsmarktes im Gesetzblatt Nummer 99 Stelle 1001, mit späteren Änderungen beinhaltet sind)

Zielgruppen (Personen, Institutionen, Sozialgruppen, denen direkt geholfen wird):

– Personen ohne Beschäftigung (als Arbeitslose registrierte Personen oder Arbeit suchende Personen), insbesondere Personen, die zu einer der folgenden Gruppen gehören:

– Personen, die mindestens 12 nacheinander folgende Monate innerhalb von zwei letzten Jahren ohne Beschäftigung waren

– Frauen (besonders diese, die nach der Pause, die mit der Geburt und dem Erziehen der Kinder verbunden ist, auf den Arbeitsmarkt zurückkommen oder zum ersten Mal kommen).

– Personen bis zum 25. Lebensjahr

– Behinderte Personen

– Personen nach dem 45. Lebensjahr

– Personen ohne Beschäftigung, die in Dorfgemeinden und Stadt-Dorfgemeinden und die Bewohner der Städte bis zu 25000 Einwohner, die beabsichtigen, Beschäftigung in den Berufen zu finden, die nicht mit der landwirtschaftlichen Produktion und nicht mit der Tierproduktion verbunden sind.

– die Arbeitsmarktinstitutionen und ihre Mitarbeiter

– Institutionen, die für die Entwicklung von Human Resources und für die Verbreitung des Dialogs und der öffentlich-sozialen Partnerschaft auf dem regionalen und lokalen Niveau arbeiten

Die Arten der Programme, die qualifiziert werden können

– Die Identifizierung der Bedürfnisse der Personen ohne Beschäftigung, z.B. durch Anwendung der individuellen Handlungspläne, das Diagnostizieren von den Schulungsbedürfnissen und Möglichkeiten der Berufsweiterbildung in der Region

– Die Organisation der Workshops im Bereich der durchsetzungsfähigen Arbeitssuche und des Erwerbs von Schlusskompetenzen

– Die psychologische Unterstützung und die Beratungsunterstützung für Personen, die auf den Arbeitsmarkt zurückkommen oder zum ersten Mal kommen

– Die Realisierung der Aktivierungsprogramme, die eine oder einige von folgenden Unterstützungsformen umfassen, Programmteilnehmer können Betreuung für ihre Kinder oder für von Ihnen abhängige Personen bekommen

- Die Arbeitsvermittlung und/oder Berufsvermittlung

- Praktika/Berufspraktika

- Schulungen zur Steigerung, Ergänzung oder Änderung der Berufsqualifikationen

- Die Unterstützung der Beschäftigung

– Die Unterstützung des Volontariates als eine Etappe der Vorbereitung auf die Beschäftigung u.a durch die Sicherung der Schulungs- und Beratungsunterstützung für Volontäre

– Die Unterstützung der Initiativen zugunsten der Steigerung der geographischen Mobilität (regionalen und interregionalen) von Personen ohne Beschäftigung (besonders für Personen aus den Dorfgemeinden), u.a durch Finanzierung der Fahrt von dem Wohnungsort zu Arbeitsort und die Rückgabe der Kosten der Unterkunft

- Die Verbreitung und Promotion der alternativen und flexiblen Beschäftigungsformen und der Methoden von der Arbeitsorganisation (u.a. Telearbeit, Teilzeitarbeit, Rotationsarbeit)
- Die Beratungs- und Schulungsunterstützung der Arbeiter, welche die Beschäftigung im Rahmen des Projektes bekommen haben. Die Unterstützung soll zur Anpassung an den neuen Arbeitsplatz führen
- Die Organisierung von Promotionskampagnen und Informationsaktionen, welche die Arbeitgeber ermuntern, Personen, die sich in besonderen Situationen auf dem Arbeitsmarkt befinden, zu beschäftigen
- Die Bearbeitung und Verbreitung der Informationen über Arbeitsangebote, Möglichkeiten der Teilnahme an den Schulungen und Praktika und anderen angebotenen Dienstleistungen und Möglichkeiten der Berufsaktivierung, u.a. durch Anwendung der modernen Informations- und Kommunikationstechniken
- Die Schulungen und Fachberatung für die Personalabteilung der Arbeitsmarktinstitutionen, die in der Region tätig sind (unter Ausschluss von Öffentlichen Beschäftigungsdiensten), sie sollen mit Spezifität der von diesen Institutionen auf dem regionalen Arbeitsmarkt realisierten Aufgaben verbunden werden
- Die Entwicklung des Dialoges, der Partnerschaft und der Zusammenarbeit zugunsten der Entwicklung von Human Resources auf dem regionalen und lokalen Niveau
- Die Durchführung, Veröffentlichung und Verbreitung der Studien und Analysen, die die Situation auf dem regionalen und lokalen Arbeitsmarkt betreffen, u.a. das Schaffen der regionalen Beobachtungsstation des Arbeitsmarktes und die Überwachung der Verdienstwanderung in der Region

Tätigkeit 6.2. die Unterstützung und Promotion des Unternehmergeistes und der Selbstbeschäftigung

Ziel der Tätigkeit: die Promotion und die Unterstützung der Initiativen und Lösungen, die zum Schaffen neuer Arbeitsstellen und zum Bauen kreativer Haltung führen und zum Entwicklung des Unternehmergeistes und der Selbstbeschäftigung dienen.

Die Verfahrensweise der Projektwahl – Wettbewerbsprojekte

Antragsteller/ Benefiziar – alle Subjekte

Zielgruppen: Personen, die beabsichtigen, die Berufstätigkeit zu betreiben (mit Ausschluss der Personen, die ein registriertes Gewerbe ein Jahr vor dem Antragsstellen besessen haben), besonders:

- Personen, die mindestens 12 nacheinander folgende Monate innerhalb von zwei letzten Jahren ohne Beschäftigung waren
- Frauen (besonders diese, die nach der Pause, die mit der Geburt und dem Erziehen der Kinder verbunden ist, auf den Arbeitsmarkt zurückkommen oder zum ersten Mal kommen.

- Personen bis zum 25. Lebensjahr
- Behinderte Personen
- Personen nach dem 45. Lebensjahr
- Personen ohne Beschäftigung, die in Dorfgemeinden und Stadt-Dorfgemeinden und die Bewohner der Städte bis zu 25000 Einwohnern, die beabsichtigen, Beschäftigung in den Berufen zu finden, die nicht mit der landwirtschaftlichen und Tierproduktion verbunden sind.

Die Arten der Programme, die qualifiziert werden können

• Die Unterstützung für Personen, die beabsichtigen, eine Berufstätigkeit auszuüben (darunter für Gründung der Genossenschaft oder der sozialen Genossenschaft) durch Anwendung von folgenden Mitteln:

• Beratung (individuell und in Gruppen) und Schulungen. Dank der Beratung und den Schulungen erwerben die Teilnehmer Wissen und Fertigkeiten, die ihnen helfen das Gewerbe gründen und treiben

• Gewähren der Geldmittel für Entwicklung des Unternehmertums (darunter in Form der Genossenschaft oder der sozialen Genossenschaft) – wenn alle Anteilhaber die Personen sind, die mit dem Gewerbetreiben erst in Folge der Teilnahme an dem Projekt begonnen haben, bis zu 40 000 PLN (oder 20 000 pro Person bei der Genossenschaft oder der sozialen Genossenschaft)

• Die Unterstützung im Zeitraum von 6 bis 12 Monaten, seit dem Tag, als das Gewerbe registriert wurde. Die Unterstützung umfasst u.a Beratung und Hilfe bei der effektiven Nutzung des Zuschusses (nur für Personen, die das Gewerbe im Rahmen des Projektes gegründet haben).

– Die Promotion des Unternehmergeistes und der Selbstbeschäftigung durch die Werbe- und Informationskampagnen

– Die Verbreitung der guten Praktika im Bereich der Entwicklung vom Unternehmertums

Tätigkeit 7.2. – der Kampf gegen den Ausschluss und die Stärkung des Sozialwirtschaftssektors

Das Ziel dieser Tätigkeit ist die Verbesserung des Zugangs zur Beschäftigung für die Personen, die gefährdet sind, sozial ausgeschlossen zu werden, und die Entwicklung der Projekte von Sozialwirtschaft

Untertätigkeit 7.2.1. – die Berufs- und Sozialaktivierung der Personen, die gefährdet sind sozial ausgeschlossen zu werden

Die Verfahrensweise der Projektwahl – Wettbewerbsprojekte

Antragsteller/ Benefiziar – alle Subjekte

Zielgruppen:

- Arbeitslose
- Nicht beschäftigte Personen, die Sozialhilfe bekommen
- Behinderte mit psychischen Störungen

- Die Personen, die auf den Arbeitsmarkt nach Mutterschafts- und Erziehungsurlaub zurückkommen
- Personen nach dem 50. Lebensjahr (50+)
- Jugend im Alter von 15-25 Jahren, die mit dem Sozialausschluss gefährdet ist (mit Ausnahme von Personen, die die Unterstützung von polenweiten Projekten bekommen)
- Obdachlose
- Alkoholsüchtige und Personen, die von anderen Rauschmitteln abhängig sind, die sich ärztlich behandeln lassen oder die nach der Behandlung sind
- Die Umgebung der sozial ausgeschlossenen Personen (im Bereich der Beratung, Werbeprojekte und Unterstützungstätigkeiten)
- Institutionen für Hilfe und soziale Integrierung und ihre Mitarbeiter
- Sozial- und Wirtschaftspartner

Die Arten der Programme, die qualifiziert werden können

- Die Unterstützung (die u.a. Recht, Organisation, Schulungen und Finanzieren betrifft) für Schaffen der Subjekte von der sozialen Integration, u.a. Zentren der sozialen Integration, Klubs der sozialen Integration, Betriebe der Berufsaktivierung und Subjekte, die zugunsten der sozial-beruflichen Aktivierung arbeiten (deren Grundaufgabe kein Gewerbe ist)
- Die Kurse und Schulungen, die den Personen, die gefährdet sind sozial ausgeschlossen zu werden, den Erwerb, die Steigerung oder Änderung der Qualifikationen ermöglichen
- Die Praktika und Beschäftigungsunterstützung für Personen, die gefährdet sind sozial ausgeschlossen zu werden, in den Nichtregierungsorganisationen und sozialen Genossenschaften, sie werden mit Veranstaltungen über berufliche und soziale Reintegration verbunden
- Die psychologische, psychosoziale und berufliche Beratung, die zur sozialen und beruflichen Integration führt. Sie wird für Personen, die gefährdet sind sozial ausgeschlossen zu werden, und ihre Umgebung organisiert.
- Die Entwicklung der neuen Formen und Methoden von der individuellen Unterstützung zugunsten der beruflichen und sozialen Integration
- Die Entwicklung der sozialen Dienstleistungen, die individuelle Barrieren in der sozialen Integration bei der Rückkehr auf den Arbeitsmarkt überwinden
- Die Entwicklung der Fertigkeiten und der sozialen Kompetenzen, die auf dem Arbeitsmarkt notwendig sind
- Die Unterstützung bei der Gründung und der Tätigkeit der Institutionen, die behinderte Personen (auch mit psychischen Störungen) aktivieren
- Die Promotion und Unterstützung des Volontariates im Bereich der Integration der Personen, die ausgeschlossen sind oder die gefährdet sind, sozial ausgeschlossen zu werden

– Die Unterstützung bei der Gründung und Betriebshaltung der außerschulischen Formen von der sozialen Integration der Jugend (Jugendklubs mit dem soziotherapeutischen Programm), die mit Realisierung der Tätigkeit im Bereich der beruflichen und sozialen Reintegration verbunden sind

– Die Organisierung der Veranstaltungen und Werb- und Informationskampagnen u.a. im Bereich der Chancengleichheit, der Mobilität und der beruflichen Flexibilität, Förderung der aktiven Einstellung und des Kampfes gegen den sozialen Ausschluss

– Die Entwicklung des Dialoges, einer öffentlich-sozialen Partnerschaft und der Zusammenarbeit zugunsten der Entwicklung von Human Ressourcen auf dem regionalen und lokalen Niveau

– Die Führung, Veröffentlichung und Verbreitung der Studien und Analysen aus dem Bereich der Sozialpolitik in der Region (darunter auch Handlungen, die das Ziel haben, Strategien zur Lösung der sozialen Problemen in den Gemeinden und Kreisen vorzubereiten und einzuführen).

In diesem Fall bekommen solche Wettbewerbsprojekte Zuschüsse, die in der nächsten Rekrutierung angenommen werden.

Untertätigkeit 7.2.2 – die Unterstützung der sozialen Wirtschaftswissenschaft – Wettbewerbsprojekte für soziale Organisationen, insbesondere für Vereine, Stiftungen, soziale Genossenschaften und Arbeitsgenossenschaften

Die Verfahrensweise bei der Projektwahl – Wettbewerbsprojekte

Antragsteller – alle Subjekte

- Zielgruppen: Subjekte der sozialen Wirtschaftswissenschaft
- Institutionen des Arbeitsmarktes und der sozialen Integration (im Bereich der Promotionsprojekte)

Die Arten der Programme, die qualifiziert werden können

Die Empfänger dieser Art der Hilfe können folgendes erwarten: die Unterstützung der zu der sozialen Wirtschaftswissenschaft gehörenden Institutionen, die folgende Dienstleistungen erbringen: Beratung und Schulungen, die den Erwerb solches Wissens und solcher Fertigkeiten ermöglichen, dass man ein Gewerbe auf dem Gebiet der sozialen Wirtschaftswissenschaft gründen und betreiben kann. Die Betriebshaltung der Dienstleistungen zugunsten der Institutionen der sozialen Wirtschaftswissenschaft u.a. Rechts-, Finanzdienstleistungen, Handlungen zugunsten der lokalen Partnerschaft zur Entwicklung der sozialen Wirtschaftswissenschaft, Promotion der Wirtschaftswissenschaft und Beschäftigung in diesem Sektor.

Tätigkeit 7.3. Lokale Initiativen für Aktivierung der Integration

Diese Tätigkeit hat zum Ziel, Entwicklung der Initiativen für die Aktivierung von der Integration der lokalen Gemeinschaften zu unterstützen, diese

Unterstützung führt zur Realisierung der Strategien, die die Entwicklung von dem Humankapital auf den ländlichen Gebieten ermöglichen.

Die Verfahrensweise bei der Projektwahl – Wettbewerbsprojekte

Antragsteller – alle Subjekte

Zielgruppen: Personen, Institutionen, Sozialgruppen, denen direkt geholfen wird

- Die Bewohner der Dorfgemeinden, Stadt-Dorfgemeinden und der Städte bis 25 000 Einwohner
- Lokale Gemeinschaften, die aktiv auf den ländlichen Gebieten gegen den sozialen Ausschluss der Einwohner in diesen Gebieten kämpfen
- Subjekte, die auf den Dorfgebieten gegen sozialen Ausschluss der Einwohner in diesen Gebieten kämpfen

Projekte, die qualifiziert werden können

Zuschüsse bekommen Wettbewerbsprojekte, die zur sozialen Integration der Dorfbewohner und zur Entwicklung der sozialen Dienstleistungen in Dorfgebieten beitragen und die lokalen Informations-, Schulungs- und Promotionsinitiativen unterstützen. Das sollen Initiativen sein, die gegen den sozialen Ausschluss der Einwohner, darunter auch der Behinderten aus Dorfgebieten, kämpfen.

Die Unterlagen, die bei dem Bewerb um Zuschüsse im Rahmen des Operationsprogrammes Humankapital notwendig sind:

1. Das Operationsprogramm Humankapital
2. Die ausführliche Beschreibung von den Prioritäten des Operationsprogramms Humankapital
3. Die Beschreibung des Realisierungssystems von dem Operationsprogramm Humankapital
4. Das Muster des Antrags über Finanzierung des Projektes
5. Das Muster des Vertrags über Finanzierung des Projektes
6. Das Muster des Antrags über Zahlung
7. Der jährige Handlungsplan, der für jede Priorität vorbereitet wird
8. Die Wettbewerbsdokumentation
9. Die Hinweise im Bereich der Ausgabenqualifizierung im Rahmen des Operationsprogramms Humankapital

Nützliche Webseiten

Informationen über das Operationsprogramm gibt es auf der Webseite: www.efs.gov.pl

Informationen über Wettbewerben www.dwup.pl

Kostenlose Hilfe www.wroclaw.roefs.pl

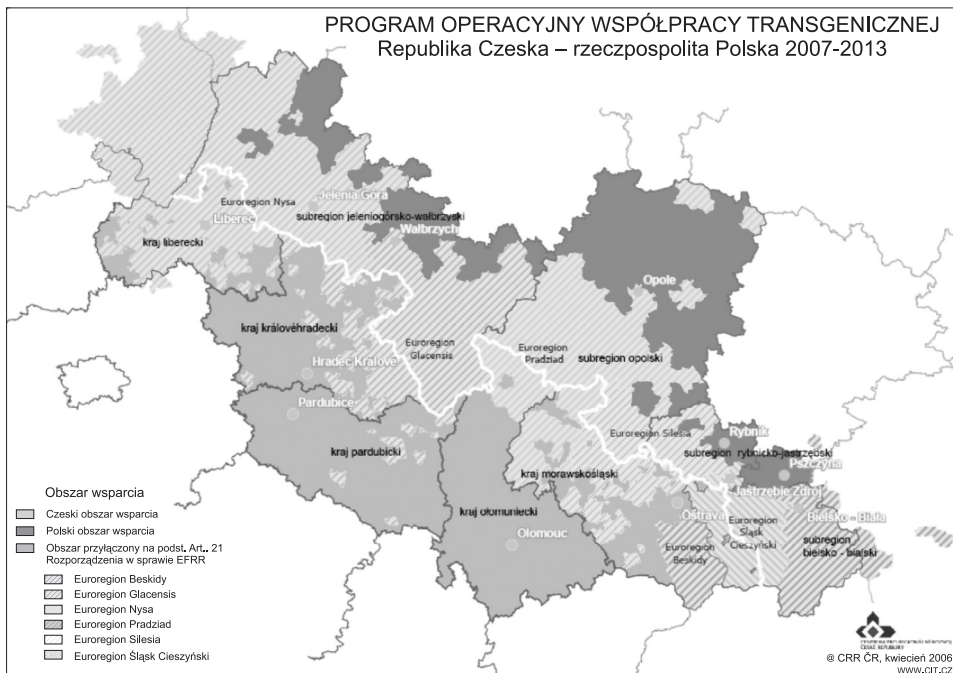
II Das Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit: die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

Das Ziel des Operationsprogramms der transgrenzlichen Zusammenarbeit: die Tschechische Republik – die Republik Polen ist die Unterstützung der sozial-wirtschaftlichen Entwicklung im polnisch-tschechischen Grenzgebiet. Das passiert durch die Stärkung seiner Konkurrenzfähigkeit und Einheit und durch das Promovieren der Partnerzusammenarbeit der Einwohner

Die territoriale Reichweite

Die territoriale Reichweite erfasst das tschechisch-polnische Grenzgebiet:

- Der tschechische Teil des Grenzgebietes: Kraj: Liberecký, Olomoucký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský
- Der polnische Teil des Grenzgebietes: Regionen: Jelenia-Góra, Wałbrzych, (ein Teil der Woiwodschaft Niederschlesien), Opole, Bielsko-Biała, Jastrzębie Rybnik

Das Gebiet der Woiwodschaft Niederschlesien, in dem das Projekt realisiert wird:

- Kreis Bolesławiec
- Kreis Dzierżoniów
- Kreis Jawor
- Kreis Jelenia-Góra
- Die Stadt Jelenia-Góra
- Kreis Kamienna-Góra
- Kreis Kłodzko
- Kreis Lubañ
- Kreis Lwówek Śląski
- Kreis Strzelin
- Kreis Świdnica
- Kreis Wałbrzych
- Kreis Ząbkowice Śląskie
- Kreis Zgorzelec
- Kreis Złotoryja

Die Achse 2: Die Verbesserung der Bedingungen für die Unternehmertums- und Tourismusedwicklung

Die Nutzung und die Entwicklung des vorhandenen Wirtschaftspotentials im Grenzgebiet und die Stärkung seiner Konkurrenzfähigkeit

Das Unterstützungsgebiet 2.3 : die Unterstützung der Zusammenarbeit im Bereich der Bildung

Unterstützt werden Projekte, die zugunsten der Steigerung von Qualifikationen und Fertigkeiten ausgeführt werden, darunter von Fremdsprachenkenntnissen.

Stimuliert werden Projekte im Bereich der Schulungen.

Beispielhandlungen:

- Die Unterstützung der Zusammenarbeit im Bereich der Bildung und Berufsvorbereitung (darunter auch die Verbesserung der Fremdsprachenkenntnisse, die Steigerung der Qualifikationen und der Berufskompetenzen)
  - Die Unterstützung der Personen, die auf den Arbeitsmarkt zurückkommen, der Kampf gegen den sozialen Ausschluss, darunter auch Schulungen für Arbeitslose
  - Die Steigerung der Qualifikationen gemäß den Arbeitsmarktbedürfnissen
    - Qualifikationskurse für Personen, die gefährdet sind sozial ausgeschlossen zu werden
    - Organisierung der Kurse, die das Ziel haben, Berufsqualifikationen, Fertigkeiten und Fremdsprachenkenntnisse zu erwerben, darunter auch die Vorbereitung auf die Fortbildung und Beschäftigung

Das Projekt: bessere Qualifikationen – die Steigerung der Chancen auf dem Arbeitsmarkt für behinderte Personen
Die Achse der Priorität 3: Die Unterstützung von der Zusammenarbeit der lokalen Gemeinschaften

Das Ziel ist, die transgrenzliche Zusammenarbeit der lokalen Gemeinschaften im Bereich der Entwicklung von menschlichen Kontakten, den sozialen Initiativen, den kulturellen Veranstaltungen zu unterstützen.

Das Unterstützungsgebiet 3.1 Territoriale Zusammenarbeit der Institutionen, die öffentliche Dienstleistungen erbringen

Die Unterstützung ist auf die Entwicklung des Netzes von zusammenarbeitenden Institutionen, darunter auch von territorialen Selbstverwaltungen, ausgerichtet, die für die Realisierung der öffentlichen Politik verantwortlich sind. Initiiert wird der Austausch der Erfahrungen und die Verbreitung der guten Aktivitäten im Bereich der Ausarbeitung von Lösungen der gemeinsamen Probleme und die Ausarbeitung der gemeinsamen Ideen, Programme und Entwicklungsprojekte im polnisch-tschechischen Grenzgebiet.

Beispielhandlungen:

- Entwicklung der Zusammenarbeit zwischen den Nichtregierungsorganisationen non – profit, die berechtigt sind, die öffentlichen Dienstleistungen zu erbringen
- Transgrenzliche Zusammenarbeit der Jugendorganisationen und des Jugendaustausches

Das Unterstützungsgebiet 3.2: Unterstützung der Kultur-, Freizeit- und Bildungsveranstaltungen und der sozialen Initiativen

Unterstützt werden gemeinsame kulturelle Projekte, die auf Handlungen im Bereich der Entwicklung von dem sozialen Leben, der Kultur-, Freizeit- und Bildungsveranstaltungen ausgerichtet sind, z.B. Ausstellungen, Konzerte, Bildungsprogramme und Sportveranstaltungen.

Beispielhandlungen

- Unterstützung der gemeinsamen Projekte der lokalen Gemeinschaften im Sozial-, Kultur-, Freizeit- und Bildungsbereich, die auf die Entwicklung der Zusammenarbeit und der Integration der lokalen Gemeinschaften im Grenzgebiet ausgerichtet ist
- Unterstützung der Bildungs-, Freizeit- und Erholungsveranstaltungen (z.B Sportveranstaltungen)

Das Projekt: Spielen wir zusammen – die polnisch-tschechische Olympiade für behinderte

Unterlagen, die bei dem Bewerb um Zuschüsse im Rahmen des Operationsprogrammes die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013 notwendig sind:

1. Das Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

2. Die genauere Bestimmung von dem Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

3. Die Anhänge zu der genaueren Bestimmung von Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

4. Die Voraussage der Wirkung des Operationsprogramms der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013 auf das Milieu

5. Das Handbuch des Antragstellers von dem Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

6. Das Handbuch des Benefiziars von Operationsprogramm der transgrenzlichen Zusammenarbeit die Tschechische Republik – die Republik Polen 2007-2013

7. Hinweise für Qualifizierung der Ausgaben und Projekte

Nützliche Webseiten:

Informationen über das Operationsprogramm gibt es auf der Webseite www.ewt.dolnyslask.pl

Die Unterlagen, die zur Vorbereitung der Bewerbung notwendig sind, gibt es auf der Webseite www.cz-pl.eu

Internetapplikation BENEFIT 7 gibt es auf der Webseite www.eu-zadost.cz

Das Programm : Jugend in Aktion 2007–2013

„Jugend in Aktion“ – das ist ein von der Europäischen Union initiiertes Programm für Jugendliche. Sein Ziel ist, die aktive, europäische Staatsangehörigkeit zu stimulieren, die Solidarität und Toleranz unter jungen Europäern zu erwecken sowie die Jugend für die Gestaltung der Zukunft von EU zu engagieren.

Das Programm fördert die Mobilität innerhalb und außerhalb der Europäischen Union, nicht formale Bildung, das interkulturelle Dialog. Es ist auch gut für die Integration aller jungen Menschen, unabhängig von ihrer Ausbildung, ihrem sozialen und kulturellen Milieu.

Im Programm „Jugend in Aktion“ wurden 5 Tätigkeiten vorgesehen.

Im Rahmen der Tätigkeit 1 werden folgende Unterhandlungen unterstützt:

Tätigkeit 1 – Jugend für Europa

• Untertätigkeit 1.1 – der Jugendaustausch

Der Jugendaustausch gibt den Jugendlichen aus verschiedenen Ländern die Möglichkeit, sich zu treffen und die Kulturen kennen zu lernen. Die Gruppen planen gemeinsam den Jugendaustausch zu solchen Themen, für die sie sich interessieren.

• Untertätigkeit 1.2 – Jugendinitiativen

Im Rahmen der Jugendinitiativen werden Gruppenprojekte unterstützt, die auf dem lokalen, regionalen Niveau sowie auf dem Landesniveau stattfinden. Es werden auch Netze der Zusammenarbeit unterstützt, die ähnliche Projekte aus verschiedenen Ländern verbinden. Das wird gemacht, um den europäischen Aspekt zu stärken und um die Zusammenarbeit und den Austausch der Erfahrungen zu erweitern

• Untertätigkeit 1.3 – Projekte der Jugend in der Demokratie

Projekte der Jugend in der Demokratie unterstützen die Teilnahme der jungen Menschen an dem demokratischen Leben ihrer Gemeinschaft auf dem lokalen, regionalen, staatlichen und internationalen Niveau.

• Themennetze

Zur Vergrößerung der Einwirkung des Programms können jährliche Wettbewerbe ausgeschrieben werden, in deren Rahmen Projekte von Themennetzen Zuschüsse bekommen

Tätigkeit 2 – das europäische Volontariat

Das Ziel des europäischen Volontariats ist die Unterstützung der Teilnahme der Jugendlichen an verschiedenen Formen des Volontariats innerhalb und außerhalb der Europäischen Union. In Rahmen dieser Handlung neh-

men die Jugendlichen individuell oder in Gruppen an den ehrenamtlichen Arbeiten teil.

Tätigkeit 3 – die Jugend in der Welt

Im Rahmen der Tätigkeit 3 werden folgende Untertätigkeiten unterstützt:

- **Untertätigkeit 3.1 – die Zusammenarbeit mit Nachbarnpartnerländern der Europäischen Union**

In dieser Untertätigkeit werden Projekte mit Nachbarnpartnerländern unterstützt, d.h. der Jugendaustausch, die Schulungsprojekte und die Gründung der Netze, die die Probleme der Jugend betreffen.

- **Untertätigkeit 3.2 – die Zusammenarbeit mit anderen Partnerländern**

Diese Untertätigkeit betrifft die Zusammenarbeit im Bereich der Jugendprobleme, besonders des Austausches der guten Praktika mit Partnerländern in anderen Weltregionen. Sie soll zum Austausch und zur Schulung der Jugend und der mit Jugend arbeitenden Personen und zur Gründung der Partnerunternehmen aufmuntern. Die Anträge auf die mit dieser Untertätigkeit verbundenen Zuschüsse soll man als Antwort auf Ausschreiben der speziellen Projektwettbewerben stellen.

Tätigkeit 4 . – Systeme von der Unterstützung der Jugend

Im Rahmen der Tätigkeit 4 werden folgende Unterhandlungen unterstützt:

- **Untertätigkeit 4.1 – die Unterstützung für Organisationen, die sich mit Problemen der Jugend auf dem europäischen Niveau befassen**

Im Rahmen dieser Untertätigkeit werden Zuschüsse für Tätigkeit der sich mit Jugendproblemen befassenden Nichtregierungsorganisationen erteilt. Die Handlungen dieser Organisationen sollen dazu beitragen, dass die Jugendlichen sich stärker an dem öffentlichen und sozialen Leben beteiligen. Sie sollen auch die Vorbereitung und Realisierung verschiedener Initiativen im Rahmen der europäischen Zusammenarbeit im Bereich der Jugendprobleme unterstützen. Die Anträge auf die mit dieser Untertätigkeit verbundenen Zuschüsse soll man im Rahmen der speziellen Projektwettbewerbe stellen.

- **Untertätigkeit 4.3 – die Schulung und Gründung der Netze von Personen, die entweder mit der Jugend oder in den Jugendorganisationen arbeiten**

In dieser Untertätigkeit wird die Schulung der Personen unterstützt, die mit Jugendlichen und in Jugendorganisationen arbeiten, insbesondere der Austausch der Erfahrungen, des Fachwissens der guten Praktika und die

Handlungen, die zur Bildung von guten Projekten, Partnerschaftunternehmen und Netzen führen können.

- **Untertätigkeit 4.5 – Informationstätigkeiten für Jugendliche und für die Personen, die mit Jugendlichen oder in Jugendorganisationen arbeiten**

In dieser Untertätigkeit werden Handlungen auf dem europäischen und staatlichen Niveau unterstützt, die den Jugendlichen den Zugang zu Dienstleistungen im Bereich der Information und Kommunikation ermöglichen und die die Teilnahme der Jugend an der Vorbereitung und der Verbreitung von „Informationsprodukten“ fördern. Diese „Informationsprodukte“ sind für Benutzer freundlich und auf eine bestimmte Gruppe der Empfänger gerichtet. Es wird hier auch die Bildung der europäischen, staatlichen, regionalen und lokalen Jugendportale gefördert, die dazu dienen, konkrete Informationen für Jugendliche zu verbreiten. Die Anträge auf die mit dieser Untertätigkeit verbundenen Zuschüsse soll man als Antwort auf Ausschreiben der speziellen Projektwettbewerben stellen.

- **Untertätigkeit 4.6 – Partnerunternehmen**

In dieser Untertätigkeit wird das Finanzieren von Partnerunternehmen vorgesehen, die das Ziel haben, langfristige Projekte zu schaffen. Diese Projekte verbinden verschiedene Handlungen im Rahmen des Programms. Die Anträge auf die mit dieser Untertätigkeit verbundenen Zuschüsse soll man als Antwort auf Ausschreiben der speziellen Projektwettbewerben stellen.

Tätigkeit 5 – die Unterstützung der europäischen Zusammenarbeit im Bereich der Jugendprobleme

Im Rahmen der Tätigkeit werden folgende Unterhandlungen unterstützt:

- **Untertätigkeit 5.1 – das Treffen der Jugendlichen und der für Jugendpolitik verantwortlichen Personen**

In dieser Untertätigkeit werden die Zusammenarbeit, Seminare und Dialoge der Jugendlichen oder der Personen, die mit der Jugend arbeiten mit Personen, die für Jugendpolitik verantwortlich sind, unterstützt.

- **Untertätigkeit 5.2 – Die Unterstützung der Handlungen, die dazu führen, dass man Probleme der Jugendlichen besser kennen lernt**

In dieser Unterhandlung werden solche Handlungen unterstützt, die den aktuellen Wissenstand über Prioritäten im Bereich der Jugendprobleme einschätzen lassen, sie werden im Rahmen *der offenen Koordinationsmethode* bestimmt.

- **Untertätigkeit 5.3 – die Zusammenarbeit mit internationalen Organisationen**

In dieser Untertätigkeit wird die Zusammenarbeit der Europäischen Union mit internationalen Organisationen, die sich mit Jugendproblemen

beschäftigen, unterstützt, insbesondere mit Europa- Rat und UNO oder deren spezialisierten Institutionen.

Organisationen, die an den Projekten teilnehmen können:

1. Non-Profit Organisationen oder Nichtregierungsorganisationen
2. Lokale und regionale öffentliche Institutionen
3. Nichtformelle Jugendgruppen
4. Organisationen, die sich mit Jugendproblemen auf dem europäischen Niveau (ENGO) befassen, die Mitgliedsorganisationen in mindestens 8 Ländern des Projektes besitzen.
5. Internationale Regierungsorganisationen z.B non profit Organisationen
6. Kommerzielle Organisationen, die eine Jugend-, Sport- oder Kulturveranstaltung organisieren.

Die Polnische Staatsagentur

Die Stiftung der Entwicklung vom Bildungssystem

Polnische Staatsagentur „Jugend in Aktion“

Mokotowskastraße 43

00-551 Warszawa (Warschau)

Polen

Telefonnummer: +48-22-622.37.06

Faxnummer: +48-22-622.37.08

Nützliche Webseiten

Die Seite der Europäischen Kommission http://ec.europa.eu/youth/index_en.html

Das europäische Jugendportal <http://europa.eu/youth/>

Die Seite des Programms in Polen www.mlodziej.org.pl

III Das Programm Leonardo da Vinci

Das Programm Leonardo da Vinci gibt es seit 1998 in Polen. Es hat zum Ziel, die Mobilität der Arbeiter auf dem europäischen Arbeitsmarkt zu fördern und innovative Bildungsmethoden zur Steigerung der Berufsqualifikationen einzuführen. Die im Rahmen des Programms realisierten Projekte schaffen den Teilnehmern die Möglichkeit, die internationale Zusammenarbeit aufzunehmen und Auslandspraktika zu organisieren. Sie helfen auch den Lehrern, Trainern und Instruktoren sich weiterzubilden.

An dem Programm Leonardo da Vinci dürfen teilnehmen: Berufsbildungseinrichtungen, Schulungsfirmen, Unternehmen, Sozialpartner und ihre Organisationen, Kammer, Berufsberatungsinstitutionen, Forschungszentren,

Non-Profit Organisationen, Nichtregierungsorganisationen, darunter auch diese, die zugunsten der Behinderten arbeiten.

Die Projekte im Rahmen des Programms Leonardo da Vinci müssen in der internationalen Partnerschaft durchgeführt werden. Die Themenprojekte sollen von Teams realisiert werden, in denen Partnerorganisationen aus wenigstens 3 an den Programm teilnehmenden Ländern kommen. Was die Sprachprojekte betrifft, müssen Partner aus wenigstens zwei verschiedenen Ländern kommen.

Das Programm Leonardo da Vinci hat für Jahre 2008-2010 folgende Prioritäten:

- Die Förderung der Mobilität der Arbeiter auf dem europäischen Arbeitsmarkt und die Steigerung deren Qualifikationen durch die Teilnahme an den Auslandspraktika in Unternehmen

- Die Förderung der Mobilität der Lehrer und Trainer und Personen, die für Verwaltung von Human Ressourcen verantwortlich sind und die Steigerung deren Qualifikationen im Zusammenarbeit mit Unternehmen.

- Die Promovierung und die Verbreitung des Innovationsbereiches im Berufsbildungsprozess und der Einbezug der Unternehmen in die Zusammenarbeit an Gestaltung von Bildungspolitik und Berufsbildung

- Die Verbesserung der Qualität und Attraktivität von dem Bildungssystem und der Berufsschulung, die Entwicklung der guten Praktika

- Das Promovieren der Durchsichtigkeit und der Anerkennung von Berufskompetenzen und Qualifikationen (auch dieser, die während der nichtformellen und außerformellen Bildung erworben wurden)

- Die Steigerung der Berufsqualifikationen der Arbeiter auf dem Arbeitsmarkt

- Die Steigerung des Niveaus der Kompetenzen in Gruppen der Personen, die gefährdet sind, sozial ausgeschlossen zu werden

- Die Entwicklung des lebenslangen Lernens⁶

Die Handlungen, die im Rahmen des Programms Leonardo da Vinci, durchgeführt werden können:⁷

PROJEKTE DER MOBILITÄT UND PARTNERPROJEKTE - sie sind für alle Berufsgruppen bestimmt, die ihre Qualifikationen steigern wollen, also für Schüler, Absolventen, Arbeiter und Personen, die mit der Bildung, Schulung und Berufsberatung verbunden sind (Lehrer, Berater, Fremdsprachenlehrer). Diese Projekte unterstützen die internationale Mobilität der

⁶ „Wie entsteht ein Projekt – von einer Idee bis zur Realisierung“ – der Ratgeber für die Antragsteller des Programms Leonardo da Vinci, der Text: A. Mazur-Barańska, J. Laskowska, Redaktor. A. Atlas, Warszawa 2007 S.4

⁷ „Wie entsteht ein Projekt – von einer Idee bis zur Realisierung“ – der Ratgeber für die Antragsteller des Programms Leonardo da Vinci, der Text: A. Mazur-Barańska, J. Laskowska, Redaktor. A. Atlas, Warszawa 2007 S.5,6

Schulungs- und Berufsbildungsteilnehmer durchs Organisieren der Berufspraktika oder durch den Austausch der Erfahrungen im Land der Partnerinstitution.

VIELSEITIGE PROJEKTE – haben das Ziel, innovative Schulungsprodukte zu bearbeiten: Lehrpläne, Schulungsmodule und Schulungsmaterialien, Programme der Berufskurse, Methodik, Materialien für den integrierten Unterricht (das Integrierte Lernen von Inhalten und Sprache), die Gründung von Netzen der Zusammenarbeit der Institutionen und die Durchführung der Forschungen im Bereich des gewählten Bildungsgebietes und der Berufsschulung. Vielseitige Projekte umfassen einige Arten von Projekten:

- Projekte zum Transfer der Innovationen
- Projekte zur Entwicklung der Innovationen
- Projekte zu transnationalen Netzen der Institutionen

Gemäß den Hinweisen der Europäischen Kommission kontrollieren die Nationalagenturen die Einführung der Projekte der Mobilität, der Projekte zum Transfer der Innovationen und der Projekte zur Entwicklung der Innovationen. Andere Aufgabentypen werden von der europäischen Exekutivagentur in Brüssel verwaltet http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/newprog/index_en.html

Projekte zum Transfer der Innovationen (TOI) – diese Projekte dienen zur Steigerung der Bildungsqualität und Berufsbildung mit Hilfe von Computer- und Kommunikationstechnologien. Das Hauptziel ist die Anpassung, das Testen und die Verbreitung der innovativen Schulungsprodukte, die in anderen Projekten (nicht unbedingt in europäischen Projekten) in der Zusammenarbeit mit anderen europäischen Institutionen geschaffen wurden.

Ihre Realisierung soll zur Vorbereitung und Einführung folgender Ergebnisse führen:

- Lehrpläne
- Schulungsprogramme
- Methoden und Didaktik
- Schulungsmodule
- Mittel zur Beurteilung der Fertigkeiten und Qualifikationen

PROJEKTE ZUR GRÜNDUNG DER INNOVATIONEN

Diese Projekte dienen zu Bearbeitung der innovativen Ideen auf dem Gebiet der Bildung und Berufsbildung und bestehen darin, dass man völlig neue Lösungen schafft. Es sollen neue Methoden so angewendet werden, dass man einigen Ländern erleichtert, sich mit dem gemeinsamen Problem zu beschäftigen, das bisher nicht zum Gegenstand der Zusammenarbeit gewählt wurde.

NETZE DER INSTITUTIONEN – das Programm Leonardo da Vinci fördert die Gründung der internationalen Netze der Institutionen, welche die

Grundstruktur für Verbreitung des Wissens und der Erfahrungen auf dem europäischen Niveau sind. Solche Netze sollen drei Aufgaben aufnehmen: sie sollen das Wissen im bestimmten Berufsschulungsbereich auf dem Regional- und Branchenniveau sammeln, Tendenzen, Anforderungen und Nutzen von aufgenommenen Initiativen im Bereich der Berufsschulung bestimmen und gute Praktika und Ergebnisse der bisher durchgeführten Projekte verbreiten.

Die Ergebnisse spielen bedeutende Rolle im Rahmen des Programms Leonardo da Vinci. Nach den Prinzipien des Programms sind klar definierte Ergebnisse/Produkte eine absolute Bedingung, um einen Vorschlag als Projekt anzuerkennen. Die vorgeschlagenen Produkte/Ergebnisse sind Grundlage zur Beurteilung des Innovationsbereiches, der internationalen Dimension und der Chancen der erfolgreichen Durchführung.

Die Produkte/Ergebnisse sollen den Zielgruppen als Mittel des täglichen Lernens und Lehrens und der Steigerung ihrer Berufsfertigkeiten dienen, auch als Aktualisierung des Wissens.

Die Arbeiten an der Vorbereitung eines Antrags im Rahmen des Programms Leonardo da Vinci unterscheiden sich nicht von dem typischen Schema. Die Struktur der Formulare ist natürlich anders als bei anderen Programmen. Wir passen unsere Idee den Programmzielen an, wir gründen ein Konsortium, wir bereiten einen Antrag vor und wir stellen ihn (wir beschreiben Ziele, Ergebnisse, Mehrwerte und die internationale Dimension). Nach der Beurteilung kommt die Unterschreibung des Vertrages über die Durchführung des Projektes.

Man kann die Einzelheiten, die die Wettbewerbe im Rahmen von dem Programm Leonardo da Vinci betreffen, Hilfe bei der Antragschreiben und alle mit dem Wettbewerb verbundenen Informationen von der Stiftung für die Entwicklung des Bildungssystems in Nationalagentur des Programms „das lebenslangen Lernens“ bekommen.

Mokotowskastraße 43
00-551 Warschau (Warszawa), Polen
LLP@frse.org.pl
<http://leonardo.org.pl>
022-622-37-12

Das Siebte Rahmenprogramm (RP7)

Das siebte Rahmenprogramm ist das größte Programm, das die Wissenschaftsforschungen auf dem europäischen Niveau finanziert.

Die Antragstellung für die Bezuschussung von der europäischen Kommission gleicht einem früher besprochenen Antrag, was die Abbildung Nr. 1 darstellt.

Den Antrag soll man bei der Europäischen Kommission stellen. Die ausführlichen Informationen über das RP 7 gibt es auf der offiziellen Webseite von RP 7 http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

An den Projekten von dem siebten Rahmenprogramm dürfen natürliche und juristische Personen teilnehmen, die kraft des Landrechtes oder des internationalen Rechtes ernannt wurden.

An den Projekten dürfen zum Beispiel teilnehmen:

- Hochschulen
- Forschungsorganisationen (darunter auch Institute von der Polnischen Akademie der Wissenschaften)
- Juristische Personen, die kraft des Unionrechtes ernannt wurden (darunter auch Gemeinsame Forschungsstelle GFS –JRC)
- Internationale Organisationen
- Öffentliche Institutionen, Organe der Selbstverwaltung und Oberschulen
- kleine und mittelgroße Unternehmen

Das siebte Rahmenprogramm ermöglicht Finanzierung unter anderem von:

1. Den Forschungen, die den aktuellen Wissensstand überschreiten (das Programm IDEAS - IDEEN), die von Wissenschaftlern aus allen Wissensgebieten initiiert werden.

2. Den Forschungen, die in der internationalen Zusammenarbeit geführt werden (das Programm COOPERATION – ZUSAMMENARBEIT) auf den gewählten Gebieten:

- Gesundheit
- Nahrung, Landwirtschaft, Fischerei, Biotechnologie
- Computer- und Kommunikationstechnologien
- Nanowissenschaft, Nanotechnologie, Materialien und neue Produktionstechnologien
- Energie
- Umwelt (zusammen mit Klimaänderungen)
- Transport (zusammen mit Aeronautik)
- Sozial-wirtschaftswissenschaftliche und humanistische Wissenschaften
- Weltraum
- Sicherheit

Verlangt wird dann die Gründung des internationalen Konsortiums, um Forschungen zu führen. Es soll wenigstens aus drei juristischen Subjekten bestehen, die aus drei verschiedenen Ländern kommen. Die Länder sollen Mitgliedstaaten der EU oder assoziierte Länder sein.

3. Projekte, deren Ziel ist, das Humanpotential quantitativ und qualitativ im Bereich der Forschungen und der technologischen Entwicklung in Europa zu stärken und zur internationalen und intersektoralen Mobilität anzuregen – Das Programm der Stipendien PEOPLE-MENSCHEN

4. Projekte, die zum Ziel haben, die Schlussaspekte des europäischen Potentials zu unterstützen. Das betrifft: Forschungen, die technologische Entwicklung, solche Innovationen wie Forschungsinfrastrukturen, die Entwicklung des völligen Forschungspotentials, Forschungen zugunsten der kleinen und mittelgroßen Unternehmen, die Koordinierung der Forschungspolitik und die horizontalen Handlungen im Bereich der internationalen Zusammenarbeit – CAPACITIES – MÖGLICHKEITEN

Projekte RP7 werden in den internationalen Konsortien durchgeführt. Anforderungen, die Teilnehmerzahl, deren Art und sogar Herkunftsland betreffen, werden immer in Wettbewerbsdokumentation angegeben. Auf der offiziellen Webseite des siebten Rahmenprogramms http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html gibt es Zugang zu allen Unterlagen. Auf dieser Seite kann man auch Projektpartner suchen.

Wie es früher erwähnt wurde, sind die Projekte des siebten Rahmenprogramms nicht direkt für die Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der Behinderten arbeiten, bestimmt, aber sie verbieten diesen Organisationen nicht an den Projekten teilzunehmen. Im Programm Zusammenarbeit (Cooperation) – Priorität: sozialwirtschaft-wissenschaftliche und humanistische Wissenschaften Socio-Economics Sciences and Humanities (SSH) ist es möglich, Forschungstätigkeiten, die mit Behinderten verbunden sind, zu führen.

Es sind vor allem Handlungen, die Haupttendenzen in der Gesellschaft und ihre Konsequenzen betreffen. Man soll nicht vergessen, dass es mit dem siebten Rahmenprogramm vor allem die auf vielen Gebieten geführten Forschungen finanziert werden, die zur Verbesserung des Lebensstandards der EU-Bewohner beitragen. Es werden auch Forschungsstipendien finanziert, die Möglichkeit geben, die Forschungen in den besten Forschungsgruppen zu führen.

Die Berater des regionalen Kontaktpunktes geben alle Informationen über das siebte Rahmenprogramm

Smoluchowskistraße 48

Wroclaw (Breslau)

Telefonnummer: 071-320-33-18

Faxnummer: 071-320-39-48

wctt@wctt.pl

Die Informationsstelle ist von Montag bis Freitag von 8.00 bis 16.00 geöffnet. Informationen werden kostenlos erteilt

Idee für ein Projekt	<p>In dieser Etappe soll man:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Die Idee für ein Projekt an die von der Europäischen Kommission veröffentlichten Wettbewerbsthemen von dem siebten Rahmenprogramm anpassen – Die Fragen beantworten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Was resultiert aus der Idee? 2. Welches Problem soll die Idee lösen? (die Forschungen sollen sich auf Lösen der Wissenschafts-, Technik-, Sozial-, Geschäftsproblemen konzentrieren).
Gründung eines Konsortiums	<p>Das allgemeine Prinzip, das die minimale Anzahl der Teilnehmer betrifft, verlangt, dass an dem Projekt drei voneinander unabhängige Subjekte aus drei verschiedenen Mitgliedsstaaten oder aus assoziierten Ländern teilnehmen. Die Forschungen können geführt werden von: Institutionen der Wissenschaft (Universitäten, Akademien und Instituten), kleinen und mittelgroßen Unternehmen und der großen Industrie, Organisationen (Föderationen und Vereinen), allen privaten und öffentlichen Institutionen, den individuellen Forschern und Regierungs- und Nichtregierungsseinheiten, vorgesehen wird Finanzierung der Teilnahme an Projekten für Institutionen aus anderen Ländern</p>
Arbeit an dem Antrag	<p>Der Koordinator des Projektes (der Leiter für Partner) mit der Unterstützung des ganzen Konsortiums ist verpflichtet, einen Antrag gemäß den geltenden Anforderungen zu schreiben. Dazu soll man ein Antragsformular ausfüllen, gemäß den Hinweisen, die in Ratgebern für Benefiziar beschrieben werden. Ein Antrag besteht aus 2 Teilen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – FORM A – Kontaktinformationen und Beschreibung der Projektpartner, Informationen über beantragte Zuschüsse, kurze Beschreibung der Arbeit – FORM B – sachliche Informationen – Beschreibung des Projektes <p>Das Antragsformular und Ratgeber für Benefiziar befinden sich auf der offiziellen Webseite des siebten Programms http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html</p>
Antrag stellen	<p>Die Anträge werden in elektronischer Form im EPSS System (Electronic Proposal Submission Software) gestellt. Das System ist im Internet zugänglich https://www.epss-fp7.org</p> <p>Der EPSS wird von dem Koordinator bedient, der durchs Einloggen ins System ein Login und Passwort für sich und für Partner bekommt. Das System ist kostenlos, funktioniert rund um die Uhr und verkürzt die Zeit für Antragsvorbereitung. Die Zeit, in der man einen Antrag stellen soll, ist bestimmt. Die Anträge soll man früher stellen.</p>
Beurteilungsprozess	<p>Die Beurteilung der Anträge ist ein- oder zweistufig. In der Wettbewerbsdokumentation gibt es Auskunft über Art und Weise der Beurteilung und über Beurteilungskriterien. Wenn die Beurteilung zweistufig ist, reicht der Antragsteller zuerst eine kürzere Antragsversion ein, und nach der positiven Beurteilung soll er volle Version des Antrags einbringen. Diese Tatsache lässt die Kosten der Antragsvorbereitung sparen. Die einstufige Beurteilung verlangt, dass man die volle Version des Antrags einbringt. Die Anträge werden von objektiven Evaluatoren aufgrund der in den Handbüchern angegebenen Kriterien beurteilt.</p>

Verhandlungen mit der Europäischen Kommission	<p>Die Negoziationsetappe betrifft die gemeinsamen Bestimmungen, die Budget, Handlungen und Ergebnisse betreffen, die im Projekt erreicht werden. Sofort nach der Vorbereitung der Rangliste von Projekten nach der Beurteilungsetappe werden die Koordinatoren der angenommenen Anträge zu Verhandlungen mit der Europäischen Kommission eingeladen. Die Einladungen werden mit den offiziellen Briefen versendet, in denen das Verhandlungsprogramm bestimmt ist. Das Verhandlungsprogramm ist auf Grund des Projektbeurteilungsforschulars vorbereitet. Die Antragsteller können gebeten werden, die im Evaluationsprozess vorgeschlagenen Änderungen zu berücksichtigen, die technischen oder Budgetfragen betreffen. Sie können auch gebeten werden, administrative Daten anzugeben, die für Vorbereitung des Kontraktes notwendig sind.</p>
Unterschreiben des Vertrags	<p>Nach der positiven Beurteilung und dem geschlossenen Verhandlungsprozess unterschreibt der Koordinator einen Vertrag „Grant Agreement“ mit der Europäischen Kommission. Der Vertrag „Grant Agreement“ bestimmt die gegenseitigen Rechte und Pflichten zwischen der Kommission und den Projektteilnehmern. Das Muster vom Vertrag „Grant Agreement“, der von der Europäischen Kommission bestimmt wurde, befindet sich auf der Webseite: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html</p> <p>Die Partner treten dem Kontrakt bei, indem sie „Form A“ unterschreiben. Der Vertrag sichert folgende Bereiche: die innere Struktur des Konsortiums, die Aufteilung der Geldanlage unter den Projektteilnehmern, die Verfahrensweise bei dem Entscheiden über die Auseinandersetzungen, das Prinzip der Verantwortung und des Schadenersatzes. Der Vertrag ist kein Dokument der Europäischen Kommission, er wird aber von der Europäischen Kommission verlangt.</p>
Durchführung des Projektes	<p>Das Projekt beginnt mit einem Auftakttreffen (kick-off meeting), während dessen man Ziele des Projektes und Arten der Handlungen bespricht und die für bestimmte Aufgaben verantwortlichen Partner wählt, Projektetappen ausführlich macht und Unklarheiten erklärt. Die Idee der Aufteilung des Projektes in Arbeitspakete und Aufgaben wurde eingeführt, damit man kleine, effektive Gruppen gründet, die verschiedene Aufgaben realisieren und die Ergebnisse erzielen. Das Treffen findet in dem ersten Monat nach dem Projektstart statt. In der weiteren Etappe der Projektrealisierung werden meistens je 3-4 Monate weitere Treffen (1-3 Tage) organisiert, während dessen bisherige Ergebnisse der einzelnen Arbeitspakete besprochen werden. Es werden auch nächste Aufgaben geplant.</p> <p>Der Koordinator ist für den Arbeitsfortschritt verantwortlich, gute Verwaltung gilt also als effektive Methode für die Überwindung der Probleme, die mit der Realisierung der Projekte in der internationalen Umwelt verbunden sind. Während der Durchführung des Projektes ist manchmal die Änderung der Ziele oder Ergebnisse usw. notwendig – die Änderungen sind möglich, nur mit der Vereinbarung mit Project Officer oder es kann sogar die formelle Änderung von Grant Agreement notwendig sein.</p>

Andere Hilfsprogramme

National Disabled Persons Rehabilitation Fund

Der staatliche Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen

Der staatliche Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen wurde kraft des Gesetzes vom 9. Mai 1991 (das Gesetz über die Beschäftigung und Berufsrehabilitation der behinderten Personen) gegründet. Die gegenwärtige Tätigkeit des Fonds beruht auf dem Gesetz vom 27. August 1997 (das Gesetz über berufliche und soziale Rehabilitation und Beschäftigung der Behinderten).

Der staatliche Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen ist ein nationaler Zielfonds, der die Rechtsfähigkeit besitzt. Die Geldmittel von dem staatlichem Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen sind für im oben genannten Gesetz bestimmte Ziele gewidmet, darunter auch für Programme, die von dem Aufsichtsrat des staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen genehmigt werden.

Die Einnahmen von dem staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen sind vor allem Mittel, die aus monatlichen Pflichteinzahlungen kommen, welche die Arbeitgeber zahlen, die wenigstens 25 Arbeiter in Umrechnung in Vollzeitarbeit beschäftigen und bei denen Beschäftigungsindex der Behinderten kleiner als 6% ist.

Die Geldmittel von dem staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen werden im Bereich der Berufsrehabilitation unter anderen bestimmt für:

- Zuschuss zur Vergütung der Behinderten, der dem Arbeitgeber geleistet wird
- Zuschuss zur Versicherungsbeitrag
- Rückerstattung von einem Teil der Kosten für Schulungen für die Behinderten
- Zuschuss zur Beschäftigung einer Person, die einem behinderten Arbeiter am Arbeitsplatz hilft (Assistent am Arbeitsplatz)
- Unterstützung bei der Gründung und Betriebshaltung von Betrieben der Berufsaktivität
- Eigene Programme des nationalen Fonds der Rehabilitierung von Behinderten, die zugunsten der Berufsrehabilitation realisiert werden und die zur Gründung neuer Arbeitsplätze und zur Beschäftigung der Behinderten dienen, u.a. „Trainer der Arbeit –die unterstützte Beschäftigung der Behinderten“

Im Bereich der sozialen Rehabilitation werden von den Geldmitteln des staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen Zuschüsse geleistet u.a. für:

- Workshops der Beschäftigungstherapie
- Sport, Kultur, Tourismus und Erholung der Behinderten
- Hilfe für einzelne Behinderte, u.a. bei der Versorgung mit der Rehabilitationsausrüstung, orthopädischen Geräten und Hilfsmitteln, bei der Beseitigung der architektonischen Barrieren, Kommunikation
- Eigene Programme vom nationalen Fonds der Rehabilitierung von behinderten Personen, die zugunsten der einzelnen Behinderten durchgeführt werden z. B. „Schüler auf dem Lande“, „Die effektive Zufahrt“, „Pegaz/Pegasus 2003 – Modul I- das Gebiet A, B, C“, „Computer für Homer“, „Student II – die ständige Bildung der Behinderten“
- Projekte, die von den EU-Hilfsmitteln gefördert werden und die in dem gegebenen Jahr zur Realisierung vorgesehen werden
- Eigene Programme von dem staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen, die zugunsten der sozialen Rehabilitation realisiert werden, darunter: „Das Programm zum Beseitigen der Unterschiede zwischen den Regionen“, „Partner III – die Förderung der Aufgaben und Projekte, die von Nichtregierungsorganisationen zugunsten der Behinderten realisiert werden“, „Das Programm zur Beschränkung der Folgen von Behinderungen“, „Das Programm zur Förderung der Initiativen zugunsten der Behinderten“, „Pegaz/Pegasus 2003 – Modul III“.

Kostenlose Infolinie und Gewinnung von Informationen

Unter der kostenlosen Telefonnummer 0800533335 können alle von Montag bis Freitag von 10.00 bis 18.00 Informationen bekommen, z. B. über Berechtigungen der Behinderten, Rentenentscheid, Themen, die mit der Beschäftigung von Behinderten verbunden sind. Man kann auch Telefonnummer und Adressen von Filialen des staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen, Kreiszentren, die Hilfe für Familie anbieten, Marschallämter, Kreis- und Woiwodschaftsgruppen zum Entscheid über den Grad der Behinderung und anderen Selbstverwaltungseinheiten, die zur Hilfe der Behinderten gegründet wurden, erhalten.

Man kann auch alle Informationen unter der Adresse der elektronischen Post erhalten pfron@tai.pl, durch ein Internetchart auf der Webseite www.pfron.tai.pl oder direkt auf der Webseite des Fonds www.pfron.org.pl

In dem Fonds ist unter der Telefonnummer 0801233554 ein Call-Center für jene Behinderte tätig, die ein Gewerbe betreiben oder die sich um Rückerstattung der Beiträge zur Sozialversicherung bewerben. Das Call-Center gibt Auskunft über die Anmeldung der Behinderten und das richtige Ausfüllen der Unterlagen, die notwendig sind, um eine Rückerstattung zu bekom-

men. Das Call-Center funktioniert von Montag bis Freitag von 8.00 bis 16.00 Uhr.

Die gewählten Programme, die durch den staatlichen Fonds zur Rehabilitation der Behinderten Personen Realisiert Werden

(mehr Informationen auf der Webseite: <http://www.pfron.org.pl>)

**Das Programm „TRAINER DER ARBEIT
– unterstützte Beschäftigung der Behinderten“**

Die Realisierung dieses Programms wird für Jahre 2007-2010 geplant.

Der Organisator: das Büro des staatlichen Fonds zur Rehabilitation der behinderten Personen

Das Programm hat das Ziel, ein solches Muster der unterstützten Beschäftigung zu schaffen, das den Behinderten ermöglicht, auf dem Arbeitsmarkt zu funktionieren.

Finanzhilfe wird im Rahmen des Programms geleistet für:

- den Zuschuss zu Kosten der einmaligen Schulung des Trainers der Arbeit – in der Höchstbetrag von 2000 PLN für einen Schulungsteilnehmer
- den Zuschuss zur Vergütung des Trainers der Arbeit – der nicht höher als drei Minimumvergütungen ist
- den Zuschuss zur Vergütung des Berufsberaters – der nicht höher als drei Minimumvergütungen ist
- den Zuschuss zur Vergütung des Psychologen und des Koordinators eines Projektes, das im Rahmen des Programms realisiert wird - der nicht höher als drei Minimumvergütungen ist
- Zuschuss zu den Kosten der Bürounterhaltung bis zu dem maximalen Betrag von 1500 PLN pro Monat

Die Empfänger des Projektes sind:

1. Die Einheiten der territorialen Kreis-und Gemeindeselbstverwaltung
2. Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der Behinderten arbeiten und die einen Trainer der Arbeit beschäftigen oder zu beschäftigen beabsichtigen

Die Dienstleistungen des Trainers der Arbeit, des Berufsberaters und des Psychologen, die von den Projektgeldmitteln finanziert werden, können ausschließlich betreffen:

- Geistig Behinderte mit dem ärztlichen Befund über den starken oder mäßigen Behinderungsgrad
- Behinderte, psychisch krank, mit dem ärztlichen Befund über den starken oder mäßigen Behinderungsgrad
- Behinderte, die blind oder taub sind, mit dem ärztlichen Befund über den starken oder mäßigen Behinderungsgrad

- Körperlich Behinderte mit dem ärztlichen Befund über den starken oder mäßigen Behinderungsgrad, Arbeitslose oder Arbeitsuchende – die nicht beschäftigt sind und die in Arbeitsämtern registriert sind

„PARTNER III“ – die Förderung der Aufgaben und Projekte, die von Nichtregierungsorganisationen zugunsten der Behinderten durchgeführt werden

Der Organisator: das Büro und die Filialen von dem staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen

Die Realisierung des Programms wird bis 31. Dezember 2013 geplant.

Das Hauptziel des Programms ist die Steigerung der Berufs- und Sozialaktivität der Behinderten durch Handlungen, die die Nichtregierungsorganisationen unternehmen. Das Operationsziel ist, den Zugang zu Unterstützungsangebot zu versichern, darunter Dienstleistungen, die von Nichtregierungsorganisationen zugunsten der Behinderten erbringen.

Das Programm wird in zwei Modulen realisiert:

Der Modul A – Zuschüsse für die Aufgaben, die die ständig realisierten Handlungen betreffen

Der Modul B – Zuschüsse für die Projekten, die die einmaligen Handlungen betreffen (d.h. Projekte, deren Realisierungszyklus ein Kalenderjahr umfasst)

Subjekte, die berechtigt sind, sich um Zuschüsse im Rahmen des Programms zu bewerben, sind Nichtregierungsorganisationen (d.h. Vereine, Stiftungen, juristische Kirchpersonen, Kammer, die zugunsten der Behinderten arbeiten und die in ihrem Statut eine Eintragung haben, dass sie solche Tätigkeit führen)

Bedingungen für Teilnahme an dem Programm:

- Dokumentation von der Führung der Tätigkeit zugunsten der Behinderten (mindestens 2 Jahre lang)

- Der Besitz oder die Sicherung des Eigenkapitals

An dem Programm dürfen keine Antragsteller teilnehmen, die:

- Schuldverhältnis gegenüber dem staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen besitzen (Zahlungsrückstände der Pflichteinzahlungen für den nationalen Fonds der Rehabilitation von Behinderten)

- Schuldverhältnis gegenüber dem polnischen Rentenversicherungsträger und/oder Finanzamt

Finanzhilfe im Rahmen des Programms kann für Realisierung der Aufgaben (im Rahmen des Moduls A des Programms) oder der Projekte (im

Rahmen des Moduls B des Programms) bestimmt werden, die folgende Handlungen betreffen:

1. Die Führung der komplexen und ständigen Rehabilitation der Behinderten (darunter auch der Kinder und Jugendlichen) in verschiedenen Typen von Bildungseinrichtungen

2. Die Aktivierung und Führung der Schulungen, Kurse, Workshops für Behinderte, die beruflich und sozial aktivieren.

3. Die Organisation und Führung der Schulungen und Workshops für Familienmitglieder der Behinderten, Betreuer und Volontär, die direkt in den Rehabilitierungsprozess engagiert sind. Es wird gerichtet auf:

a Den Integrationsprozess der Behinderten in der lokalen Umwelt und Gemeinschaft

b Die Steigerung der Lebensaktivität und der ökonomischen Unabhängigkeit der Behinderten

c Die Steigerung der Fertigkeiten der Zusammenarbeit mit Behinderten, darunter auch Betreuung und Leistung der Hilfe im Rehabilitationsprozess

d Die Einführung und Verbesserung der Anwendung von neuen Methoden der sozialen und beruflichen Rehabilitation

4. Die Führung der psychologischen, sozialen und rechtlichen Beratung für Behinderte, ihre Betreuer und für Personen, die in den Prozess der sozialen und beruflichen Rehabilitation engagiert sind.

5. Die Führung des individuellen und Gruppenunterrichts, der

a zum Ziel hat, solche Fertigkeiten zu erwerben und zu entwickeln, die für behinderte Personen notwendig sind, damit sie selbstständig handeln können.

b zum Ziel hat, die Fertigkeit zu entwickeln, sich mit der Umgebung zu kommunizieren (das betrifft Personen mit Gehörsinn- oder Sprechstörungen oder die geistig behindert sind)

c die Anwesenheit der geistig Behinderten in verschiedenen sozialen Rollen verbessert und unterstützt.

6. Die Sicherung eines Blindenhundes oder eines Hund-Assistenten für die blinden oder körperlich behinderten Personen

7. Die Organisation und Durchführung der Schulungen für die Dolmetscher der Zeichensprache

8. Die Sammlung und die Verbreitung der Informationen über zustehende Berechtigungen, vorhandene Dienstleistungen, die Rehabilitationsausrüstung und die technische Hilfe für Behinderte

9. Die Förderung von Berufsleistungen und von sozialen Leistungen der Behinderten, insbesondere in Form der Wettbewerbe, Ausstellungen, Festivals, Präsentationen.

10. Die Organisation der überregionalen Veranstaltungen für Behinderte

11. Die Teilnahme der Behinderten an Kultur- und Sportveranstaltungen, die für sie im Ausland organisiert werden

12. Die Führung der Berufsberatung und der Arbeitsvermittlung für Behinderte, gemäß den besonderen Vorschriften

13. Die Führung der Informationskampagne, die es zum Ziel hat, die Bedingungen der Anwesenheit der Behinderten in dem sozialen und beruflichen Leben zu verbessern und die psychologischen und architektonischen Barrieren zu beseitigen

14. Die Bearbeitung und die Veröffentlichung:

a der ständigen Publikationen – regelmäßig und unregelmäßig

b der einheitlichen Publikationen (Ratgeber, Schulungsmaterialien)

c der anderen Publikationen, die die Probleme der Behinderung betreffen

15. Die Bearbeitung und die Veröffentlichung der Publikationen für Behinderte, die mit der vergrößerten Schrift oder mit Blindenschrift gedruckt werden, die auch in einem zum Lesen leichten Text veröffentlicht werden oder auf Kassetten, CDs, Disketten oder im Internet angeboten werden

16. Die Teilnahme der Organisationen der Behinderten oder Organisationen von Familien der Behinderten (falls die Behinderten nicht daran teilnehmen können) an der europäischen und weltweiten Bewegung der Behinderten

Der Betrag, der von dem nationalen Fonds der Rehabilitation von Behinderten auf die Durchführung jeder Publikation und jedes Projektes ausgegeben wird, darf nicht 80% der qualifizierten Kosten überschreiten, die im Rahmen der Durchführung der Aufgabe oder des Projektes getragen werden, sie kann auch nicht den Zuschussbetrag überschreiten. Was die Organisationen des öffentlichen Nutzens betrifft, darf dieser Betrag nicht 90% von den genannten Ausgaben überschreiten.

Die Summe der Ausgaben von Geldmitteln des nationalen Fonds der Rehabilitation von Behinderten, die für Kauf und Wartung der Ausrüstung und Geräte, für Montage- und Wartungsarbeiten, für die Anpassung der Räume für Behinderte bestimmt wird, darf nicht höher als 20% von dem Gesamtzuschuss der Aufgabe oder des Projektes sein.

Um Zuschüsse im Rahmen des Moduls A können sich Antragsteller bewerben, die zur Teilnahme an dem Programm aufgrund der Vereinbarungen zwischen diesen Antragstellern und dem nationalen Fonds der Rehabilitation von Behinderten aufgenommen werden.

Der Modul B wird unabhängig von den Vereinbarungen im Rahmen des Moduls A des Programmes realisiert.

Die Anträge auf Abschließen einer Vereinbarung im Rahmen des Moduls A des Programms werden von 2007 bis 2011 angenommen und geprüft.

Der Termin der Annahme von den Anträgen auf das Abschließen der Vereinbarung wurde bis zum 15. September des Jahres, das das Jahr der Realisierung der Verständigung vorangeht, festgelegt.

Die Anträge im Modul B (Zuschüsse zu den Projekten, die einmalige Handlungen betreffen, d.h. zu den Projekten, deren Realisierungsdauer in einem Kalenderjahr stattfindet) werden ständig angenommen, nicht später aber als 2 Monate vor dem Beginn des Projektes. Im Modul A (Zuschüsse zur Durchführung der ständigen Aufgaben) werden sie bis zum 15. Dezember des Jahres, das das Jahr des Projektbeginns vorangeht.

Das Programm der Beseitigung von Folgen der Behinderung

In dem Programm wurde angenommen, dass Zuschüsse von dem Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung Behinderter Personen für Projekte geleistet werden, die dazuführen, die Folgen der Behinderung zu beseitigen und deren Hauptziel ist, den Behinderten zu erleichtern, in die berufliche und soziale Aktivität zurückzukommen.

Der Ausführende: das Büro und die Filialen von dem Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen

Das Ziel des Programms ist, die Behinderten schnell beruflich und sozial zu aktivieren, indem man solche Unternehmen fördert, die zu der Beseitigung von Folgen der Behinderung führen.

Die Empfänger des Programms sind:

1. Kommunale Selbstverwaltungseinheiten
2. Vereine und Stiftungen, die zugunsten der Behinderten arbeiten, darunter diese, die ein öffentliches Gewerbe betreiben, die:
  - a In ihrem Status die Eintragung über Rehabilitationstätigkeit der Behinderten haben
  - b Mindestens 5 Jahre lang zugunsten der Behinderten arbeiten
  - c Über das Fachpersonal verfügen
  - d Die Bedürfnisse der Behinderten identifizieren und schnell darauf reagieren.

Benefiziären sind Behinderte, die einen ärztlichen Befund über den Grad der Behinderung besitzen

Die Verfahrensweise der Antragstellung

Der Antrag auf das Abschließen der Vereinbarung wird im dem Jahr gestellt, das das Jahr des Projektbeginns vorangeht, in dem Termin, der von dem Vorstand des Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der Behinderten Personen in einem besonderen Gesetz festgestellt wird.

Die Anträge auf Zuschüsse werden bis zum 15. Januar des Jahres gestellt, welches die Projektrealisierung betrifft.

1. Für Nichtregierungsorganisationen, die in dem ganzen Land tätig sind, in Büro von dem Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung Behinderter Personen

2. Für Nichtregierungsorganisationen, die auf lokaler Ebene tätig sind und für kommunale Selbstverwaltungseinheiten – in Filialen von dem Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen

Pegaz 2003/ Pegasus 2003

Der Ausführende: Filialen von dem Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen

Das Programm wird seit 2003 in 3 Modulen durchgeführt:

1. Der Modul I- die Unterstützung bei der Aktivierung der Behinderten durch Beseitigung der Transportbarrieren und bei der Kommunikation, darunter 3 Gebiete:

A Die Unterstützung bei dem Kauf und bei der Montage der Ausrüstung im Auto, das im Besitz einer behinderten Person ist.

B Die Unterstützung bei dem Einkauf des Computers und der Computergeräte

C Die Unterstützung bei dem Einkauf des Rollstuhls mit dem Elektroantrieb

2. Der Modul II – Zuschüsse zu Unternehmen, die im Rahmen des Programms „Joni und Freunde, Polen“ unter dem Titel „Rollstühle für Polen“ realisiert werden

3. Der Modul III –Zuschüsse zur Beseitigung der Transportbarrieren (für Behinderte –Teilnehmer der Workshops der Beschäftigungstherapie)

Das Ziel des Moduls III ist, den Behinderten – den Teilnehmern der Workshops der Beschäftigungstherapie– den Zugang zur beruflichen und sozialen Rehabilitierung zu ermöglichen.

Als Benefiziarer der Unterstützung können Stiftungen, Vereine und andere Subjekte gelten, die Werkstätte und Therapien gegründet haben und sie führen.

Zuschüsse werden für fabrikneue Fahrzeuge geleistet, die zum Transport der Behinderten dienen:

1. Personalkraftwagen, die mit dem Aufzug, der Auffahrt und anderen Anlagen ausgestattet werden, die das Fahrzeug an den Transport von Behinderten anpassen. Diese PKWs sind in Standardversion Autos mit 9 Plätzen (Kleinbusse)

2. Busse mit 10 Plätzen , die mit dem Aufzug, der Auffahrt und anderen Anlagen ausgestattet werden, die das Fahrzeug an den Transport von Behinderten anpassen

Die Hilfe in Form von Zuschüssen kann auch den Subjekten geleistet werden, die Werkstätten und Therapien gegründet haben und sie führen und die:

1. Kein Fahrzeug besitzen
2. Ein Fahrzeug besitzen, das älter als 5 Jahre ist und das zum Transport der Behinderten – Teilnehmer der Werkstätten und Therapien dient

Das Programm der Unterstützung der Initiativen zugunsten der Behinderten

Das Programm wird seit dem 31.Dezember 2010 durchgeführt.

Ziele des Programms:

a Die Förderung der notwendigen Wandlungen im Bewusstsein der polnischen Gesellschaft im Bereich der Anerkennung des Rechtes der Behinderten auf volle Integration mit der Gesellschaft, Abbau der Vorurteile

b Die Gestaltung der Politik, die die Leistungen der Behinderten und der Organisationen, die zugunsten der Behinderten arbeiten, verbreitet

c Die Präsentation und die Anerkennung der Kunst- und Sportleistungen der Behinderten

d Die Förderung des kompetenten Personals, das mit den Behinderten zusammenarbeitet

e Die Entwicklung der Persönlichkeit durch Kunst und Sport

Das Programm besteht aus folgenden Modulen:

a Der Modul A – GLEICHE CHANCEN – DER GLEICHE ZUGANG – der gesamtpolnische Wettbewerb für das beste Programm der kommunalen Kreis- oder Gemeindeselbstverwaltungseinheit zugunsten der Behinderten

b Der Modul B – DIE GEÖFFNETE TÜR – der polenweite Wettbewerb für die beste Magister- oder Doktorarbeit, deren Forschungsthema die Behinderung in der sozialen, gesundheitlichen oder beruflichen Dimension ist.

c Der Modul C – DIE KUNST DER BEHINDERTEN- der polenweite Kunstwettbewerb für Teilnehmer der Werkstätten und Therapien, Teilnehmer der lokalen Selbsthilfshäuser für Behinderte und Bewohner der Sozialhilfshäuser für Behinderte

d Der Modul D – PRO ARTE – individuelle Preise für Behinderte mit besonderen Kunst- und Sportleistungen

e Der Modul E – STATUETTEN DES Staatlichen Fonds zur Rehabilitation von behinderten Personen – die Preise des Vorstandes von dem Staatli-

chen Fonds zur Rehabilitierung der behinderten Personen für Personen und Institutionen mit besonderen Leistungen für Behinderte.

Benefizaren des Programms sind:

- Im Modul A - GLEICHE CHANCEN – DER GLEICHE ZUGANG- die kommunalen Kreis-oder Gemeindegemeinschaften
- Im Modul B – DIE GEÖFFNETE TÜR – Absolventen des Magister- und Doktorstudiums und Personen, welche die Doktorarbeit in anderem Gang/Verfahren verteidigt haben
- Im Modul C – DIE KUNST DER BEHINDERTEN - Teilnehmer der Werkstätten und Therapien, Teilnehmer der lokalen Selbsthilfshäuser für Behinderte und Bewohner der Sozialhilfshäuser für Behinderte
- Im Modul D – PRO ARTE – einzelne behinderte Personen mit hervorragenden Kunst- und Sportleistungen oder mit Leistungen in der sozialen oder wissenschaftlichen Tätigkeit, darunter Preisträger der Wettbewerbe, Festivals, Sportveranstaltungen in einer mindestens gesamt-polnischen Dimension
- Im Modul E - STATUETTEN DES Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung von behinderten Personen – außerordentliche Personen und Institutionen, die besondere Leistungen für Behinderte haben

Kontakt Daten

Zentralstelle

Der staatliche Fonds zur Rehabilitierung von behinderten Personen

Jan Paweł II Allee Nummer 13

00-828 Warschau (Warszawa), POLEN

Telefonnummer 022-50 55 500

INFOLINIE für Behinderte: 0800 533 335

Die Verbindung mit der Nummer der Infolinie ist kostenlos. Infolinie funktioniert von Montag bis Freitag von 10.00 bis 18.00

Call-Center für Behinderte, die ein Gewerbe betreiben: 0801 233 554

Call-Center funktioniert von Montag bis Freitag von 8.00-16.00.

rzecznik@pfron.org.pl

interwencje@pfron.org.pl

Filiale vom Staatlichen Fonds zur Rehabilitierung von behinderten Personen in Niederschlesien

Szewskastraße 6/7

50-053 Wrocław, POLEN

Telefonnummer: 071-346 74 40

Faxnummer: 071 – 342 12 60

wroclaw@pfron.org.pl

Leiter der Filiale – Marcin Sokołowski

Der Fonds für Nichtregierungsorganisationen

Der Fonds für Nichtregierungsorganisationen wurde im Rahmen von Finanzmechanismen (the Norwegian Financial Mechanism und Finanzmechanismus des Europäischen Wirtschaftsraumes). Er wurde für die Realisierung der nicht gewinnorientierten Tätigkeiten bestimmt, die zum Beseitigen der ökonomischen und sozialen Unterschiede im Bereich des Europäischen Wirtschaftsraumes führen, die Rolle der Gesellschaft in Polen stärken und die Zusammenarbeit zwischen Polen und Norwegen, Island und Lichtenstein festigen. Das Budget des Fonds für Nichtregierungsorganisationen ist 7% des Betrags, der für Polen im Rahmen der Finanzmechanismen bestimmt wird und 37,8 Mio. Euro beträgt. Die Geldmittel werden im Rahmen der offenen Projektwettbewerbe verteilt, die in Jahren 2007-2009 organisiert werden. Die Hauptaufgabe von dem Fonds für Nichtregierungsorganisationen ist die Unterstützung der ständigen Entwicklung und die Stärkung der Leistungsfähigkeit und Fertigkeiten der polnischen Nichtregierungsorganisationen.

Zuschüsse werden vor allem für „weiche“ (Nichtinvestitions-)Projekte geleistet, die auf Vergrößerung der Vielfaltigkeit der Tätigkeiten, die von Nichtregierungsorganisationen unternommen werden, auf die Verbreitung der guten Praktika, auf die Steigerung der Qualität und der Wirksamkeit der von ihnen geführten Tätigkeiten gerichtet werden.

Zuschüsse für Investitionsprojekte werden nur dann geleistet, wenn das notwendig ist, um korrekt das Grundprojekt (das „weiche“ Projekt) durchzuführen. Die Projekte müssen sowohl die Voraussetzungen von dem Fonds für Nichtregierungsorganisationen als auch das Ziel der Komponente, für die sie gestellt werden, realisieren. Sie sollen mindestens einen Themenbereich betreffen.

Der Fonds für Nichtregierungsorganisationen – das sind 3 Komponente, die von 2 unabhängigen Operatoren bedient werden

1. Die Demokratie und die Bürgergesellschaft – der Operator: Stiftung „Fundusz Współpracy“ (der Fonds der Zusammenarbeit)

2. Der Umweltschutz und die ausgeglichene Entwicklung -- der Operator: ECORYS Polen

3. Gleiche Chancen und soziale Integration – Operator: ECORYS Polen

Die Aufgabe der Operatoren besteht darin, den Fond der Nichtregierungsorganisationen einzuführen und die Geldmittel an die Antragsteller zu verteilen. Die Operatoren haben das Verfahren von der Einführung einer Komponente bearbeitet, deshalb gibt es Unterschiede zwischen Anweisungen. Die Operatoren haben gemeinsam eine Webseite geschaffen, deren Ziel ist, ausführliche Informationen über den Fonds für Nichtregierungsorganisationen zu erteilen und die ermöglicht, auf die Unterseite der bestimmten Komponente zu gelangen.

Die Antragsteller im Rahmen von dem Fonds für Nichtregierungsorganisationen dürfen ausschließlich Organisationen sein:

- Stiftungen und Vereine
- Die von den Kirchen oder Glaubensbünden gegründeten Organisationen (Organe und Organisationseinheiten der Kirchen oder Glaubensbünden dürfen keine Anträge stellen)
- Soziale Partner (zB Organisationen der Arbeitgeber und Arbeitnehmer)
- Andere Nichtregierungsorganisationen, die einen besonderen rechtlichen Status haben und die zum öffentlichen Nutzen arbeiten

Diese Subjekte müssen folgende Bedingungen erfüllen:

- eine juristische Person sein
- sie müssen mindesten 12 Monate vor dem Antragstellen registriert werden
- sie müssen auf dem Gebiet von der Republik Polen registriert werden
- nach Grundsätzen non profit oder non for profit handeln, d.h. nicht gewinnbringend handeln oder den Gewinn für Statusziele widmen

Die Organisation, die oben genannte Bedingungen nicht erfüllt, darf kein Antragsteller werden, sie kann aber Partner werden.

Die Tätigkeiten im Rahmen des Projektes, für die keine Zuschüsse geleistet werden:

- die Handlungen im Bereich der Soforthilfe (darunter auch Aufgaben, die in der Sozial- oder Lebenssoforthilfe z.B. Stipendien)
- die schon dauernden oder geschlossenen Projekte (die Kostenrückerstattung)
- Kommerzielle Handlungen (gewinnbringende Handlungen)
- Politische Handlungen (die mit dem Funktionieren der politischen Parteien und der die Parteien unterstützenden Organisationen verbunden sind)
- Religiöse Handlungen (die mit dem religiösen Praktiken oder mit Priesterwerden verbunden sind)
- Handlungen, die mit der Vorbereitung und Finanzierung von Protestaktionen oder anderen Formen der Proteste verbunden sind.

Die Komponente: Die Demokratie und die Bürgergesellschaft

Die Komponente „Die Demokratie und die Bürgergesellschaft“ hat das Ziel, die bürgerliche Stellung zu entwickeln und das Wissen über Rechte und Pflichten der Bürger und auch die Gleichberechtigung zu verbreiten. Im Rah-

men der Komponente werden Tätigkeiten unterstützt, die das Anschließen des Nichtregierungssektors und der Bürger in das öffentliche Leben fördern, darunter ihr Engagement für soziale Kontrolle der Institutionen. Bevorzugt werden Tätigkeiten, deren Ziel ist, die Position der Nichtregierungsorganisationen zu stärken. Diese Handlungen haben einen großen Einfluss auf Qualität der Demokratie und der Menschenrechtsbeachtung.

Diese Komponente umfasst folgende Themenbereiche:

A Die Beachtung der Demokratieprinzipien

B Die Steigerung des Wissensstandes über die bürgerliche Gesellschaft und die Demokratieprozesse

C Der Ausbau der institutionellen Fähigkeiten der Nichtregierungsorganisationen und die Entwicklung des Nichtregierungssektors

Die Antragsteller können Kontakt mit dem Operator aufnehmen, um Auskunft zu bekommen:

Telefonnummer: (022) 45 09 868 (von Montag bis Freitag, von 12.00 bis 15.00)

Korrespondenzadresse:

Fundacja „Fundusz współpracy“ – die Stiftung „Der Fonds der Zusammenarbeit“

Dział Funduszu dla Organizacji Pozarządowych (die Abteilung des Fonds für Nichtregierungsorganisationen)

Górnośląskastraße 4a

00-444 Warschau (Warszawa), POLEN

Faxnummer: (022) 45 09 803

E-Mail: fop@cofund.org.pl

Man kann Ratschläge direkt vor Ort bekommen, vorher soll man jedoch den Termin vereinbaren. Die Hilfe darf nicht mit dem sachlichen Inhalt des Antrags verbunden werden

Die Komponente: Der Umweltschutz und die ausgeglichene Entwicklung

Die Komponente „Der Umweltschutz und die ausgeglichene Entwicklung“ hat das Ziel, die Aufmerksamkeit der Gesellschaft auf Probleme der Umwelt zu lenken und die Möglichkeit des sozialen Handelns zu schaffen. Sie soll auch Partnerschaft zwischen den Nichtregierungsorganisationen, die im Bereich des Umweltschutzes tätig sind, und den lokalen und regionalen Behörden, die für die Einführung der den Umweltschutz betreffenden Union- und Landesregelungen, verbreiten.

Im Rahmen der Komponente werden Projekte unterstützt, die folgende Ziele realisieren:

- Die Lenkung der Aufmerksamkeit auf die Notwendigkeit, das Gleichgewicht der Umwelt auf dem lokalen und regionalen Niveau auf den landwirtschaftlichen und urbanisierten Gebieten zu erhalten
- Das Schaffen der Möglichkeiten für die bürgerliche Handlung und das bürgerliche Engagement
- Die Verbreitung der Partnerschaft zwischen den Nichtregierungsorganisationen, die im Bereich des Umweltschutzes tätig sind, und den lokalen und regionalen Behörden, die für die Einführung der den Umweltschutz betreffenden Union- und Landesregelungen

Diese Komponente umfasst folgende Themenbereiche:

- A Bildungs- und Informationstätigkeiten zugunsten des Umweltschutzes
  - B Der Schutz des natürlichen Erbes
  - C Die Einführung der Rechtsvorschriften aus dem Bereich des Umweltschutzes
  - D Die Tätigkeiten zugunsten der Partnerschaft für die ökologische Effektivität
  - E Die Tätigkeiten zugunsten der Verbesserung des gesellschaftlichen Bewusstseins
  - F Die Finanzierung und institutionelle Aspekte der ausgeglichenen Entwicklung
  - G Die proökologische Umgestaltung des Tourismusmarktes
- Der ausführliche Bereich dieser Tätigkeiten wird im Handbuch von den Prozeduren des Fonds für Nichtregierungsorganisationen dargestellt.

Die Komponente: Die gleichen Chancen und die soziale Integration

Die Komponente „Die gleichen Chancen und die soziale Integration“ hat das Ziel, die Probleme der lokalen und regionalen Gemeinschaften zu lösen. Eine der Hauptaufgaben ist die Befürwortung der Initiativen, die die soziale Teilnahme vergrößern und die gleichen Chancen für die diskriminierten Sozialgruppen schaffen und die den Nichtregierungsorganisationen helfen, Handlungen in solchen Bereichen zu unternehmen, in denen der Staat begrenzte Möglichkeiten hat. Unterstützt werden auch kulturelle Initiativen, die Verbreitung der lokalen und regionalen Entwicklung, der Erfahrungsaustausch, der das Lösen der lokalen Probleme zum Ziel hat.

Die Komponente „Die gleichen Chancen und die soziale Integration“ hat das Ziel, die Nichtregierungsorganisationen in diesen Handlungen zu unterstützen, die darin bestehen, die Situation der Gruppen, die gefährdet sind, sozial ausgeschlossen zu werden, zu verbessern und sie mit der Gesellschaft zu integrieren.

Unterstützt werden Projekte, die in diesem Bereich folgende Ziele realisieren:

- Die Lösung von Problemen der lokalen Gemeinschaften
- Die Unterstützung der Initiativen, welche die soziale Teilnahme der diskriminierten Gruppen vergrößern
- Das Schaffen der gleichen Chancen für die diskriminierten Gruppen
- Die Unterstützung der Nichtregierungsorganisationen, die in diesen Bereichen tätig sind, in denen der Staat geringe Rolle spielt
- Die Unterstützung der kulturellen Initiativen
- Die Verbreitung der lokalen und regionalen Entwicklung
- Der Erfahrungsaustausch, der das Lösen der lokalen Probleme betrifft

Die oben genannten Ziele werden dadurch realisiert, dass man Projekte einführt, die die folgenden Themenbereiche betreffen:

A die Hilfe und die Stärkung der Position von diskriminierten und benachteiligten Personen

B die Unterstützung der ausgeglichenen lokalen und regionalen Entwicklung

C die Verbindung des Schutzes des natürlichen Erbes mit der Entwicklung der lokalen Gesellschaften

D die Berufsaktivierung der sozial ausgeschlossenen Gruppen

E Handlungen zur Verbesserung des bürgerlichen Bewusstseins

A Im Rahmen des Themenbereiches: **die Hilfe und die Stärkung der Position von diskriminierten und benachteiligten Personen** werden folgende Tätigkeiten gefördert:

- Die Unterstützung der Initiativen von den sozialen Unternehmen
- Die Verbesserung der Dienstleistungen und Tätigkeiten, die sozial integrieren
- Die Stärkung der Position und die Integration von Gruppen ohne Sonderrechte (zB Behinderte, Alte, Obdachlose)
- Die Vorbeugung der Gesundheit
- Der Bau und die Verbesserung von der Infrastruktur, die den Behinderten dient
- Bildungs- und Informationsprogramme (im Bereich der Kinderbetreuung und Mutterschaft)

- Hilfe den vernachlässigten, verlassenem und behinderten Kindern (z.B. die Verbreitung der familiären Kinderheime, der Ersatzfamilien, der Kindergärten, Integration der behinderten Kinder mit Altersgenossen, die Unterstützung der Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der behinderten Kinder und ihrer Familien arbeiten)

- Die therapeutischen Programme und Vorbeugungsprogramme für Jugendliche aus der sozialen Unterschicht und aus pathologischen Gebieten

- Die Organisierung der Freizeit für Kinder aus armen oder pathologischen Familien

- Die Unterstützung des gleichen Zugangs zur Bildung für diskriminierte Gruppen

- Auditen

- Die Verbesserung der Dienstleistungen, die die Nichtregierungsorganisationen erbringen (Investieren für Infrastruktur, die Bestimmung und Einführung der Standards von Dienstleistungen, das Schaffen der Netze) – nur als Zusatzthema zum Projekt

- Soziale Auditen

- Die Führung der Konsultations- und Beratungspunkten für Behinderte, Obdachlose und Personen mit alkoholischen Problemen

- Die Unterstützung der sozialen Initiativen, die dazu führen, die Bildungschancen der Jugend aus Dorfgebieten auszugleichen

- Die Unterstützung der Initiativen, die dazu führen, die Chancen der Frauen auf dem Arbeitsmarkt auszugleichen

- Die Therapie der Süchte

- Rehabilitationsprogramme für Behinderte

- Die Programme, die den Kindern und Jugendlichen erleichtern, das Wissen und die Fertigkeiten zu erwerben und an den Kultur- und Kunstveranstaltungen teilzunehmen

B Im Rahmen des Themenbereiches **die Unterstützung der ausgeglichenen lokalen und regionalen Entwicklung** werden folgende Tätigkeiten unterstützt:

- Die Partnerschaft zwischen Schauspielern, die auf dem lokalen und regionalen Niveau arbeiten, um die ausgeglichene Sozialentwicklung zu erreichen (z.B. zwischen Selbstverwaltung, Unternehmern, Arbeitgebervereinen und Nichtregierungsorganisationen).

- Der Ausbau der Mechanismen, die Elemente der sozialen Integration, der Bildung und Wirtschaftsentwicklung verbinden und die bei der Entwicklung der lokalen Gemeinschaften und bei der Bekämpfung der Arbeitslosigkeit helfen.

- Die Unterstützung der gemeinsamen Sozialverantwortung auf dem lokalen Niveau

- Die Bildungsprogramme für ganze Gemeinschaften
- Die Verbreitung der besten Praktika
- Hilfe bei der Organisierung von Unterstützungsgruppen und der Selbsthilfe
- Berufsberatung
- Die Entwicklung der Standarten von der Qualität der Dienstleistungen, die zur Integration mit dem Arbeitsmarkt führen
- Der Transfer des Wissens zwischen den Regionen

C In Rahmen des Themenbereiches: **die Verbindung des Schutzes des natürlichen Erbes mit der Entwicklung der lokalen Gesellschaften** können folgende Tätigkeiten unterstützt werden:

- Die Renovierung, die Modernisierung und die Anpassung von historischen Objekten an Kultur- und Sozialzwecke (z.B. Kulturzentren, Museen, Galerien, Jugendklubs, Erholungs- oder Bildungsstandorte für Kinder und Jugendliche)
- Die Behaltung und Verbreitung des lokalen Kulturerbes und der Sehenswürdigkeiten, die mit regionalen Traditionen verbunden sind
- Der Schutz und die Sicherung der Andenken- und Märtyrertumsplätze
- Interkulturelle Annäherung der diskriminierten Gruppen

D Im Rahmen des Themenbereiches **die Berufsaktivierung der sozial ausgeschlossenen Gruppen** werden folgende Tätigkeiten unterstützt:

- Workshops und Kurse im Bereich der Berufsaktivierung
- Workshops im Bereich der sozial-beruflichen Aktivierung der Behinderten
- Die Anpassung der Arbeitsbedingungen in Betrieben an die Bedürfnisse der Behinderten
- Die Berufsschulungen, die auf das Ausüben eines Berufs vorbereiten und die Berufsqualifikationen steigern, darunter auch Fremdsprachenlernen (und Polnisch für Flüchtlinge), die Kurse der Nutzung der neuen Technologien usw.
- Die Gründung der Zentren der sozialen Integration, die für Personen bestimmt werden, die mit der Marginalisierung und mit dem sozialen Ausschluss gefährdet sind.

– Promotionskampagnen und andere Handlungen, die Volontariat im Bereich der Integration der Personen, die gefährdet sind, sozial ausgeschlossen zu werden, mit dem Arbeitsmarkt unterstützen

E Im Rahmen des Themenbereiches **Handlungen zur Verbesserung des bürgerlichen Bewusstseins** können folgende Tätigkeiten unterstützt werden:

- Handlungen, deren Ziel ist, die Beschäftigung der Behinderten zu steigern

– Die Steigerung der sozialen Akzeptanz für Flüchtlinge
Kontaktaten des Operators der Komponenten „Die gleichen Chancen und die soziale Integration“ und „Der Umweltschutz und die ausgeglichene Entwicklung“:

ECORYS Polska Sp. Z o. o. / ECORYS Polen GmbH

Raławickastraße 146

02-117 Warschau (Warszawa), Polen

Telefonnummer: 22 339 36 36

Faxnummer: 22 339 36 37

Alle Informationen, die den Fonds für Nichtregierungsorganisationen betreffen, wurden aufgrund des Dokumentes „Der Fonds für Nichtregierungsorganisationen. Rahmendokument. Finanzmechanismus und der norwegische Finanzmechanismus 2003-2007“ vom 23. Dezember 2005 und aufgrund der Dateien aus der Webseite: www.funduszngo.pl bearbeitet

Das Regierungsprogramm – der Fonds der bürgerlichen Initiativen

Der Fonds der bürgerlichen Initiativen ist als mehrjähriges Regierungsprogramm entstanden, für den in Jahren 2005-2007 die Gelder von dem Staatshaushalt (im Rahmen der Zielreserve, in der Höhe, die im Haushaltsgesetz vorgesehen wurde) bestimmt werden. Es wurde angenommen, Geldmittel in der Höhe von 30 Mio. PLN in jedem Jahr zu bestimmen. Gegenwärtig wird das Programm fortgesetzt. Die Ziele des Fonds sind die Anregung und die Unterstützung der bürgerlichen Initiativen mit der Teilnahme des Sektors der Nichtregierungsorganisationen. Subjekte, die dazu berechtigt sind, Anträge auf Zuschüsse im Rahmen von dem Fonds der bürgerlichen Initiativen zu stellen, sind:

- Nichtregierungsorganisationen
- Juristische Kirchpersonen und Organisationseinheiten

Im Jahr 2008 wurden Geldmittel in der Höhe von 60 Mio. PLN für die Realisierung des Programms bestimmt. Das strategische Ziel im Jahr 2008 ist die Zunahme der Beteiligung von Nichtregierungsorganisationen an der Realisierung der öffentlichen Aufgaben. Das wird möglich durch Unterstützung von:

- Den individuellen Handlungen, die von den Nichtregierungsorganisationen im Bereich der Durchführung der öffentlichen Aufgaben initiiert werden
- Den gemeinsamen bürgerlichen Initiativen im Rahmen der öffentlich-sozialen Partnerschaft

- Den gemeinsamen Handlungen, die im Rahmen der Partnerschaften innerhalb der Nichtregierungssektoren unternommen werden
- Der Promotion von den guten Praktika, von den Musterlösungen im Bereich des Funktionierens des Hilfsprinzips, von den Standards der Zusammenarbeit und von der Gestaltung der demokratischen Sozialordnung

Für das Jahr 2008 werden folgende Handlungsschritte geplant:

1. Soziale Sicherheit

1.1 Seniorenaktivierung, Integration zwischen den Generationen- insbesondere die Entwicklung der Teilnahmeformen unter den Senioren, die ihre soziale Aktivierung in der lokalen Umgebung verstärkt, die Entwicklung der Solidarität zwischen den Generationen, die die Senioren und die jungen Menschen integrierenden Tätigkeiten, die das Potenzial der beiden Gruppen ausnutzen

1.2 Die Probleme der Kinder und Jugendlichen- insbesondere die Entwicklung der Bekämpfungsformen gegen den Sozialausschluss und die Pathologie, welche die intellektuelle Entwicklung durch die Zugangsmöglichkeiten zum Sektor der Sozialdienstleistungen (z.B. Erziehung, Kultur, Touristik) anregen und die auf das aktive Leben in der Gesellschaft vorbereiten

1.3 Die Integration und Aktivierung der Behinderten- die Tätigkeiten, die den Ausschluss der Behinderten im Hinblick auf ihr Dasein in der feindlichen Gesellschaft und in der schweren ökonomischen Situation beschränken.

1.4 Die Unterstützung der grundlegenden Familienfunktionen- die Bildung der Stellungen und Familienwerte, soziale und ökonomische Aktivierung der Familien, die Unterstützung von den Familien der Arbeitnehmer, die ins Ausland wandern; die Tätigkeiten zugunsten der Anpassung der örtlichen Wirtschafts- und Sozialumgebung und der Infrastruktur der Institutionen an die Bedürfnisse von Verbindung des Berufes mit der Kindererziehung; Tätigkeiten zugunsten der Meinungsänderung über die soziale Erlaubnis auf Nachkommen der Alimentenpflicht; die Verbreitung der Handlungen, deren Ziel darin besteht, die aktiven Formen der Bekämpfung gegen Armut der Familien mit Kindern statt die passiven Formen der Hilfe zu wählen.

1.5 Die Gesundheitspromotion- die Verbreitung der Handlungen, die zur Promotion der gesunden Lebensweise und der Gesundheitsbildung dienen.

1.6 Die Tätigkeiten zugunsten der Kombattanten und Personen, die Repressionen erlebt haben- das Einschließen der Gruppenvertreter in Initiativen, die mit der historischen Traditionspflege, der patriotischen Erziehung und der historischen Generationenbindung verbunden sind.

2. Die soziale Integration und Aktivierung

2.1 Das Volontariat der Nichtregierungsorganisationen und der Arbeitnehmer (ist definiert als uneigennützig und unentgeltliche Form

der Sozial- und Berufsaktivitäten der Mitarbeiter, die in Anlehnung an das Konzept der sozialen Verantwortlichkeit der Geschäfte in Zusammenarbeit mit den Nichtregierungsorganisationen realisiert wird)- insbesondere die Initiativen, welche die eigennützigen Tätigkeiten mit der Gestaltung der sozialen Bindung verbinden, die auf dem Vertrauen und der Sozialsolidarität beruht.

2.2. Die Vereinbarung über Berufsaktivierung- die Initiativen, welche die originellen Anregungsformen der Aktivierung auf dem Arbeitsmarkt vorschlagen, insbesondere für die Personen, die sich in einer schwierigen Situation auf dem Arbeitsmarkt befinden und auch Initiativen, welche die Berufsberatung für die Jugendlichen entwickeln, die Entwicklung der Sozialökonomie.

2.3 Die Verständigung zugunsten der Gemeinschaften und der lokalen Gemeinschaften- insbesondere die partnerschaftlichen Beziehungen zwischen verschiedenen Sozialgruppen, auch zwischen diesen, die zu verschiedenen Nationalitäten, ethnischer Herkunft, Sprache, Kultur, Konfession gehören, die lokalen Programme der Projektunterstützung im Bereich des Funktionierens der Integrationsschulen.

2.4 Die Tätigkeiten zugunsten sozialer und kultureller Aktivierung der Jugendlichen- die Promotion der Tätigkeiten im Bereich der Entstehung des Informationsnetzes für die Jugendlichen in dem lokalen, regionalen und Landesumfang, die Initiativen für die Anregung der Sozialaktivierung der Jugendlichen aus den Dorfgebieten.

2.5 Die Entwicklung des Potenzials von Nichtregierungsorganisationen- die Tätigkeiten, die auf den Ausgleich der Chancen von den Unternehmen mit schlecht entwickelter Infrastruktur gerichtet sind durch die Hilfe in Schulungs- und Informationsformen.

2.6 Die Integration der Repatriierten- die Tätigkeiten zugunsten der Berufs- und Sozialaktivierung der Repatriierten und ihrer Familien, die Bildung der freundlichen sozialen und wirtschaftlichen Umgebung für die Integration der Repatriierten.

2.7 Die Integration und Berufsaktivierung der Ausländer- die Tätigkeiten, die die erfolgreiche Integration der Ausländer auf dem polnischen Arbeitsmarkt und in der Gesellschaft unterstützten, der Kampf gegen die Ausnutzung der Ausländer, gegen die illegale und nicht registrierte Arbeit, die Hilfe für die Ausländer bei der Benutzung der Sozial- und Rechtsinstitutionen.

3. Die Rechte und Freiheit der Menschen und Bürger

3.1 Die Entwicklung der Beratung und Vertretung für die Bürger- die Vertretung der Interessen von den Personen und Familien in den öffentlichen Institutionen des Verwaltungssektors, der Gerichtsbarkeit und Wirtschaft; die Initiativen, die an die Kreise gerichtet sind, die mit dem sozialen

Ausschluss gefährdet sind, im Zusammenhang mit dem niedrigen Rechtsbewusstsein, Mangel an Aktivitäten der öffentlichen Verwaltung in diesem Bereich, die der Zugang zu dieser Beratung vergrößern.

3.2 **Der Schutz und die Verbreitung der Kinderrechte-** die Aktivitäten zugunsten der Versicherung der vollen und harmonischen Entwicklung für die Kinder mit Beachtung ihrer Würde

3.3 **Die Frauen im öffentlichen und sozialen Leben-** die Erhöhung der sozialen Bedeutung der Frauen, die Aktivierung der Frauen für die Erfüllung der wichtigen Rollen in dem öffentlichen Leben.

3.4 **Die Tätigkeiten zugunsten der nationalen und ethnischen Minderheiten und Regionalsprachen-** Promotion des Behaltens und der Entwicklung der nationalen Identität von den nationalen und ethnischen Minderheiten und des Behaltens und der Entwicklung der regionalen Sprache.

3.5. **Das Verbraucherschutzrecht-** die Tätigkeiten, welche die Entwicklung der Verbraucherbewegungen in der lokalen Umgebung fördern; die Tätigkeiten, die den gerechten Handel fördern (gemeint als Ausdruck der Partnerschaft zwischen Produzenten und Empfängern und als ein Zeichen der ehrlichen Konkurrenz, welche die sozialen Interessen berücksichtigt und der sozialen Kontrolle unterliegt). Der gerechte Handel unterstützt den Kampf gegen alle monopolistischen Tätigkeiten, darunter gegen enge Interessengruppen und soziale Verantwortlichkeit der Geschäfte (als Konzeption mit Prinzip des sozialen Dialogs verstanden, die in der Entwicklung des Unternehmens die sozialen Interessen, den Umweltschutz berücksichtigt. Das verursacht die ausgeglichene Entwicklung, gewöhnlich mit der Zusammenarbeit mit Nichtregierungsorganisationen).

3.6. **Der Kampf gegen die Diskriminierung und der Schutz der Rechte der diskriminierten Gruppen –** die Bildung der Toleranz für das Existieren der Personen und der Sozialgruppen, die diskriminiert werden können

3.7. **Der Zugang zur öffentlichen Information –** die Bildung und die Promotion im Bereich der Bürgerrechte und der Pflichten von den öffentlichen Diensten im Falle des Zugangs zu der öffentlichen Information, die Unterstützung der Initiativen zugunsten der Informationsordnung auf dem lokalen und regionalen Niveau.

4. Die Wissenschaft, die Kultur, die Bildung und die Erziehung

4.1. **Das Pflegen der nationalen und kulturellen Identität –** die Promotion der einheimischen Tradition, mit der besonderen Berücksichtigung des nationalen Erbes, durch Promotions-, Verbreitungs- und Bildungstätigkeiten. Die Unterstützung der Initiativen, die als Ergebnis der Zusammenarbeit von verschiedenen öffentlichen Institutionen und Nichtregierungsorganisationen im Bereich der Tradition und der lokalen, regionalen und nationalen Kultur gelten

4.2. Die Erholung der Kinder und der Jugendlichen, die Landeskunde und der soziale Tourismus- die Promotion der Landeskunde durch den Tourismus unter den Kindern und Jugendlichen, insbesondere im Rahmen der Sommer- und Wintererholung; die Unterstützung der Initiativen, die mit touristischen Projekten verbunden sind, die zum Ziel haben, die touristische und kulturelle Attraktivität der Gebiete zu steigern und die regionale Entwicklung zu beeinflussen

4.3. Die lokalen Programme – die Chancengleichheit in der Bildung – die Unterstützung der neuartigen Ideen zugunsten der Beseitigung von Gründen der gesellschaftlichen und ökonomischen Unterschiede im Bildungssystem

4.4. Die lokalen Ökologieprogramme – die lokalen Initiativen zugunsten der natürlichen Umwelt, die Übertragung der Prinzipien der ausgeglichenen Entwicklung auf das lokale Gebiet; die Bildung und die Promotion im Bereich der ausgeglichenen Entwicklung und der Ökologie

4.5. Die Tätigkeiten zugunsten des Tierschutzes – die lokalen Aktionen zugunsten des Tierschutzes

4.6. Die Verbreitung der Körperkultur und des Sportes in der lokalen Umwelt- die Unterstützung der Initiativen im Bereich des Sports und der Körperkultur für alle

4.7. Die Tätigkeiten zugunsten der Bewahrung der kulturellen Bindung mit Polen durch die Polen, die im Ausland leben, und der Integration der polnischen Verdienstemigration mit dem ausländischen lokalen Milieu – die Unterstützung der Tätigkeiten, die zum Ziel haben, polnische Sprache zu unterrichten, polnische Kultur kennen zu lernen, Sommeraktionen für Kinder und Jugendliche zu organisieren, wohltätige Aktionen zu unterstützen, die Organisation von Praktika und Volontariat für polnische Jugend zu fördern, den Beitrag der Polen zur Entwicklung der Kultur und der Wirtschaft darzustellen, den Zugang zu Informationen über Polen unter den Ausländern zu verbessern

4.8. Die Tätigkeiten zugunsten der Vertiefung des Wissens in Polen über die kulturelle und historische Rolle von Kresy (Ostgrenzgebiet) und über die Polen, die im Osten wohnen-die Unterstützung der kulturellen Tätigkeit, die Verbreitung der Tradition und der Geschichte von Kresy, die Popularisierung der gegenwärtigen Kulturen der Polen im Osten in Polen.

5. Die öffentliche Sicherheit und die nationale Verteidigung

5.1. Der Kampf gegen die soziale Pathologie, die als Gefahr für die öffentliche Sicherheit gilt – neuartige Methoden, deren Ziel ist, gegen Pathologie zu kämpfen und die soziale Mitverantwortung für die öffentliche Sicherheit auszunutzen, Handlungen gegen Gewalt mit der besonderen Berücksichtigung der Gewalt gegenüber den Kindern und in der Familie.

5.2. Der Kampf gegen die Gewalt in den Schulen und Einrichtungen und unter Altersgenossen – die Initiativen zugunsten der Verbesserung der Sicherheit in Schulen und unter den Altersgenossen

5.3. Die Initiativen zugunsten der Promotion von der Verteidigungsbereitschaft des Landes und der nationalen Sicherheit – die Gestaltung der patriotischen Haltung der Gesellschaft, die Vorbereitung der Jugend auf den Wehrdienst und auf den Dienst in anderen Verteidigungsformen, die Handlungen, die dazu dienen, die Tradition und Geschichte von der polnischen Armee zu verbreiten

5.4. Das Model der lokalen allgemeinen Sicherheit – die Bearbeitung der Systemlösungen, die die Mitwirkung der öffentlichen Verwaltung mit den Nichtregierungsorganisationen im Bereich der allgemeinen Sicherheit betreffen, die Initiativen zugunsten der Unterstützung der öffentlichen Diensten beim Rettungsdienst

5.5. Die Initiativen zugunsten der Bildung für Sicherheit, darunter im Bereich des Rettungsdienstes und des Schutzes der Bevölkerung – Schulungsmaterialien und Schulungen, Vorbeugungsaktionen, die die Themen aus dem Bereich der allgemeinen Sicherheit betreffen, die Organisation von Unternehmen, die die Bildung der Kinder und der Jugendlichen im Bereich des sicheren Verhaltens im Gebirge und an den Gewässern betreffen, die Medienaktionen, die die Sicherheit betreffen und die an die Kinder und Jugendlichen gerichtet werden

5.6. Die Initiativen zugunsten der Leistung der humanitären Hilfe – Unternehmen, die das Ziel haben, sich auf die Leistung der humanitären Hilfe vorzubereiten und diese Hilfe zu organisieren, die Vorbereitung der Volontäre auf Leistung der humanitären Hilfe auf den Gebieten, die von Naturkatastrophen, Katastrophen und von dem bewaffneten Konflikt betroffen wurden.

Die Richtlinien der Tätigkeit von dem Fonds der bürgerlichen Initiativen folgen aus dem Gesetz vom 24. April 2003 über die Tätigkeit des öffentlichen Dienstes und des Volontariats. Das für den Fonds der bürgerlichen Initiativen angenommene Verfahren ist einfach und beruht sich auf den funktionierenden Lösungen (das Verfahren von der Beauftragung der Aufgaben folgt aus dem Gesetz vom 24. April 2003 über die Tätigkeit des öffentlichen Dienstes und des Volontariats, das schon existierende Muster eines Angebotes, das Rahmenmuster eines Vertrages, das Muster eines Berichtes über die Ausführung einer Aufgabe, die mit einer Verordnung von dem Minister der Arbeit und der sozialen Politik vom 27. Dezember 2005 bestimmt werden – Gesetzblatt Nummer 264 Stelle 2207). Die Träger sind Ministerium der Arbeit und der sozialen Politik und der zum guten Zweck funktionierende öffentliche Rat, als Institution des bürgerlichen Dialogs. Von den Geldmitteln des Fonds der bürgerlichen Initiativen werden nur Aufgaben realisiert, die im

Rahmen der satzungsgemäßen kostenpflichtigen und kostenlosen Tätigkeit (die Begrenzungen in dem Artikel 9 des Gesetzes vom 24. April 2003 über die Tätigkeit des öffentlichen Dienstes und des Volontariats) abgeschlossen sind. Die Geldmittel von dem Fonds der bürgerlichen Initiative dürfen nicht für Betreiben eines Gewerbes bestimmt werden.

Informationen, die folgende Punkte betreffen :

1. Das Ziel, für dessen Realisierung ein Wettbewerb ausgeschrieben wird
2. Die Höhe der öffentlichen Geldmittel, die für Finanzierung des Regierungsprogramms (der Fonds der bürgerlichen Initiativen) in dem gegebenen Jahr bestimmt wird
3. Den Termin und die Bedingungen der Aufgabenrealisierung
4. Die Prinzipien der Verteilung von Zuschüssen
5. Den Termin der Antragstellung
6. Die Termine und Kriterien, die bei der Beurteilung der Anträge angewendet werden
7. Die öffentlichen Aufgaben der selben Art, die von der öffentlichen Verwaltungseinheit im laufenden oder vorigen Jahr realisiert wurden beinhaltet die Anzeige über den Wettbewerb.

Kontaktdaten:

Ministerium der Arbeit und der sozialen Politik, der Fonds der bürgerlichen Initiativen

Nowogrodzkastraße 1/3

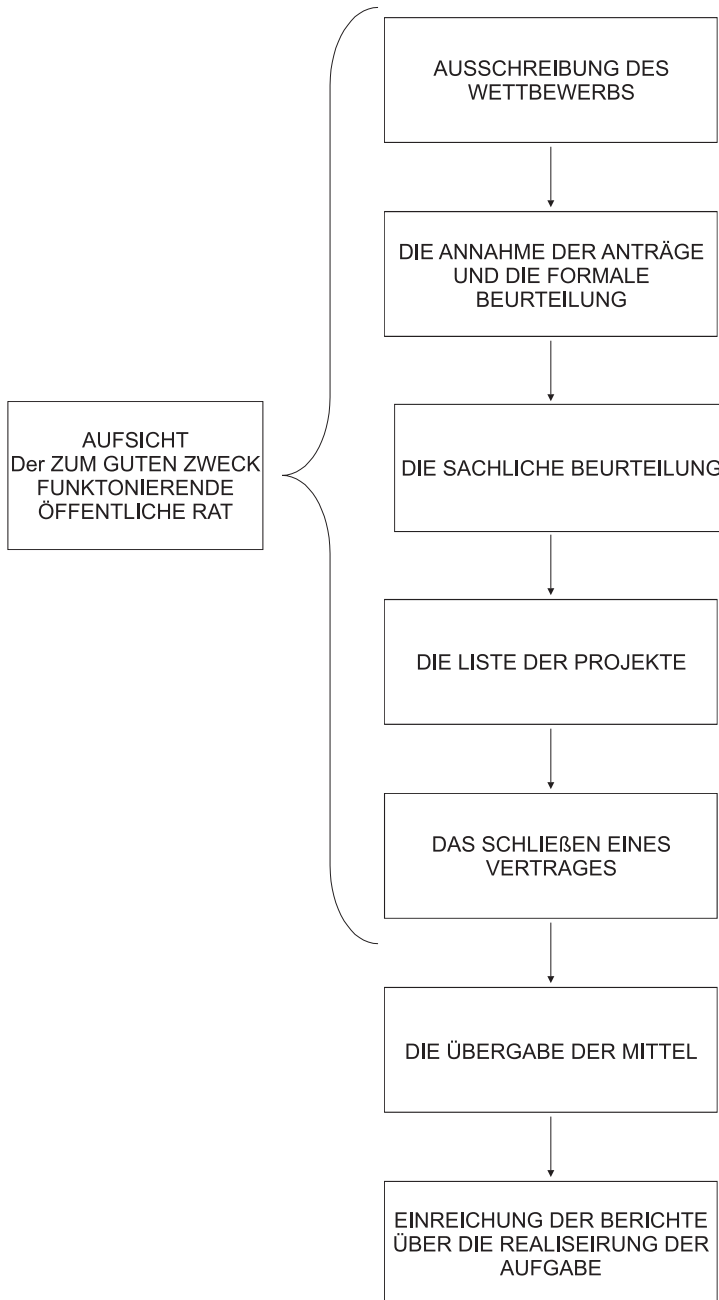
00-513 Warszawa, POLEN

Telefonnummer: +48 22 661 14 02

Internetseite <http://www.pozytek.gov.pl>

Faxnummer: +48 22 661 04 60

Alle Informationen, die den Fonds der bürgerlichen Initiativen betreffen, wurden aufgrund der Verordnung des Ministerrates vom 11. März 2008 bearbeitet.

Begriffliches Wörterbuch

Der Benefiziar (der Begünstigte) - gemäß dem Gesetz vom 20.04.2004 über den nationalen Entwicklungsplan (Gesetzblatt Nr. 11, Pos. 1206) ist er eine natürliche oder juristische Person oder organisatorische Einheit, die keine Rechtspersönlichkeit ist. Er benutzt das öffentliche Gemeinschafts- oder Landes(geld)mittel auf Grund des Vertrages über den Projektzuschuss oder der Entscheidung des entsprechenden Ministers (wenn er den Posten einer Verwaltungsinstitution ausübt) oder der Vermittlungsinstitution oder des Wojewoden, wenn er die den Posten einer Vermittlungsinstitution ausübt.

Indirekter Benefiziar - eine Person oder eine Gruppe, die direkt aus dem Projekteffekt Vorteil zieht.

Allgemeine/ indirekte Ziele – mit diesen Zielen wird erklärt, warum ein Projekt die große Bedeutung für die Gesellschaft in Bezug auf langfristige Vorteile für die Begünstigten und die weiteren Vorteile für die anderen Gruppen hat.

Ein direktes Ziel - ein Ziel, das sich auf das wichtigste Problem bezieht. Es ist in Bezug auf Vorteile für die Begünstigten oder die Zielgruppen definiert. Es ist das Ergebnis der Ausnutzung von entstehenden Produkten.

Die Handlung - die ausgeübten Tätigkeiten, deren Aufgabe darin besteht, die Güter oder Dienstleistungen zu schaffen.

Europäischer Fonds für regionale Entwicklung (European Regional Development Fund ERDF) – ein Strukturfonds, dessen Aufgabe darin besteht, die Disproportion zwischen den Entwicklungsniveaus verschiedener Regionen innerhalb der EU zu verringern. Er dient zur Finanzierung der 1. und 2. Ziele der Strukturpolitik der EU. Er unterstützt insbesondere die Produktionsinvestitionen, Infrastrukturentwicklung, örtliche Entwicklungsinitiativen und die kleinen oder mittleren Unternehmen.

Europäischer Sozialfonds (European Social Fund – ESF)- einer der Strukturfonds, der zur Erreichung der wirtschaftlichen und sozialen Gemeinschaft oder zur Verbesserung des Beschäftigungsniveaus in der EU dient. Diese Ziele können mit Hilfe von Zuschüssen für die Tätigkeiten im Rahmen der fünf Unterstützungsbereichen erreicht werden:

1. die aktive Politik auf dem Arbeitsmarkt
2. Kampf gegen den sozialen Ausschluss
3. Berufsbildung
4. Anpassungsfähigkeit und Entwicklung des Unternehmertums
5. Chancenausgleich für die Frauen auf dem Arbeitsmarkt.

Das Projekt – die Zusammenstellung (Sequenz) der miteinander verbundenen Tätigkeiten, die in der bestimmten Zeit verlaufen . Seine Aufgabe besteht darin, das Ziel genau zu erreichen.

Das Produkt – ein indirektes, materielles Ergebnis der realisierten Tätigkeiten. Es muss im Laufe „des Lebens“ des Projektes erreicht werden. Es trägt zur Erreichung der Ergebnisse und dadurch zu den direkten Zielen bei.

Das Ergebnis- ein direktes Produkt der Erreichung des direkten Zieles und ein direkter Einfluss der realisierten Tätigkeiten, das sofort nach der Verwirklichung des Projektes erreicht wird. Er bestimmt die Änderungen, die bei den direkten Begünstigten aufgetreten sind.

Die Auswirkung - langfristige Konsequenzen der Produkterzeugung für die direkten Begünstigten und indirekte Konsequenzen für andere Empfänger.

Die Aufgabe – technisch oder organisatorisch ausgesonderter Teil des Unternehmens

Der Produktindex - der Index, der sich auf Tätigkeiten bezieht. Er wird in materiellen und monetären Einheiten gerechnet (z.B. die Länge der gebauten Straßen, die Personenzahl, die die Hilfe bekommen haben).

Der Ergebnisindex- der Index, der die Informationen über die Änderungen z.B. des Verhaltens, des Volumens und der Ausführung, die die Begünstigten betreffen, wiedergibt. Solcher Index kann die Form des materiellen Index (die Verkürzung der Reisezeit, die Zahl der erfolgreich geschulten Personen, die Zahl der Unfälle) oder finanziellen Index (die Erhöhung des Geldmittels des privaten Sektors, die Verringerung der Transportkosten) annehmen.

Der Index der Beeinflussung- der Index, der sich auf die Folgen des gegebenen Programms bezieht und der über die sofortigen Ergebnisse für die Begünstigten hinausgeht (z.B. der Einfluss des Projektes auf die soziale und wirtschaftliche Situation in der bestimmten Zeit nach dem Abschluss seiner Ausführung). Die Beeinflussung kann nach der bestimmten Zeit erfolgen, sie ist aber mit den ausgeübten Tätigkeiten direkt verbunden.

(Quelle: das Handbuch über Projekt Cycle Management - KE).

Qualifizierte Ausgaben - nur solche Ausgaben, die tatsächlich getragen und dokumentiert werden und die als Kostenrückerstattung anerkannt werden können.

Die Ausgaben sind qualifiziert, wenn sie:

- im Rahmen des aus dem entsprechenden Fonds realisierten Projektes getragen werden
- notwendig für die Durchführung des Projektes sind
- rationell sind
- ehrlich dokumentiert und möglich zur Verifikation sind
- mit den geltenden Gesetzen gerecht sind

Nützliche Links

Die öffentlichen Institutionen

MINISTERIUM DER ARBEIT UND DER SOZIALEN POLITIK <http://mpips.gov.pl>
SEJM (die polnische Volksvertretung) <http://www.sejm.gov.pl>
DER STAATLICHE GESUNDHEITSFONDS <http://www.nfz.gov.pl>
DER STAATLICHE GESUNDHEITSFONDS IN NIEDERSCHLESISIEN
<http://www.nfz-wroclaw.pl>
STADTVERWALTUNG IN WROCLAW <http://www.wroclaw.pl>
DAS AMT DES VERBRAUCHERSCHUTZES <http://www.uokik.gov.pl>
MARSCHALLAMT DER WOIWODSCHAFT NIEDERSCHLESISIEN
<http://www.umwd.dolnyslask.pl>

Die fonds der EU und andere Programme

DAS PORTAL DER STRUKTURELFONDS <http://www.efs.gov.pl>
MARSCHALLAMT DER WOIWODSCHAFT NIEDERSCHLESISIEN
<http://www.umwd.dolnyslask.pl>
ARBEITSAMT DER WOIWODSCHAFT NIEDERSCHLESISIEN <http://www.dwup.pokl.pl>
DIE REGIONALE FILIALE DES STRUKTURELFONDS IN NIEDERSCHLESISIEN <http://www.wroclaw.roefs.pl>
FABER CONSLUTING <http://www.faberconsulting.com>
DER STAATLICHE FONDS ZUR REHABILITIERUNG BEHINDERTER PERSONEN <http://pfron.org.pl>
DER FONDS FÜR NICHTREGIERUNGSORGANISATIONEN <http://www.fundusz.ngo.pl>
DER FONDS DER BÜRGERLICHEN INITIATIVEN <http://www.pozytek.gov.pl>

Themenportals, Informationszentren

PORTAL DER NICHTREGIERUNGSORGANISATIONEN <http://www.ngo.pl>

BUCHHALTUNG - PORTAL DER NICHTREGIERUNGSORGANISATIONEN <http://www.ksiegowosc.ngo.pl>
BEHINDERTE IN DER ARBEIT <http://www.idn.org.pl>
SAMI SOBIE <http://samisobie.clan.pl>
DAS INFORMATIONSZENTRUM DER BEHINDERTEN PERSONEN
<http://www.niepelnosprawni.pl>
IPON –INTERNETPORTAL FÜR BEHINDERTE <http://ipon.pl>
MEDIZINPORTAL <http://www.mp.pl>

Zeitschriften und Publikationen

NASZE SPRAWY <http://www.naszesperawy.com.pl/>
DIABETYK <http://www.diabetyk.pl/>
INTEGRACJA <http://www.integracja.org/>
BARDZIEJ KOCHANI <http://www.bardziejkochani.pl/>
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI <http://www.tpdzg.org.pl/>